

JOAN DE ROCATALHADA

[VE AB MI EN TRIBULACIÓ
(VADEMECUM IN TRIBULATIONE)]

(Carpentras, Bibl. Inguimbertaine, ms. 336, ff. 55r-75v)

[ENDREÇA DEL TRADUCTOR]

Demanat m'auets, molt car frare meu, per vostra letra que us tra- 1
meta alguna cosa escrita treyta dels libres de frare Johan de Rocha tay-
llada, qui són tots en latí. E yo he treballat ha açò, qui millor és en lo
derrer libre dels seus, que us ho tramet transladat per mi de latí en
romans. E dich, ço que és millor; com és per les persones leg[u]es, a 5
les quals no-s coué d'entendre totes coses, sinó a-quells qui són cler-
gues e saben entendre e saben en quina manera se deuen entendre les
auctoritats posades de la santa Scriptura, en qualsque coses qui són
scrites ha edificació dels altres. E sapiats que-l libre aquest transladat
per mi tramet lo dit frare Johan a vn gran amich seu, qui és metge e 10
del orde de sant Francesch, e fa-li aytal letra molt gran, la qual no y
fa mester que la hic scriua, sinó vna partida.

5 leg[u]es C leges

13 M Incipit epistola prefatialis in librum qui vocatur Vade mecum in tribulatione R
In nomine domini nostri Ihesu Christi. Incipit liber qui dicitur Vade mecum in tribulatio-
ne

5-9 Ací el traductor es fa ressò d'una idea que havia arribat a ésser consubstancial en
tots els estrats de vida de la cristiandat medieval fins a ésser formulada en la documenta-
ció jurídica, tal com hom pot veure en el *Decretum magistri Gratiani (Concordia Discordan-
tium canonum)*, c. 1-16, D. XXXVIII (FRIEDBERG, *Corpus Iuris Canonici*, II, Leipzig 1879,
cols. 140-144), on la insistència en la formació intel·lectual es limita als clergues; en
d'altres llocs de la mateixa obra, hom pot trobar frases com la següent: «Quod si forte a
semetipsis hoc laici non intelligant, per diacones edocendi sunt...» (ibid., col. 635).

[DE LA LLETRA-DEDICATÒRIA A FRA PERE PERER]

- Al molt amat per caritat euangelical, pare meu en Jhesu [f. 55v]
- 15 Christ, frare Pere Perot, mestre en medecina, del orde dels frares menors, frare Johan de Rocha tayllada, pobre encarcerat e deuot pregador per vós, d'aquell matex orde, prenets les coses qui són a esdeuenir, açí scrites a laor e a glòria de Jhesu Christ, Senyor nostre, e cuytats-vos de tenir dret camí per anar a la terra celestial.
- 20 Sàpia, pare, la vostra amistança que jatsia que en la cort Romana yo denunciu, a tot hom qui vulla, veure venir los terribles sdeueniments qui són a esdeuenir de prop en tot lo món, emperò yo per açò no-m tench per profeta, axí com foren Geremies e Ysaïes e Ezechiel e los dotze proffetes foren, qui digueren al poble: "Hec dicit Dominus
- 25 Deus".

14 Al molt amat M *om* R *predilectissimo* V *dilectissimo* | per MRV *ex medullis* | meu MRV *suo* 15 Christ MRV *add* *domino nostro* (M *meo*) | Pere M *om* | Perot M Perari R Pererii V Chererii 15-16 menors M N. [nostri?] 16 tayllada MV *add* *professor indignus eiusdem ordinis* 16-17 pregador per vós MRV *orator vester* 17 d'aquell MV *om* | matex orde MV *om* M *add* *salutem et* 17-19 prenets ... celestial MRV *petita per vos in Avenione* (V *inquisitione* M *om*) et per me vobis *promissa de futuris eventibus cum laude* (MV *add* *Domini nostri Ihesu Christi* (V *om*) *recipere et cum perfecta plenitudine* (M *penitudine*) *iter rectum ad celestem patriam preparare* (V *reparare*)

20 Sàpia M *noscat* RV *Constat* V *add* *super exp* | pare V *add* *super* M *add* *firmiter* | jatsia MRV *licet* 21 denunciu R *dominum* | a tot hom qui vulla MRV *omni* (V *cum*) *volenti* | veure venir MR *add* *audire* V *add* *adire* 22 qui són a esdevenir M *futuros* R *om* V *futurorum* | de prop en tot lo món RV *in proximo in universo mundo* | emperò M *tamen* RV *om* 22-23 yo per açò no-m tench per profeta MRV *me* (M *add* *tamen*) *non esse prophetam* *add* *missum a Domino per verbum*: «Hec dicit Dominus» 23 axí com foren MRV *cuiusmodi fuerunt* | Geremies e Ysaïes e Ezechiel MRV Ysaïas (M *add* *Jeremias, Ezechiel et Daniel* R *add* *Ezechiel, Jeremias*) 23-24 e los dotze proffetes foren M *add* et quia alii *prophete sanctissimi* RV et *duodecim sanctissimi prophete* V *add* et alii | C *in mg* c. 12 24-25 qui digueren... Dominus Deus»

23 Vegeu el text de la línia 559 24-25 Ez XXII, 28; Jer XXI, 4; XXV, 15 i 27, etc...

19 ,cuytats-vos': semblaria que el text llatí, a partir del qual fou realitzada la traducció catalana, no deia ,preparare' com les actuals còpies llatines, ans ,properare'.

Mas lo senyor Jhesu Christ ha donada a mi, molt indigna, intel·ligència del sperit de les Scriptures dels profetes a entendre les coses qui d'açò són scrites. E yo, pare meu, no vull que vós ne altre dels hòmens donen fe als meus dits, sinó aytant com certa speriència ho [f. 56r] mostrarà.

30

26 MRV *praeit* Sed sicut dicit Daniel IX: «Intellexi in libris numerum annorum, de quo factus est sermo Domini ad Jeremiam prophetam, ut compleantur desolationis Iherusalem LXX anni» 26-28 Mas lo senyor ... són scrites. MRV Sic enim contulit michi intelligentiam spiritus (V *add* prophetarum M prophetalium R prophetalis) Scripturarum (M *om*) dominus Ihesus Christus ad intelligendum inferius descripta (R descriptenda) MR *add* que instant in ianuis, sicut certa experientia declarabit, non ut quandoque cum probationibus certissimis Scripturarum MRV *add* archanorum; voluit enim me Dominus venire cum manifesta probatione ad clericos, ne audientes (RV auditis) invalidum (RV validis) probationibus, aliquam de non agendo (RV agenda) penitentiam (RV penitentia) excusationem haberent. Cum (RV *add* enim) de Scriptura Sacra certissime probationes sumuntur in confirmationem (RV certissimorum) eventuum futurorum cum demonstratione etiam infallibili calculatione certiorum certorum (sic RV cum (R *add* certa) determinatione et infallibili (V *add* calculatione) terminorum dictorum [R *add* certorum]) et expressorum annorum, ut certior sit talis denuntiatio quam per miracula et signa potissime in facie (R faciem) tanti cleri et talis. Quoniam, sicut habetur in Evangelio, exceptati homines pharisei de (RV *add* fide) dignissimis miraculis domini Ihesu dicebant: «In belgebus principe demoniorum eicit demonia», Luce XI et Mt 12.

Ego siquidem (RV quidem) in hac epistola non possum vobis loqui cum probatione certa (RV certissima), sed tantum narrative, (R *add* cum) causa brevitatis, tum quia non habeo opportunitatem (RV *add* tam) prolixè scribendi, tum quia in aliis libris extra hunc libellum (R librunculum V librum) de inferius dicendis ad plenum cum probatione tractavi, potissime in libris quatuor (R in libro iiiij^o) *De speculo temporum* et *Super reservationibus archanorum Scripturae Sacrae*. Et in volumine magno, quod intitulatur (RV intitulo) *Ostensor quod adesse festinant tempora*, et aliis libris diversis.

In hoc autem libello, secundum narrationem predictam, (R *add* et ab hoc loco narrative) sine manifesta probatione (RV *add* procedam). Et scribo vobis ista non ad celandum et claudendum sub modio obscuro, sed ad innotescendum fratribus quibuscumque devotis et dignis subterfugere (RV fugere) complendam (R tiphonicam V symphonicam) de celis tribulationem paratam nolentibus (RV volentibus) penitere perfecte et orare, ut digni habeantur misericorditer preservari (R reservari V refrenari) a facie gladii preparati ad eradendum sceleratos peccatores de terra. Ista enim non latent me dicere rectorum (RV rectores) summos orbis terrarum, supremos dominos ecclesie generalis, tum (R *add* quoniam V quomodo) librum prefatum, qui intitulatur *Ostensor quod adesse festinant tempora*, (RV *add* direxi) reverendissimo in Christo patri ac domino protectori ordinis nostri (RV *add* correctori) ostendam, cuius vidit unam partem antequam de Curia Romana legatione functus proficisceretur (RV antequam recederet ad legationem ad quam profectus est, potissime), super casu futuro tunc, nunc proch (RV heu) dolor preterito, de captione domini nostri regis Francorum, quem (RV *add* utinam) cito liberet Deus (RV *add* in manu potenti et brachio extento) de manibus inimicorum suorum. Et, si bene teneo, hoc anno ante captionem regis

26-30 Vegeu el text de les línies 559-560

26 'indigna': ni les còpies llatines ni la concordança permeten d'entendre aquesta paraula com si fos de gènere femení; així, doncs, la darrera '-a' sembla respondre a la pronúncia del català oriental.

Yo he goig de la reperació del stament del món esdevenidora a tot
 lo poble cristià, car no és stada semblant del començament del món
 tro ara, ni serà d'aquí auant tro a la fi del món. Emperò aquesta obra
 present vull que sia nomenada *Ve ab mi en tribulació*, car aquell qui la
 35 aurà ab si, porà ésser deliurat, si digne ne serà trobat, dels perills qui
 són prop, e porà endreçar si matex e als altres en les obres qui s'àn a
 fer.

E si clamor o crit dels savis del món, lo qual crit serà foll e en-
 fantàstich, vos dóna enbarch de creure aquestes coses que yo dich en
 40 aquest libre, haiats remenbrança de Geremies proffeta, qui preïcant e

et casum sui exercitus, cum venisset (R venistis) ad Curiam Romanam et accessissetis ad me
 in carcere, tunc existente in mensa, multam confabulationem habui vobiscum de casu terri-
 bili potentie imperii Gallici, et expressi, si bene recordor (RV *add* unde certissima proban-
 tur demonstratione ex divina Scriptura) 28 E yo MRV Ego quidem | altre MRV quis-
 quam (M *add* alius) 29 hòmens M *om* | donen C *lect poss* doneu | MRV adhibeat
 | aytant com MV quantum R quam | certa M facti V in occultata R ocluta 30
 mostrarà MRV *add* ad sensum, quoniam ea que denuntio erunt immobiliter (V ineffabili-
 ter) vera aut, Deo aliter disponente non evenient que predico et, si evenient, pro certo mul-
 tum erit orbis culpabilis coram Deo, qui tanta cecitate percussus, meam veram denuntiatio-
 nem contempnit.

Si autem non eveniant flagella inferius describenda gravia, hoc est quod ego quero, ut
 sentiam sententiam et (RV *add* ut sententia durissima) egressam in forma fulminis (R flu-
 minis) igney a facie Antiqui dierum et ab ira Agni sedentis super thronum, Apocalypsis
 sexto, per penitentiam revocare, sicut in Ninive, Jone tertio: «Et ego confusus et iratus per-
 maneam velud Ionas». An non legistis Micheam prophetam dicentem Michee secundo:
 «Uti(nam) essem vir (RV *add* mendax non) habens speciem (RV spiritum) et mendacium
 potius loquerer».

31 Yo he goig MRV gaudeo *add* enim | del stament del món MRV *om* | esde-
 venidora MRV futura *add* sed contristor de imminenti pressura 32 cristià MRV *add*
 durissima | car MRV qualis | semblant MRV *om* | començament MRV origine
 33 tro ara MV *om* | ni V hec alias nec MR *add* postea | serà M futura est V fu-
 turum est | d'aquí avant MV *om* | avant C *lect poss* anant | tro a MRV usque ad |
 Emperò MRV autem | obra MV opusculum 34 present M *om* RV istud | car
 MRV quia 34-35 aquell qui la aurà MRV habens ipsum 35 ab si MRV *om* | ésser
 deliurat MRV precavere | ne MRV *om* | serà MRV fuerit 36-37 porà... fer
 MRV et se (R *om*) et alios dirigere in agendis

38-40 E si aquest libre MRV Nec prestat vobis impedimentum, si vocor a multis
 mundi sapientibus (V Nec... sapientibus *om*) insanus, fantasticus et delirus 40 remen-
 brança MRV *add* quod non sum (V sumet?) melior | preïcant e MV *om* 41 lo cre-
 bant e l'enderrochament MRV casum | de la ciutat MV *om* 42 axí com a blastoma-
 dor e endemoniat MRV velud blasphemus (R blasphematus) et arrepticus | fo mès

31 La ,reparació del stament del món esdevenidora' és exposada en el text de les línies
 66-85 (intenció primera)

41 Ier XIX, 1-15 42 Ier XX, 1-3 43 Ier XXXVII, 12-15

36 ,als altres': llegiu ,els altres' i apliqueu-hi l'observació feta al final de la nota anter-
 rior.

denunciant lo crebant e l'enderrochament de la ciutat de Jherusalem, axí com a blastomador e endemoniat fo mès en molt cruel presó tancat en càrrec, e finalment fo mès en vna sitja, en la qual havia brach.

Per tot axò matex, vos menbre del senyor Jhesu Christ, del qual deïen los [f. 56v] phariseus que hauia dimoni e que era samarità, ço és heretge. E tots aytants com són estats tramesos per nostre Senyor han soffertes tribulacions e combatiments. 45

Emperò molta fe pot ésser donada ha aquells qui hoen les mies perales per les coses per mi dites, qui ja són a hull esdeuenidores e esdeuengudes. Primerament, del terrible cars del nostre rey, ço és de França. Item, del fill del rey de Castella, qui és ara rey, quant hagués edat de vint-i-un any, que faria guerres e batalles ab sos frares borts en Espanya. E aquestes dues coses yo diguí e en scrit posí ans que 50

MRV missus est 42-43 en molt... en càrrec MRV in verum (M nervum et in) carcerem MR add conclusus 43 finalment M ad extremum R ad excrementum V ad triennium | fo mès MRV coniectus | en vna sitja MRV in lacum | en la qual havia brach MR lutosum V om M add Jer 20 et 37 et 38

44 Per tot... del qual MRV Et (M Ac) de domino (V add nostro) Ihesu Christo 45 los phariseus M iudey RV om | que havia MRV habes | que era R om MV es 45-46 ço és heretge RV hoc est: hereticus es tu M id est, quoad nos, hereticus 46 són estats tramesos MRV missi sunt (R fuerunt) | per nostre Senyor MRV a Domino (RV Deo) 47 combatiments MRV solemnes impugnationes

48-50 Emperò... esdeuengudes M Nam iuxta verbum egregii doctoris Gregorii (R grecorum) in *Omelia* dicentis: «Exhibitio preteritorum certitudini (RV certitudo est) futurorum adherentiam facit multam, ut verba mea audientibus merito terrorem et formidinem prestant» 50-51 del terrible ... de França M quia (R add clare) captionem (RV casum) predicti (RV om) regis et ruinam (RV et ruinam om) exercitus sui, antequam evenirent, predixi (R descripsisses V descripsi), quod (?) (V sicut) ex prefato libro *Ostensor, quod*, etc. (RV add adesse festinant tempora), patet (RV habetur) manifeste MRV add Secundo (V Sed secundo), quia (R quod) anno Domini m ccc xlix, qui fuit annus primus mei adventus (RV add ad Curiam) ad denuntiandum et (V om) dicendum, a quo iam septem

45 Io VIII, 48 46-47 Cf. Mt X, 16-26

50-51 El 'terrible cas del nostre rei' és la derrota i empresonament de Joan II de França a la batalla de Poitiers el 19 de setembre del 1356 per part dels anglesos: cf. més avall, el text de les línies 192-196 i 205-207 51-52 Un fragment del *Liber Ostensor quod adesse festinant tempora* relatiu al 'fill del rei de Castella', el futur Pere el Cruel, és transcrit per POU I MARTÍ, *Visionarios*, 300, nota 3

48 ,ha': llegiu ,a'; ,hoen': llegiu ,oen'.

48-50 El redactat d'aquestes dues línies, que no són traducció del text llatí, resulta defectuós; hauria de fer més o menys així: «Emperò molta fe pot ésser donada [per] aquells qui oen les mies perales...».

51-53 De fet, les previsions entorn les malvestats causadores pel rei de Castella, Pedro el Cruel, aviat arribarien a Catalunya, car molt pocs dies després de la desfeta francesa de Poitiers (cf. nota a les línies 55-60), el 26 de setembre del 1356 Pere el Cerimoniós escri-

55 sdeuenguessen e moltes altres coses, per mi dites e en llibres posades, se són sdeuengudes, emperò los coratges de molts foren borts. Per ço dits, aquests dies quant veheren e saberen lo terrible cas de nostre rey e de la sua ost, e merauellaren-se e digueren que molt era temedora

anni fluxerant, clare denuntiavi (V et denuntiem R *add* per V *add* quod) intelligentiam prophetarum scripturarum 51 Ítem M Tertio MRV quod (M quia) cum I fill MRV *add* Alphonsi, tunc I qui és ara rey MRV scilicet hodiernus rex Petrus 50-51 hagués edat MRV compleret in etate 52 vint-i-un C in mg .21 I any MRV *add* quem complevit anno Domini m ccc lv, (RV *add* anno) scilicet immediate preterito, dixi quod (R *om* dixi quod) tanta tribulatio Yspaniam (R Yspanios) invaderet (RV arriperet), ut putarent Yspani finem seculi protinus (RV *om*) advenisse, quem eventum (RV denunciationem) scripsi (R conscripsi V descripsi) tunc in libro primo *Conspectorum archanorum secretorum in visu Dei*. *Experientia autem docet, heu proch* (RV *om*) dolor, et gemitus in hiis duobus annis punctatim totam (RV *add* ad plenum) denuntiationem esse completam, cum sint (V sicud) Yspani (R aspanie V Yspania) 52-53 que faria... en Espanya MRV per bella et dissensiones confecti (RV confracte) fere usque ad exterminium (RV interemptionem) per dictum (RV *om*) regem Petrum et spurios fratres eius et fautores eorum, in tantum quod non (RV in melioribus regni eorum) putatur (RV *add* populi) pars tertia permansisse (RV remansisse) MRV *add* Quarto (RV tertio), quia nepoti vestro, magistro Guillelmo (M Wilhelmo R *add* Pererii) per Dei revelationem denuntiavi eum (RV *om*), cum me requireret per litteram, quod sancte Marie Arelatensis ecclesiam obtineret, si prosequeretur ius suum. Et de carcere Rivorum sibi (R *om*) per litteram meam manu mea scripsi (R scriptam V descriptam) et feci sibi denuntiationem predictam in magnam (RV multam) confirmationem (R visitationem V verificationem) dictorum meorum (RV mearum denuntiationum) 53-55 E aquestes ... foren borts MRV Et etiam (RV *om* et etiam) per ea que evenerunt, que (RV iam) declaravi in quodam libello (R *om* V libro) parvo (V uno), quem intitulavi *Ut non erubescant detractoribus laudatores* 55 emperò los coratges de

via des de Figueres al metropolità i primat de Tarragona informant-lo que «...rex Castelle nulla racione previa tam per terram quam per mare toto suo posse regna et terras nostras cismarinas et ultra invadere conatur et etiam occupare...», d'ACA, *Canc.*, reg. 1148, f. 131^v, lletra publicada per Johannes VINCKE, *Documenta selecta mutuas civitatis Arago-Cathalaunice et Ecclesie relationes illustrantia* (Biblioteca Històrica de la Biblioteca Balmes II, XV), Barcelona, Biblioteca Balmes 1936, 420, núm. 557; les pàgines següents del llibre esmentat són plenes de documentació ocasionada per la mateixa situació d'ofec causada per les provocacions del rei castellà.

55-60 Ni que calgués posar-hi rebaixa, aquestes línies ens permeten de copsar la reacció que causà en molts el doble fet de la predicció realitzada per Joan de Rocathada i del seu acompliment en la per a l'orgull francès dissortada batalla de Poitiers del 19 de setembre del 1356. Per això és molt estrany que ni Joan de Rocathada ni la interpretació escatològica del dit desastre no siguin ni esmentats en una obra com la de Raymond CAZELLES, *Société politique, noblesse et couronne sous Jean le Bon et Charles V* (Mémoires et documents publiés par la Société de l'École des Chartes, XXVIII), Ginebra i París, Droz 1982, VIII i 626 pp., la primera part de la qual és justament dedicada a exposar *L'opinion publique et ses préoccupations* (3-31) i la quarta, la central, a *Le Royaume pendant la captivité du roy* (229-385); és de doldre, que, en un clar exemple d'anacronisme, l'autor no hagi copsat la importància que per a l'opinió pública del 1356 tenien les repercussions teològiques o pretesament teològiques dels problemes i sobretot el fet que algun esdeveniment fos presentat com a vinculat amb les expectatives escatològiques.

cosa que tot axí com aquest cas ja dit e denunciat per aquell mesquí [f. 57r] encarcerat s'és sdeuengut, que axí totes les altres coses s'esdeuenguen.

60

Donchs rebets aquest poch present ab laor e glòria de Jhesu Christ. Amén.

Feneix la letra e segueix lo libre. Emperò lo libret és departit per vint intencions, ço és capítols.

[VE AB MI EN TRIBULACIÓ]

65

La primera intenció de Déu és aquesta, que en les tribulacions ja començades -e de grau en grau deuen créixer- tot lo món se deu ajustar en vna fe cathòlica romana de la Església general, sots obediència d'un sobiran bisbe de Roma, e conuertir s'àn juheus, serraÿns, turchs e

molts eren borts MRV *om* 55-57 Per ço la sua ost MRV Nam et (V *om*) stupenda... concussio cordium multorum accidit (V *add in*) hiis diebus, quando viderunt corruisse regem Francie (RV *om*) et exercitum eius 57 e merauellaren-se e digueren M et expavescentes (V *expavescentes*) dixerunt | que MRV *om* 57-58 era temedora cosa MRV timendum est 58 que tot axí MRV ut (V *om*) sicut | e denunciat MRV *om* | aquell mesquí MRV istum (V *illum*) miserum 59 s'és sdeuengut MRV evenit | que MRV *om* | totes les altres coses MRV cetera 59-60 s'esdeuenguen MRV eveniant *add ad plenum*

61 poch present MRV munusculum | ab M ad RV cum 61-62 laor e glòria de Jhesu Christ MRV laudem Christi (V *Dei*) et gloriam eius 62 Amen MRV *add* quia ad accendendam (RV *incendendam*) orationem, ad agendam (R *augendam*) penitentiam, ad providendum foveam preparatam (R *prepositam*), ad precavendum a periculis (V *preiculum*), ad evitandum errores, ad cognoscendum seductores propinquos, ad aperiendum oculos multorum (RV *mentis*), ad effugiendum varios laqueos, ad querendum loca opportuna pro fuga necessaria, ad providendum de victualibus pro toto tempore tribulationis (RV *add ad illuminandum* (R *illudendum*) fideles simplices et ad ipsos stimulandum ad bonum et ad eos, ad retrahendum a peccatis (RV *malis add et perseverandum* [! *preservandum*] a tribulationibus notabiliter prodest) et proficiendum in bonis (RV *om* et proficiendum in bonis), cooperante gratia (RV *per internam cooperationem gratie*) Domini nostri Ihesu Christi. Amen

63 letra M *add* prefatialis in opus infrascriptum 63-64 e segueix... és capítols MRV *om* 64 vint C *rubr in mg* .20.

66 M *praeit* Incipit libunculus vocatus *Vade mecum in tribulatione*. Intentio prima V *praeit* Incipit intentio prima. Conficitur autem liber iste ex intentionibus .xx. | C *rubr in mg* primo .c | intenció V *add* autem | de Déu M *om* | aquesta que MRV *om* 67 grau en grau BO grant en grant | deuen créixer MR *augendis* V *agendis* | món MRV *seculum* | se deu MRV *om* 67-68 ajustar MV *reducendam* 68 romana MRV *om* | general RV *add* *romane* MRV *add* et (V *om*) in uno ovili dominico totam mundi machinam congregare (R *agregare*) 69 convertirs'àn MRV *convertere* | turchs

- 70 grechs a la vnitat de la general Sglésia. E tornaran a vera fe tots los departits d'aquella e tots los heretges. Axí matex e tots los maluats chrestians, endureïts en tots los mortals peccats, seran squivats de la terra, car pus tost perirà lo cel e la terra tornaria a no res, que defallís la peraula de Jhesu Christ dita per sant Johan en lo seu *Euangeli*:
- 75 «Altres ouelles [f. 57v] qui no són d'aquest corral e covén-me que les aiust, aquelles ab aquestes, e serà vn corral e vn pastor». Car totes les predicacions perides són en tota Àsia maior e en tota Àfrica, sinó la predicació de sant Pere, per fe de la qual pregà Jhesu Christ que no perís, *Luch* .xxii. Mas los sants apòstols ab la molt pura verge e gloriosa santa Maria, contínuament e fortment pregunen que sien repara-
- 80 des e tornades les preycacions, les quals per gran negligència dels prelats perezosos són stades cessades e ans que sien passats tretze anys d'aquest any de nostre Senyor .m ccc lvii., lo qual ara hauem acabat, serà començada notablement la damunt dita reparació del món e serà
- 85 manifesta cosa ha vll, que serà ver ço que dich.

La segona intenció és que tota claricia e tots los sobirans prelats de la Sglésia, ço és lo papa e los cardenals e-l patriarques e arcabisbes [f. 58r] e bisbes e tots los altres súbdits clergues seran reduïts a la

MRV *add tartaros* 70 unitat M *add fidei* | Sglésia M *add perducere* V *add reducere* | tornaran a vera fe tots RV *om* 71 departits d'aquella MRV *scismaticos add et hereticos* | tots MRV *universos* | axí matex MRV *om* 72 peccats MRV *sceleribus* | seran squivats MRV *funditus extirpare* 73 pus tost MRV *citius* | perirà MRV *periret* | tornaria MRV *verteretur* | defallís MRV *exideret* MRV *add Jo. X* 74 C *rubr in mg* nota | Jhesu MRV *om* | dita MRV *dicentis* R *dicens* | per... *Euangeli* MRV *om* 75 ouelles MRV *add habeo* 76 aiust MRV *adducere* | aquelles ab aquestes MRV *om* | serà MRV *fiet* | corral MRV *ovile* | Car MRV *sicut* (R *add patens* V *add patet*) *experientia docet* 77 perides són MRV *subverse sunt* | tota (Àfrica) MRV *uniuersa* | sinó la MRV *preter* 78 de sant MRV *om* | Jhesu MRV *om* 79 C *rubr in mg* .22 | perís MRV *perderetur* | xxii C *rub in mg* 22 | mas MRV *autem* | la molt pura M *om* | e MRV *om* 80 santa MRV *om* | Maria V *om* | contínuament e fortment M *om* R *instantissime et incessanter* 81 e tornades MRV *om* | les quals MRV *om* | gran MRV *maximam* | negligència R *diligentiam* 82 són stades cessades MRV *extincte* RV *add sicut* (R *om*) *elegantem exponit* (R *om*) [Augustinus] in *Omelia* (R *add sua*) *zizaniorum* (R *add dixit*) | que MRV *add mundus perveniat ad annum Domini* (RV *add m ccc lxx v*), *volo dicere, antequam fluant xiiii anni ab isto anno* (MV *add m ccc lvi*), *quem perfecimus, tunc* (V *nunc*) MRV *add erit notabilis* (RV *notabiliter*) | C *rubr in mg* .13 84 damunt dita M *om* RV *predicta* | reparació V *recuperatio*, alias *reparatio* | del món RV *orbis* 84-85 serà manifesta MRV *patebit* 85 ha ull V *om* | que serà ver ço que dich M *omnia esse vera que dico* V *verum esse quod dico* R *add Luce xxii: «Ego autem rogavi pro te ut non deficiat fides tua, et tu aliquando conversus confirma fratres tuos»*

manera de viure molt perfeta e acabada dels sants apòstols, car cosa seria impossible que en altra manera fos reparat lo setgle damunt dit, perdut e abcegat. Car no porie fer que fos conuertit a la fe e doctrina de Jhesu Christ lo poble dels infels damunt dits, sinó per barons spirituals, preïcant la lig molt spiritual de Jhesu Christ ab dos-cents o ab tres-cents cavalleries, axí com vuy van alguns d'ells a preïcar a la humilitat de Jhesu Christ, anauen ab cavallers e escuders e ab molta pompa. E si volien preïcar la castedat de Jhesu Christ, menant ab si ribalts luxuriosos, los infels los dirien la paraula del *Euangeli*, qui diu: «Ve, metge sech, guareix tu matex». E que axí s'age a fer, ço és que-
 90
 95

86 tota claricia MRV universum clerum | e tots MRV om | sobirans prelats MRV dominos supremos | C *rubr in mg* 2a 87 Sglésia RV *add* universe | ço és MRV om | e-l MRV om | patriarques MRV *add* primates | e MRV om 88 e MRV om | tots los altres MRV om | clergues MRV *add* eorum (RV eorumdem) | seran reduïts RV *reducere* M *perducere* 89 molt perfeta V *per sanctissimam* | e acabada MRV *om sed add* Christi (V *add* vitam) et | sants R *suorum* 89-93 car cosa... barons spirituals M impossibile foret aliter ecclesiam predictam excecata convertere vel infidelem populum judeorum, tartarorum, saracenorum, turcorum, ad Christi religionem carni et sanguini repugnantem, quam per viros spiritualissimos 90 impossible mRV *add* ecclesie | fos reparat mRV *recuperare* 91 fer MmV foret R *esset* 91-92 a la fe e doctrina de Jhesu Christ MR *ad Christi religionem carni et sanguini repugnantem* mV *om* 92 damunt dits m *iudaicum, saracenum, tartarorum* R *iudeum, tartarorum, saracenum et turcum* V *iudaicum, tartaricum, saracenum, repugnantem carni et sanguini* 92-93 spirituals MRV *spiritualissimos* 93 Christ MRV *add* non tam verbo quam opere predicantes. Si enim prelati ecclesie incederent ad predicandum paupertatem Christi 94 cavalleries MRV *equis* | van MRV *incedunt* 95 humilitat MRV *add* stabulariam | Jhesu MRV *om* | anauen MRV *om* | molta MRV *tanta* RV *add* ac tali 96 pompa M *add* etc. | e si volien preïcar MV et *ad ingerendam* R et *ingerendi* | Jhesu MRV *om* | menant ab si MV *cum* R *incederent cum* 97 luxuriosos MRV *quorum fluxus luxurie est sicut fluxus equorum et sic de singulis vitiis (V virtutibus M add* *incriminantibus)*. Talibus *predicatoribus* | la paraula MRV *illud* | *Evangeli* M *add* Luce | qui diu MRV *om* 98 Ve M *om* | sech R *cece* VM *om* RV *add* et

98 Cf. Lc IV, 23; i sobre el qualificatiu de ‚cec‘ Lc VI, 39 100 Is I, 25-26

91 ‚fer‘ cal suposar que és lectura deficient per ‚ser‘, d'acord amb l'exigència tant del sentit de la frase com del text llatí, el qual en les còpies adduïdes en l'aparat crític diu ‚foret / esset‘.

93 Manca en aquesta línia tot el text que hi havia entre els dos ‚Christ‘; d'acord amb les còpies llatines, la traducció catalana devia dir aproximadament: «preïcant la lig molt spiritual de Jhesu Christ [no tant de paraula com d'obra. Car si els prelats de l'Església se n'anessin a predicar la pobresa de Crist] ab dos-cents o...».

94-95 ‚anaven‘ no correspon a cap verb en el text de les còpies llatines; per això em pregunto si, un cop perdut el text de la línia 93, hom no intentà de salvar el significat correcte del període amb un ‚si‘ en la línia 94, després convertit en ‚axí‘.

99 ‚da‘: llegiu ‚de‘.

100 prelats de la Sglésia de Déu hagen a tenir la vida dels apòstols, da qui tenen loch, axí és profetat per *Ysaïes* proffeta, dient en lo primer capítol: «Yo gitaré la mia mà a tu e couré [f. 58v] la tua scorça e restituiré los teus jutges aytals com foren antigament». E a-questa manera de viure segons les retgles de la vida de Jhesu Christ e dels apòstols, los dits prelats seran induïts absolre dos sagells, vullen o no vullen. E
105 açò-s farà ans del any de nostre Senyor .m ccc lxx. Car axí és cosa necessària que la reperació dels barons ecclesiàstichs se fasse ans que-l setgle se conuertesca, axí com tota cosa és abans que la sua obra.

La terça intenció és dels grans flagells sdeuenidors e de lur orde e de lur obra e de lur sitar sobre tota stimació humanal. Lo pes o
110 càrrech dels flagells, qui sobrevendran sobre tota clerícia, en tant que aquesta vegada perira la vniuersal Sglésia, sinó que no pot perir. Car Jhesu Christ senyor nostre pregà per ella, mas per cert que greument

98-100 E que axí... *Ysaïes* MRV Quare, omnino necesse est unicuique de talibus ut vivat iuxta modum perfectissimum Christi et apostolorum eius, ut reparatio modi vivendi Christi et apostolorum fiat primo in summis et omnibus prelati Ecclesie generalis, ut sic verificetur prophetia Isaie 100 proffeta MRV om | dient MV dicentis R dicens | C rubr in mg c primo 100-101 capítol MRV om 101 Yo gitaré MRV convertam | scorça MRV scoriam RV add et auferam (R afferam) omne stagnum tuum 101-102 restituiré MRV add omnes 102 antigament MRV et consiliariorum tuos sicut antiquitus. Post hec vocaberis civitas iusti, urbs fidelis 102-107 E aquesta... sua obra M Cum enim vivent in proximo prelati summe sancte ecclesie iuxta regulas vite Christi et apostolorum, Marci .10., tunc erunt ydonei ad convertendum orbem. Ad hunc ergo modum vivendi reducentur cum flagellis durissimis, velint nolint, infra annum Domini .1370. prelibatum, prout inferius clarius distinguemus, quoniam necesse est reparationem virorum ecclesiasticorum precedere conversionem orbis, sicut causa precedit effectum 105 C rubr in mg nota

108 grans MRV gravium | sdeuenidors V futurorum MR om | e MRV om | lur MRV om | C in mg prima 3 c 109 lur MRV om | obra MRV effectum | lur MRV om | sitar MRV fine | sobre MR add enim 109-110 o càrrech MRV om 110 qui sobrevendran MRV instantium | tota MRV om | clerícia MRV add ver-

104 ‚absolre dos sagells‘: aquestes tres paraules fan pràcticament intel·ligible la comprensió de tota la frase. El recurs al text llatí sembla aclarir-la; diu ‚cum flagellis durissimis‘ i així creuria que el text primitiu de la traducció deia: ‚ab sobredu(r)s flagells‘. La presència de l’adjectiu ‚sobrefort‘ en la línia 137 em porta a indicar que no em semblaria impossible que el text primitiu de la traducció hagués estat ‚ab sobreforts flagells‘, encara que ‚sobredu(r)s‘ resulti molt més enraonat i pròxim al text actual.

107 ‚tota cosa és abans que la sua obra‘: ‚cosa‘ té sentit de ‚causa‘, detall confirmat pel text llatí, en el qual la frase resulta molt més diàfana i dotada de càrrega metafísica: ‚causa precedit effectum‘.

109 ‚sitar‘, si no és equivocació, és mot totalment desconegut; i, si és una equivocació, no em sembla fàcil de deduir la paraula correcta; ‚fita / fitar‘ no em sembla hipòtesi gens convincent; tampoc ‚situar‘.

serà posada en tempestat de grans bovors de perills. D'aquesta tribulació proffetà sant Pere clara-[f. 59r]-ment en la *Primera Epístola*, qui diu axí: «Tempus est, etc. Temps és que comens lo juy de Déu a la casa del Senyor». E si primerament comença a nosaltres, quina fi serà d'aquells qui no obeexen al euangeli de nostre Senyor Jhesu Christ. E si volets entendre les perauls de aquest secret, legits lo novè capítol de *Ezachiel*, qui s'acorda ab les damunt dites perauls de sant Pere, en lo qual capítol és dit als auceïdors primerament comensats: «Diu nostre Senyor a la mia casa», ço és la Sglésia. E tot aquest capítol de peraula a paraula s'entén de la tribulació del santuari de nostre Senyor, lo qual és prop, car per cert aytal tribulació, com se contén en lo dit capítol, vendrà ara sobre clerecia e sobre.l poble christià e majorment sobre la clarecia. E aquells clergues qui debatuts per les dites tribulacions rebran enteniment ab los sants prelatz e ab los clergues,

te[n]tur 111 aquesta vegada M om 111-112 car Jhesu MRV om 112 nostre MRV om 113 serà posada en tempestat MRV fluctuabit | de grans bovors de perills MRV quod (RV ita ut) multi estimant (R putant) ipsam aliquando (R om) penitus suffocatam 113-114 tribulació M add enim 114 clarament MRV expresse | Epístola M add c. 4 RV add c. V | C rubr in mg nota 114-115 qui diu axí M om R dicens V dicit 115 de Déu MRV om 117 de nostre Senyor Jhesu Christ R om M add «Et si iustus vix salvabitur, impius et peccator, ubi peribit [!]; itaque et hii qui patiuntur secundum voluntatem Dei, fideli creatori commendant animas suas in beneficiis [!]; [I Pe IV, 18-19] 118 aquest MRV om | secret MRV mysterii | legits V add tantum MRV cum intellectu 119 qui MRV om | s'acorda M pro concordia R per concordiam V per concordantiam | ab les damunt dites MRV om | perauls MRV ad prophetiam | sant MRV om 119-120 en lo qual capítol RV ubi 120 és dit MV om | auceïdors MRV viris interfectoriis | primerament comensats MRV om | C rubr in mg nota 120-121 Diu Nostre Senyor MRV om 121 a la mia casa MRV a sanctuario meo add incipite etc | ço és la Sglésia MRV om | E tot M praeit quia V circa tertium | capítol R casum 122 s'entén de MRV om 122-123 la tribulació... és prop MRV ad propositum tribulationis propinque super sanctuarium Domini 123-129 car per cert... damunt és dit MRV et diligenter notate quia pro facto, qualis ibi describitur, venit nunc super clerum et populum christianum. Ex (RV fiet) quidem super clerum (RV add percussio memorata, ideo), quia maxima pars eius indurata est in superbia, Christo detestabili, in divitiis, in avaritia, in cultu gule et veneris, in tantum quod multi eorum citius subirent, sicut et subibunt, gratis infernum horrendum, quam redirent ad perfectam Christi vitam et apostolorum eius et se disponent ad convertendum orbem. Et ideo clerici quidam, digni morte, dabuntur in satietatem oris gladii sitibundi crudelium tyrannorum. Alii vero erunt in cibum ignis, alii cladibus variis succidentur fame et peste et aliis variis flagellis. Quidam

112 Cf. Lc XXII, 31-32 115 1Pt IV, 17 120-121 Ez IX, 5-6 128-129 Vegeu el text de les línies 104-105

123 ,lo' sembla que fa referència a ,tribulació' i no pas a ,Senyor' i, per tant, deuria haver d'ésser ,la'.

seran conseruats en loch de sement per nostre Senyor. En totes [f. 59v] aquestes coses se faran anys del any de nostre Senyor .m ccc lxx., axí com damunt és dit.

- 130 La quarta intenció és que en cert any e dia, qui-s nomena davall, ans que la cort Romana fusca d'aquesta peccadora ciutat de Avinyó, fermament sia tengut e cregut que tan soptosament crexeran les tribulacions en tot lo món, que enfre l'any de nostre Senyor .m ccc lxii. e lo vintè dia del mes de joliol d'aquell mateix any, fugiran los senyors cardenals del repòs molt abundant e dels vicis d'aquesta ciutat
- 135 de Avinyó, per tal que pusquen scapar a la fas de la tribulació e turbació sobrefort. E certes alegrar-s'àn, si poden trobar segur repòs ha star. Ne entenats que tant se trich la fuyta, mas certa cosa és que-s farà entre lo terme damunt dit. Car après de la damunt dita fuyta, los

autem ex eis flagellati iuxta verbum Ysaie .28., recipient intellectum. Nam sola vexatio dabit illis intellectum et ipsi cum sanctis servabuntur a Deo pro semine ad fructificandum. Et hec omnia fient ante annum Domini m ccc lxx prelibatum

130 en cert any e dia RV in certissimo quoto anno et die | qui-s nomena davall MRV *om* | C *rubr in mg* c. quartum 131 ans que M circa quos RV infra quem | ciutat de MRV *om* 132 fermament M *add* enim | e cregut MRV *om* | tan MRV *om* 133 enfre MRV infra 134 vintè Mm .15. V quindecimum | d'aquell mateix MRV eiusdem 135 repòs molt abundant MRV amena requie | e dels vicis d'aquesta ciutat MRV *om* 136 Avinyó RV huiusmodi | per tal que pusquen scapar MRV *om* 136-137 tribulació e turbació sobrefort MRV tribulationis et turbationis (M tribulantis et tribulationis) pervalide 137 si poden MRV cum... poterunt | segur R certam 137-138 ha star MRV ad manendum (M permanendum) 138 se trich M tardabit RV tardet 139 entre MRV infra | damunt M *om* | damunt dita RV prefatum V *add* et citra M *add* sicut experientia facti, proch dolor, docebit | fuyta MR *add* et ul-

130 Vegeu el text de les línies 133-134 131 Vegeu més avall el text de la línia 269 134-135 El text de la línia 271 dóna la raó perquè ací només són esmentats els cardenals: «com lavors no y aja papa» 141 Vegeu el text de les línies 87-89 i 98-104

127 ,En' sembla que ha d'ésser ,E'.

128 ,anys': el sentit general de la frase i el text llatí paral·lel ,ante annum Domini' obliguen a llegir ,ans'.

134 ,vintè' dia cal suposar que és equivocació d'algun copista, que trobaria ,xv', però confondria la ,v' amb una ,x'. Les còpies llatines d'una manera o altra diuen ,quinze' de juliol, data, tal com sabem, per exemple pel text de l'aparat crític a la línia 557, en la qual aquell dia la Cort Romana fugiria de la peccadora ciutat d'Avinyó.

136 ,fas': llegiu ,faç'.

137 ,ha': llegiu ,a'.

139 ,entre': el sentit global de la frase i l'equivalència del llatí ,infra' inclinen a creure que el text de la traducció deia ,enfre'.

maiors e sobirans prelats de la Església general, ço és lo papa e ls cardenals e los [f. 60r] bisbes, s'aparalleran a la damunt dita purgació del món e reduïment de la vida de Jhesu Christ, per tal que aquells qui romandran de la tribulació sien feyts covinents e après a convertir a Jhesu Christ lo setgle infel. Adonchs ab sobirana diligència, los fels deuen notar açò que así-s diu. 140

La quinta intenció és que-s mostraran orribles sdeveniments, pus que comtarà hom l'any de nostre Senyor .m ccc lx. entrò .m ccc lxx. Car seran novelletats fort orribles. Primerament, que vèrmens de la terra hauran tanta força que molt cruelment deuoraran quaix tots los leons e-l orssos e leoparts e lops e los aucells poch, axí com aloes e merles, destroiran e esquinçaran los aucells de cassa, e-ls falcons e-ls 145

tra 140 maiors e MRV om | sobirans MV suppremi R summi | prelats MRV presidentes | ço és MRV om | e-(ls) MRV om 141 s'aparalleran MRV disponentur | damunt dita MRV predictam 142 reduïment M add paupertatis et humilitatis | vida R om | de MRV add domini nostri | aquells MRV om | C rubr in mg nota 143 romandran MRV erunt residui M add quamvis pauci | feyts covinents e après MRV ut (perficiant alias MR om) aptificentur 144 Jhesu MRV om | lo setgle infel M omnes infideles RV orbem infidelem MRV add Et quia prefatus terminus non distat ab anno, in quo sumus, nisi per sex annos et semis, prefata fuga (M fuge) tenebit solempne principium stupendorum (R precavendorum) eventuum post ipsam. Est ergo cum summa diligentia per fideles notanda tamquam hostium secretorum sollempne caput (RV add autem) vilificabitur (m rubificabitur R rubificatur V rubrificabitur) et stilla roris tepidi innocentium pauperum exquiretur (V exquiritur) | fels V add Christi

146 que-s mostraran MV in (V de) apparitione (R apartitione) RV add futurorum | C rubr in mg c. quintum 146-147 pus que comtarà hom MRV om | l'any MRV ab anno | nostre MRV om | entrò MR usque ad V et ultra 148 lxx V lx MRV om sed add per quinque annos continuos | Car MRV om | seran MRV add in mundo | fort orribles MRV horrende 148-149 de la terra M om 149 hauran MRV induent | força MR add et audaciam | devoraran V comedant | quaix tots R fere omnes MV om 150 e ... e ... e MRV om | e lops et lupos M om | los aucells poch MRV om

143-144 Vegeu el text de les línies 274-276 144 Vegeu el text de la línia 5

148-150 és possible que aquests 'vèrmens' siguin una variant d'aquell «...quidam uermis mirae magnitudinis et longitudinis supinus iacebat, qui tanti erroris et insaniae uidebatur...», que HILDEGARDIS, *Scivias*, pars secunda, septima visio secundae partis, no sols descriu ans també pinta (FÜHRKÖTTER, CARLEVARIS, «Corpus Christianorum. Continuatio Mediaevalis», XLIII, Turnholt, Brepols 1978, 308, línies 56-58; la reproducció de la làmina XIII és entre les pàgines 308 i 309 del text) 153-155 Is XXXIII, 1

142 ,reduïment de': llegiu ,reduïment a'.

143 ,sien feyts après': la coherència del sentit i l'equivalència al verb llatí ,aptificentur' obliguen a llegir ,sien feyts aptes'.

150 ,e-l': llegiu ,e's'. ,*Aloes': llegiu ,aloses'; cal, de més a més, recordar que aquesta darrera grafia no és documentada dins el DCVB fins a Jacint Verdager.

altres aucells poderosos, car açò és cosa necessària que sia complida la profecia de *Ysaïes*, cridant en lo capítol .xxxiii.: «Ve qui robes e donchs no seràs tu robat? Ve qui [f. 60v] menyspreses e donchs no
 155 seràs tu menyspresat?». Car lavar-s' à la justícia del poble comú e en boca de coltell de dues parts tallant deuorà los cruels prínceps nobles e traïdors, e molts dels prínceps nobles e poderosos gitarà de lurs dignitats e de la glòria de lurs riqueses e aflicció serà feta en los nobles pus anant que no-s pot ésser cregut. Enaprés, ans que vinga
 160 l'any de nostre Senyor .m ccc lxx., aparrà públicament l'Antechrist oriental, los dexebls del qual ab falços senyals e miracles preïcaran públicament en les partides de Orient e de Jherusalem a tot engan d'error. E aprés que enfre-ls cinc anys ja dits, ço és en l'any de nostre Senyor .m ccc lx. tro ha .m ccc lxx., abundaran terribles e diverses
 165 malalties ultra tota stimació humanal e seran tempestats del cel que null temps no són stades vistes e vendran dilubis d'aygües qui no són stats hoïts en moltes partides del món, exceptat lo diluvi general, seran fams [f. 61r] sobregreus sobre tota manera, seran pestilències e mortaldats e esquenència de coll e altres postemes, per les quals pla-

151 merles M *add parve* RV *add parvule* | destroiran MRV *om* | esquinçaran MRV *laniabunt* | de cassa MRV *rapaces* 151-152 e-ls altres MRV *om* 152 aucells poderosos MRV *accipitres* | que MRV *ut* 153 profecia MRV *vaticinium* | C *rubr in mg* .33 | cridant MRV *proclamantis* 153-155 Ve qui... menyspresat M *add cum consummaveris depredationem depredaveris, cum fatigatus desieris contempnere contempneris* 155 car lavar-s' à MRV *consurget enim add infra istos sex (RV quinque) annos* | del poble comú M *popularis* RV *populorum* 156 de dues parts tallant MRV *bis acuti* | cruels prínceps MRV *tirannos* 157 gitarà de MRV *cadent a* 159 pus anant MRV *ultra* | cregut MRV *add et rapiuntur maiores qui prodicionibus depredari fecerant populum per prius afflictum* | Enaprés MRV *Secundo* | vinga V *veniamus ad MR perveniamus ad* 160 nostre RV *om* | Senyor R *om* 161 miracles MRV *portentis* 162 de Orient e MRV *om* | a tot engan MRV *in omnem seditionem (R seductionem)* 163 e aprés que MRV *tertio* | enfre-ls MRV *infra (V inter) illos* | ço és MV *om mR scilicet* | en mRV ab 163-164 nostre Senyor MRV *om m Domini* 164 terribles V *horribiles* | e diverses MRV *om* 165 malalties MRV *clades* | e seran MRV *om* | del cel M *om* | que M *alias* R *tales* 166 e vendran MRV *om* 166-167 qui no són stats hoïts MRV *inaudita* | C *rubr in mg c. sextum* 167 exceptat MRV *preter* 167-168 seran MRV *om* 168 sobregreus MRV *gravissime* | tota MRV *om* | seran MRV *om* 168-169 pestilències e mortaldats R *pestilentias mortalitatis* V *pestilentialis mortalitates* 169 de coll M *guttarum* R *gutturam* V *guttu-*

155-156 Cf. Eccli XXVIII, 22 i Apoc II, 12 160-161 Vegeu el text de les línies 366-367 164-165 Vegeu el text de la línia 468 163-169 Vegeu el text de les línies 370-372 167 Cf. Gn VII, 17-24 168-169 Cf. Mt XXIV, 7 181-182 Mt XXIV, 24

155 ,lavar': llegiu ,[l]levar'.

164 ,ha': llegiu ,a'.

gues morrà la maior partida de la malvada generació present, per tal que sia renovellat lo món, e els reprovats e los endureïts sien delits del món e los altres que romandran sien reduïts a la vnitat de la fe cathòlica. Enaprés que en los dits cinc anys tanta traïció abundarà, axí enfre-ls maiors com enfre-ls eguals, que benuyrat serà qui en aquells dies trobarà feel companyó ni missatge. E enaprés, los juheus encegats seguiran lur falç messies e daran gran plaga al poble christià. E açò enfre-ls cinc anys ja dits. Enaprés que en algunes partides del món seran destroides les sglésies e-ls altars reuessegats, enaprés és la sisena cosa. Serà feyta horrible apostasia de la fe, axí que de deu a penes ne romandrà vn qui sia ferm en la fe. Car lauors se complirà la peraula [f. 61v] de Jhesu Christ dita per sant *Matheu* en lo capítol .xxiii.: «Seran mesos en error, si-'s pot fer, hoc encara los elets». Per aquestes set coses damunt dites, aquell qui les lig e les entén, per consegüent ne porà pensar altres sens fi qui s'àn sdevenir, les quals yo jaquesch de posar así per squivar anuig de legir.

La sizena intenció és entendre la flor de les coses sdevenidores en los anys presents de .m ccc lvi. e qui-s seguexen, ço és .vii., .viii. e .viii. Car aquests anys, los quals posarà lo món ans que comens l'any

rum | postemes MRV apostematice passiones 170 morrà MV interficietur R percutietur | la maior MRV maxima | malvada MRV prave | generació M *pravit nationis et* 171 sia renovellat lo món M *om* 172 los altres que romandran M *residuum orbis RV om* 173 Enaprés MRV quarto | que MRV *om* | traïció MRV *proditio* 174 enfre-ls MRV *add dominos* | eguals MRV *ad invicem inter pares* | benuyrat serà MRV *felix sit* | aquells M *istis* 175 trobarà MRV *poterit invenire* | missatge MRV *servum* | E enaprés MRV Quinto 175-176 encegats M *miseri* 176 daran RV *inferent* | gran MRV *maximam* 176-177 E açò MRV *om* 177 enfre-ls M *infra RV inter* | Enaprés MRV Sexto | algunes MRV *multis* 177-178 del món MRV *om* 178 (seran) reuessegats MRV *subvertentur* 178-179 Enaprés és la sisena cosa MRV *septimo* 179 feyta M *om* 180 qui sia MRV *om* | ferm R *verus V om* | (complirà) la MRV *illud* 181 paraula de Jhesu Christ dita per MRV *om* | en lo capítol MRV *om* 182 Per MRV *Et ex* 183 coses damunt dites MRV *om* | aquell qui les lig e les entén MRV *intelligens lector* 183-184 per consegüent ne porà pensar MRV per necessariam consequentiam *inferre poterit* 184 sens fi MV *infinita R plura* | qui s'àn sdevenir MRV *om* 185 jaquesch... de legir MRV *inexplicata causa brevitatis relinquo*

186 flor MRV *medullam* | coses M *eventuum* 187 presents M *add anno scilicet Domini* | lvi. C *corr lxvi cano x* | qui-s seguexen MRV *immediate futuris* | ço és MRV *om* | .V. V *add et* | e MRV *om* 188 posarà M *honorat m curret R perimet V percurrer* | comens M *veniat RV incipiat* 189 nostre MRV *om* | Senyor

176 ,falç': llegiu ,fals'.

188 ,posarà': si aquest verb no té ací el sentit de ,posar anys / envellir', sembla que cal llegir ,passarà'.

de nostre Senyor .m ccc lx., qui és lo primer dels cinc anys damunt
 190 dits, donen aparellament a la fuyta de la Sglésia general d'aquesta
 peccadora ciutat Auinyó e a les set coses ja damunt dites, qui són
 sdeuenir en los cinc anys ja dits. Car lo cars del molt noble e sobrechristi-
 à príncep, lo rey de França, e la dibilitat de la sua potència e del seu
 regne, [f. 62r] lo qual cas aymàs que aquest any molt és crescut, se-
 195 gons que vosaltres dolens hauets, deu ésser abans de la fuyta de la
 Sglésia d'Auinyó e abans del aveniment de Antechrist pus prop. E
 açò per tal car, si lo poder e la força de la senyoria de França duraua
 ho romania en la sua virtut ja stada, null temps lo poder de la Sglésia
 no s'aminvaria ni el molt faréstech Antechrist no poria venir. Per
 200 què, fermament tingats que sobre tota manera la força de la senyoria
 de França aquesta vegada serà aminvada per tal que no puscha los ba-
 rons ecclesiàstichs defençar dels cruels enemichs lurs, dels quals és

R *om* | anys MRV *om* 189-190 damunt dits MRV *positis add* in intentione quinta
 immediate (R *om*) premissa 190 donen aparellament M disponet se R disponet V
 disponunt | de la Sglésia M *præit* rectores 191 ciutat MRV *om* | coses ja damunt
 dites MRV premissa 191-192 qui són sdeuenir MRV *om* 192 en los cinc anys ja dits
 M in quinta intentione taxata in quinque annis contentis prelibatis RV in quinque annis
 et (V *om*) in quinta intentione taxatis | del molt noble MRV *inclitissimi* 192-193 so-
 brechristià M *om* RV *christianissimi* 193 rey R *om* MV *add* nostri | de França
 MRV *Franchorum* | dibilitat MV *debilitatio* R *debilitatem* | sua MRV *om* |
 potència M *om* 193-194 del seu Regne MRV *imperii gallici* 194 lo qual cas aymàs
 M que heu dolor R heu dolor V *quod heu me* | aquest any M *hiis diebus* 194-195
 segons que vosaltres dolens hauets M *ut dolens servitus* R *ut cernitis dolentes* V *et dolens*
 (cernitis?) | ésser abans MRV *precedere* 196 abans del MRV *om* | Antechrist
 V *antiqui* | pus prop M *proximi* RV *propinqui* 196-197 E açò per tal car M *proinde*
 quod RV *pro eo quod* 197 poder MRV *robur* | e la força MRV *om* | de la senyoria
 de França M *principatus regis Francorum* RV *christianissimi* (V *add* *imperii*)
Francorum (R *Francie*) 197-198 duraua ho romania MRV *duraret* R *induraret* 198
 virtut MRV *vigore* | ja stada MR *pristino* V *postremo* 198-199 lo poder de l'Es-
 glésia no s'aminvaria MRV *possent affligi viri Ecclesie* M *add* *universalis* 199 molt
 MRV *om* | faréstech R *ferorum add* *proximus virorum pessimus* M *add* *propinquus*
 | poria venir M *potentiam suam exercere* RV *veniret* 200 fermament MRV *pro firmo*
 | tota MRV *om* | la força MRV *robur et fortitudo* 200-201 senyoria de França
 MmRV *Francorum imperii* (M *ab imperiis*) 201-203 per tal... aquesta vegada M *om*
 201 per tal que mRV *usquequo* 202 dels cruels enemichs lurs mRV *a tyrannis* |
 dels quals m *quod* RV *quos* 203 cosa necessària mRV *add* *supra modum* 203-204

196 Vegeu el text de la línia 160 206-207 Vegeu el text de les línies 50-51 i 192-

191 ,són': llegiu ,s'àn s'[h]an'.

198 ,ho': llegiu ,o'.

202 ,dels': llegiu ,els' (l'antecedent no sembla que pugui ésser altre que «los barons ecclesiàstichs»).

cosa necessària que sien castigats aquesta vegada. E sapiats que seran moltes batalles entre lo poble dels francesos e los aduersaris del regne de França. E axí com lo meu senyor demostrà a mi molt indigne lo dia de sant Miquel prop passat, per rahó de la presó del senyor nostre rey En Johan, no seran [f. 62v] menors batalles ni menys guerres, que abans ne seran més e pus greus, axí que s'esdeuenga a vosaltres mesquins ço que diu *Ezechiel* proffeta: «È dieu: ‚Pau, pau’, e no serà pau, car no és pau e ls peccadors, diu lo Senyor”. Seran, donchs, batalles en Spània e-n Itàlia e doloroses desconfites dels infels contra lo poble christià, emperò en les guerres d’Espanya vn dels reys vencerà, qui en tant crexerà, que li sia atorgat que per la maior part delesca lo poble de Maffumet més que més lo poble de Àfrica. Serà en aquell temps e dies mals, que exirà gran ost de infels de la partida d’Orient, e vendran serraïns e turchs e tartres contra lo poble christià, axí que quaix tota Itàlia calsigaran, e destrouiran Ongria e Palònia e alguna partida d’Alamània. Emfre los tres anys damunt dits nodrex Déu en l’estela

seran moltes batalles MV plura bella futura R certe si bella futura plura 204 dels francesos V om 205 de França M Francorum RV om | lo meu senyor M Deus RV Dominus | indigne R in signo 206 prop passat MRV immediate preterita | per rahó de la presó MRV propter captionem (V captivitatem) | senyor M om 207 En Johan R om | batalles ni menys MRV om 207-208 que abans ne seran més e pus greus MRV sed multo graviora 208 vosaltres MmV nobis R nos 208-209 mesquins MmRV miseris add in quos feces (mV feroces) omnium malorum et tribulationum (insolitarum mRV om) venerunt 209 ço que MRV illud | diu mRV verbum | *Ezechiel* M add 13 | proffeta MRV om | È dieu M om | serà MV est 210 car no és pau MV om | Senyor M add Pax, inquam, per principes et pax per tractatum Ecclesie, sed non est pax per consensum vulgi MRV add Super quorum intellectu *Ezechielis* septimum capitulum cum profunda intelligentia perlegatis. Disponent siquidem hii tres anni immediate futuri ad omnes eventus quinque annorum in quinta intentione dictorum | Seran, donchs, batalles MRV ad bella que fiunt 211 e-n MRV om | doloroses V dolores | desconfites MRV conflictus M add fidelium cum | infels MRV add qui acriter conurgent 212 d’Espanya RV Yspanorum M om | dels reys MRV rex | vencerà MRV prevalebit 212-213 en tant crexerà MRV demum victor (R add tantum) excrescet (M add in tantum) 213 atorgat MRV concessum | que MRV om | maior MRV magna 214 de Maffumet MRV machometicum | més que més MRV potissime | lo poble de MRV om | Àfrica MRV Africanum | aquell RV hiis | en aquell temps e M om 214-215 Serà en... que exirà MRV Egredietur quidem 215 mals MRV add antequam (R quandoque) perveniat mundus ad annum Domini 1365 | gran MRV om | de (la) MRV ab | la partida d’ MRV om | Orient MRV add de quo sub garritu sexte tube scribit *Johannes, Apoc. 9* 215-216 vendran MRV add infideles 216 quaix MR in parte 217 calsigaran MR conculcent V concutient | des-

196 209-210 Ez XIII, 10 i 16; cf. Ier VI, 14; VIII, 11 216 Vegeu el text de la línia

308. ‚vosaltres’: el text llabí condueix a ‚nosaltres’.

220 del cel entre-l cor de Jhesu Christ vn baró reparador sdevenidor de prop, lo qual dauall serà scrit, ni-s trigaran los dies que s'adomarà [f. 63r] vn passatge en la Terra Santa, lo qual no-s farà, car per neguna saviesa ho stabliment no porà ésser pau qui do enbergament que-ls mals sdevenidors no sien, los quals són notats en la cinquena intenció.

225 La setena intenció és entendre la manera de despullar tota la Sglé-
sia e totes les coses temporals. Car lo món, ans del any del nostre Sen-
yor .m ccc lxx., ab gran indignació se levarà contra lo fasti de les ri-
queses e de la glòria temporal e de la supèrbia mundanal dels cler-
gues, axí que ls cruels e forts senyors e ls pobles lechs soptosament se
230 leuaran e tolran als dits clergues les senyories temporals e ls regnes
e ls ducats e ls condats e les rendes e les ciutats e ls castells e lezar-los

trouiran MRV vastent | Ongria MRV *add* totam | alguna M magnam RV *om*
218 Alamanya MRV *add* mensibus ad litteram quadraginta duobus; et annus immediate
sequens, scilicet, millesimus tercentesimus sexagesimus septimus, notabiliter (R *add* dis-
ponet) cum duobus sequentibus R *add* ad ista M *add* continebit omnia ista V scilicet
in | Emfre MRV infra | damunt dits MRV istos RV hos | nodrex M nutriet R
lec dub nutrirri V mittet | estela MR scola V in scolas alias incolas M *add* Christi
219 entre MRV infra | Jhesu MRV *om* | baró MRV *om* | sdevenidor MRV fu-
turum 219-220 de prop MV de proximo R in futuro 220 trigaran M instabunt
RV tardabunt | s'adomarà MRV indicetur 221 no-s farà MRV ob infirmitatem cus-
todum crucis nullum effectum habebit | car MRV et 222 saviesa ho stabliment
MRV mundi astutiam | ésser MRV fieri | do enbergament MRV impediatur | que
MRV *om* 223 mals MRV eventus | no sien MRV *om* | los quals són MRV *om*
notats MRV descriptos

225 despullar MR denudandi V denunciandi | tota MRV universam 226 e
MRV ab | car MRV siquidem | ans M circa V citra | ans del any de nostre Sen-
yor R *om* | nostre MRV *om* 227 ab gran indignació se levarà MRV indignabitur
228 fasti R festum 229 cruels e forts senyors MRV tyranni | soptosament R debi-
to MV *add* et ex inspirato (R inspirato V inspirate) 229-230 se leuaran MRV con-
surgent 230 tolran MRV auferent | als dits clergues MRV ab eis | les senyories
RV *om* | temporals e ls regnes RV omnia temporalia regna 231 condats M redditus
comitatus | e les ciutats R (redditus) civitatis 231-232 lezar-los àn MRV ipsos relin-

439 217 Vegeu el text de les línies 348-349 218 Vegeu el text de les línies 271-
272 223-224 És el text de les línies 146-185

225 Vegeu el text de les línies 108-129 225-232 Vegeu el text de la línia 364
232 L'original llatí afegeix la referència a Mt X, [5-23] 245 Cf. Is XXVIII, 19 i el

218 ,estela': tant la coherència del context com el text de les còpies llatines condueix a
suposar que aquesta paraula és una lectura defectuosa d',escola'.

220 ,s'adomarà': sembla que cal llegir ,s'adobarà' en sentit de ,es prepararà'; l'original
llatí diu ,indicetur serà proclamat'.

226 ,e': llegiu ,de'.

232 ,après': llegiu ,aptes' (cf. la nota complementària a la línia 143).

àn quaix tots nuus après a servir les retgles euangelicals, hoc encara que los clergues seran scarnits, ab moltes tribulacions, seran maleÿts. Ells en açò no poran consell donar per bé que giten [f. 63v] escomunicacions, ni ab guerres, si les volen fer, axí com experiència a hull ho 235 mostrarà. Car lo Sathan ja ha enganats los coratges de molts ypòcrits, qui van ab àbit de humilitat e en semblança de santedat e hauran zel fent e falç, e aquests indignaran los coratges dels prínceps e dels cruels senyors e dels pobles setglars contra clarecia, denunciants a ells los abominables e públichs peccats que alguns dels clergues fan e 240 aquests són ypòcrits errans en la fe e en la feultat de la mare Sglésia. Ells finalment, coneguda lur nequícia, seran delits e destrouïts e seran donats a mort per los pobles setglars. Aprés, emperò, que veuran los prínceps de la Sglésia que en neguna guisa no poran fugir que no sien enpobrits, car la aflicció lur darà enteniment e regonexeran lurs 245 culpes humilment e aparellar-s'àn de tornar a la manera del viure de

quent 232 quaix... euangelicals MRV in puris et nudis regulis euangelicis M add Mc .x. RV add Mr .x. declaratis | hoc encara MRV insuper 233 clergues MRV om | seran scarnits MRV eos afficient | tribulacions MRV add et derisionibus | seran maleÿts MRV om 234-236 Ells en açò... ho mostrarà MRV nec ipsis quibusque (V quibuscumque) excommunicationibus aut bellicosis insultibus quin hec fiant poterunt obviare, sicut hoc experientia declarabit 236 Car MR quoniam R qui | ha enganats MRV seduxit 237 qui van ab MRV incedentium in | semblança MRV specie | santedat MRV add in effigie (R add preterite) penitentie | hauran MRV om 238 fent e falç MRV in fictione çeli ficti et falsi | aquests MRV om | coratges MRV corda 239 cruels senyors MRV tyrannorum | denunciants M obicientes RV ingerentes 240 abominables MRV om | e públichs M om | peccats M vitia RV peccata | alguns MRV multi | fan MRV committunt 240-241 e aquests M qui 241 (fe) e M add recedentes a | mare MRV om | Sglésia MRV add romane 242 Ells finalment MRV et ad extremum | coneguda V agnita 242-243 seran donats a mort MR trucidabuntur V cruciabuntur 244 guisa MRV modo 244-245 no poran fugir que no si- guin enpobrits M se posse resistere despoliationi huiusmodi R resistere depauperationi V posse deviare 245 car M et V add mox | aflicció R om | darà M dedit | enteniment R add affectum | e M om 246 aparellar MRV disponent 247 apòstols MRV add sanctorum | e a MRV add et convertet Dominus (R Deus) corda (R add iratorum) principum et populorum iratorum (R om) contra eos ad | sien dades MRV

text de la línia 270 246-247 Vegeu el text de les línies 87-89 247-248 Cf. ARNAU DE VILANOVA, *De helemosyna et sacrificio* (PERARNAU, *Dos tratados 'espirituales' de Arnau de Vilanova en traducción castellana medieval* (Publicaciones del Instituto Español de Historia Eclesiástica. Monografías núm. 25), Roma 1976 [1978], 151, lín. 648-664, en particular 651-655).

238 ,falç': llegiu ,fals'.

242 ,Ells' són els ,ypòcrits' de la línia anterior; ,coneguda' té ací el sentit de ,descoberta' (llur maldat pels prínceps i senyors).

Jhesu Christ e dels apòstols e a pau e ordonar-s'à que ls sien dades [f. 64r] covinentment e honrada lurs necessitats de vida. E los senyors ecclesiàstichs, tenent-se per pagats d'aquestes coses, cessarà a ells la tribulació, açò volent nostre Senyor Jhesuchrist.

La vuitena intenció és en l'aueniment de vn Antechrist occidental, co és d'un Neró d'aquest temps, falç emperador Romà, heretge e pestilent, qui de prop deu venir a turmentar la Sglésia. Aquest perseguidor de Jhesu Christ e de la Sglésia aprarrà públicament en l'imperi Romà entre l'any de nostre Senyor .m ccc lx. e .lxx. e del any de nostre Senyor .m ccc lxii. ho quaix entrò .lxv. ho poch menys, no tardarà la sua persecució, qui serà passada ans del any de nostre Senyor .m ccc lxx., car no durarà lo seu flagell sinó tres anys e mig. Yo dich que aquest serà aquell, del qual és dit en lo tretzè capítol del *Apocalipsi*, hon se diu: «Pujarà vna bístia de la mar». Aquest és qui s'esforçarà a desreigar de tot en tot l'Església [f. 64v] de tot lo món,

dumtaxat tribuantur 248 covinentment MV competenter R expetenter | necessitats MRV necessaria 248-249 senyors ecclesiàstichs M principes ecclesie R ecclesiastici domini V viri ecclesiastici 249 tenent-se per pagats d'aquestes coses MRV hiis contenti 249-250 cessarà a ells la tribulació MRV a tribulatione (R tribulationibus) quiescent 250 volent MRV iubente | nostre MV om

251 en M add apparitione | un MRV om | Antechrist V Christi 252 d'aquest temps MRV moderni | falç MRV pseudo | Romà M futuri 252-253 heretge R praeit pseudo 253 e MRV om | qui de prop deu venir a turmentar MRV in proximo affuturi ad affligendam RV add graviter | Sglésia MV add generalem 253 Jhesu MRV om 255 entre M om | nostre MRV om | del MRV ab 256 nostre MRV om | Senyor R om | quaix R add vel V add ultra vel | entrò MRV circa (R circa) usque add ad | menys MRV post 257 tardarà M durabit | sua MRV eius | serà passada MRV transibit | nostre MRV om 258 car M quia R cum V tamen | durarà R duret V durat | sinó MRV nisi (M ne) dumtaxat per 259 dich MRV assero 259-260 del qual... de la mar» V de quo RV Apocalypsis xiiij dicitur MRV bestiam ascendentem de mari M add Apocalypsis xiiij 261 s'esforçarà MR conabitur V conatur | desreigar M extirpare RV exterminare V et extirpare | de tot en tot M funditus RV radicitus | tot MRV om | món MmRV add et quia liber *Apocalypsis* xiiij, xvij et xviiij (MmR add xix) capitulo habundanter tractat de ipso ac de suo pseudo propheta, bestia scilicet ascendente de terra (m add Sicylie) RV dissertissime mR

251-252 Vegeu el text de les línies 368-369, 430, 442-443 258 Vegeu el text de les línies 290-291, que fa explícitament referència a Apoc XI, 3; cf. també Dan XII, 11: recordem la frase d'ARNAU DE VILANOVA, *De mysterio cymbalorum Ecclesiae* (PERARNAU, «Arxiu de Textos Catalans Antics», VII-VIII (1988-1989), 92, lín. 736-737: «...mille ducenti nonaginta dies usuales non faciunt nisi tres annos et dimidium fere»); també el text de la línia 464 260 Apoc XIII, 1; cf. el text de la línia 285

252 ,co': llegiu ,ço'. ,Falç': llegiu ,fals'.

257 ,menys': la paraula que li correspon en el text llatí és ,post'; té, doncs, sentit temporal de futur i per això cal suposar que és una còpia fallada de ,més / après' després.

del qual poques coses dich aquí, car, si tots los mals qui són stats del començament del món entrò ara eren ajustats ensemps, no porien ésser eguals als mals sdevenidors, qui són començats en aquest any, entrò a l'any .m ccc lxx. e entorn, enfre tretze anys. 265

La novena intenció és saber la provisió, la qual farà lo senyor nostre Jhesu Christ a la general Sglésia, mare nostra Romana, contra totes les tribulacions sdevenidores. Car per aquestes tribulacions, aprés de la fuyta de la cort Romana d'aquesta peccadora ciutat de Avinyó, quant la afflicció haurà donat enteniment als senyors companyons de la sobirana cadira, Jhesu Christ farà elegir, com lavors no y aja papa, vn sobiran bisbe reparador de tot lo món. E per tal que feytament lo conegats, ell serà aquell àngel deuallat del cel, abrigat de nuu, axí com se diu en lo desè capítol en l'*Apocalipsi*. Aquest trametrà preÿcadors de la peraula de [f. 65r] Déu a convertir lo món. D'aquest trac- 270 275

add tractat (V tractans) V *add ideo* 262 aquí MRV *om* 262-263 del començament MRV ab origine | del món V *om* 263 entrò ara MRV *om* | eren ajustats ensemps MRV congregarentur in unum 263-264 no porien ésser eguals MRV fere non coequarentur (RV equipararentur) 264 sdevenidors MRV futuris | qui són començats MRV *om* | en M ab | any MRV *add presenti* 265 a l'any V *add Domini* | e entorn MRV vel citra | enfre MRV *infra* | anys M *add abhinc*

266 saber MV *super* R *supra* | farà MRV *facturus est* 267 Sglésia, mare nostra Romana MR *Ecclesie Romane* (M *add et*) *matri nostre* 268 sdevenidores MR *futuras V dolorum futurorum* MRV *add ne Petri navicula submergatur in* (RV *cum*) *hiis* (RV *om*) *enim tribulationibus* 269 Romana M *om* | ciutat de MRV *om* 270 senyors R *diris* 270-271 companyons de la sobirana cadira MRV *complicibus summi solii add per ministerium angeli sancti tunc* 271 Jhesu MRV *om* | elegir MRV *eligi canonice* | com lavors no hy aja papa MRV *sede tunc vacante* 272 bisbe MRV *pontificem* | de tot lo món MRV *orbis* 272-282 E per tal Santes Scriptures MRV *Et, si vultis ipsum et officium suum in Scriptura Sacra cognoscere, ipse est Vir indutus lineis signans electos*

269 Vegeu el text de les línies 130-137 270 Cf. Is XXVIII, 19 i més amunt, el text de la línia 245 271 D'acord amb l'observació d'aquesta línia, de la manca de papa, el text de les línies 134-135 ens diu que només sortiran d'Avinyó els cardenals 271-272 Vegeu en la nota 12 de la introducció el text de Francesc Eiximenis, el penúltim paràgraf

266 ,saber': en les còpies llatines, les paraules corresponents són ,super / supra'; cal, doncs, suposar que el text satisfactori deia ,sobre', igual com en d'altres ocasions, com és ara la de la línia 304.

272-282 L'aparat crític té ací un llarg text, desestimat pel traductor català; un paràgraf del dit fragment conté una llista d'obres de Joan de Rocatalhada; he de fer notar que la dita llista reproduïx el text del manuscrit de Munic i que en canvi els dos de Roma donen una versió força diversa en allò que afecta els tres primers títols; però pel fet de no afectar el text català, he cregut que no calia assenyalar les dites variants.

275-276 ,tractat': llegiu ,han tractat'.

276 ,pertanyents': llegiu ,pertanyen'.

280 tat los proffetes Ysaïes e-ls altres. A-quest pertanyens algunes de les propietats contengudes en lo novè capítol de *Ysaïes* proffeta. Car jatsia que ell sia hom, emperò serà infant, lo qual per la potència de Jhesu Christ obtindrà general emperi del món. Quaix en deu anys serà príncep de pau duradora per mil anys, serà consoliari e conseller

signo thau in fronte, Ege. 9, qui, ut ibidem dicitur capitulo .x., accipiet ignem de medio rotarum cherubim et effundet in orbem. Ipse, inquam, est *vir indutus lineis*, volo dicere camisia Romana, qui 47 capitulo eiusdem libri sub typo aquarum universum populum infidelem bapticabit et totam mundi machinam concludet sub typo piscium infra sagenam Ecclesie generalis. Ipse enim est angelus ille, qui Apoc. 8, in principio, *habet turibulum aureum* et super altare, quod est ante oculos Dei, dat de orationibus sanctorum omnium et implet turibulum de igne altaris et effundit in terram, donec fiant in toto mundo trinitrua et voces et fulgura et terremotus magnus ad delendum populum sarracenum. Et ut perfecte noscatis illum, *ipse est angelus Christi*, Apoc. 10, *descendens de celo amictus nube et yris in capite eius, cuius facies lucet ut sol*, ad illustrandum orbem, clamans *quemadmodum leo cum rugit*, habens spiritum omnium archanorum, quoniam expedit ad tempus instans, nam libellum apertum tenens, qui in fide Ecclesie predicatorum mittet ad convertendum mundum. Hic etiam est Angelus fortis, Apoc. 18, *a cuius conspectu illuminabitur universa terra*, que nunc est valde obscura. Hic etiam est Angelus, 20 capitulo eiusdem libri, habens *catenam magnam ad Sathanam ligandum*. Hic est Helias mysticus, de quo Christus Matthei 17 prophetat dicens *Helyas quidem venturus est et restituet omnia*.

De quo multos tractatus feci cum habundanti sermone in pluribus opusculis meis, scilicet, in *Comentario meo prophetici libri Horoscopi*, et in duobus libris super librum *Tabularum Dei*. Ac in commentario canonis, qui incipit *Ad alta vocaris, o princeps*, potissime super illo verbo canonis, ubi dicitur *Ille solus clare aperiet librum scriptum digito Dei vivi*, et in quatuor libris *De speculis temporum* et in *Reserationibus archanorum Scripture Sacre* et in *Tribus libris orationis rugitus mei ante faciem miserentis Dei pro apertione porte liberis tercii status generalis orbis ad reparandum mundum*, potissime in tertio libro, ubi ostendo quod ipse est angelus habens cathenam magnam ad ligandum Sathanam in abissum ne seducat amplius gentes, donec consumentur mille anni, ad litteram solares; et ibidem revelo cathenam et virtutem eius; et in commentario quem edidi super librum Ambrosianum Merlini vatis Britannici *De summis pontificibus*, quem direxi sancto Blasio, Leodicensi episcopo (RV Londonensi antistiti); et in tractatu, qui incipit *Letatus sum in hiis que dicta sunt michi*; et demum in libro prephato, intitulo *Ostensor, quod adesse festinant tempora*, potissime in libro primo, in multis tractatibus eius et in pluribus aliis libris meis, de ipso propinquo Reparatore et eius actibus et officiis et modis orbem reparandi habundanti sermone peregi. Quare hec ibi dicta minime replicabo.

Ipse enim est post Christum pro principio tercii status et orbis generalis, lapis abscissus de monte sine manibus, qui babilloniam statuam percutiet in pedibus fictilibus et eam comminuet et implebit lapidem Christo et eius lege universam terram, omnes infideles, exceptis angulis orbis, ubi Gog et Magog remanebunt, ad Christum convertendo.

De isto enim tractant prophete Ysayas et ceteri, ubicumque agunt de Christo in secundo sensu pro tertio statu seculi memorato, nisi quod ea que deitati Christi conveniunt debent dumtaxat Domino Ihesu Christo reservari, sicut Ysaye .9. ostenditur. *Puer datus est nobis et*

del qual sembla inspirat en aquestes línies 274 Apoc X, 1-11 277 Is IX, 6-7 280 Cf. Apoc XX, 2-7. En relació als mil anys, vegeu el text de la línia 299 i el de la 538 280-281 En relació a «serà consoliari e conseller euangelical», el text llatí remet als llocs bíblics d'Ex VII, [1]; XXII, [18]; i Ps LXXXI, [6]

euangelical e per ell seran vberts tots los ligams de les santes Scriptures.

La desena intenció és que aparran dos profetes meravellosos vestits de sachs, qui, axí com se diu en onzè capítols del *Apocalipsi*, contrestaran a la bístia puiant de la mar que ans que venga lo món a l'any de nostre Senyor .m ccc lxxv. trametrà nostre Senyor per miracle dos meravellosos pobres menyspresats frares menors, qui a la letra són aquells, dels quals ha dit lo senyor nostre Jhesu Christ en lo onzè capítol del *Apocalipsi*: «Yo daré a dos [f. 65v] testimonis meus testimoni e profeteran abrigats de sachs .m ccc lx. dies», ço és a la letra tres anys e mig. «Aquests són qui hauran poder de tancar lo cel, que no plogue en los dies de lur propheta e hauran poder desobre les aygües, que les faran tornar sanch tota vegada que-s vullen». La vn d'aquests dos serà papa Romà, vicari general de Jhesu Christ, e l'altre

filius datus est nobis et factus est principatus super humerum eius et vocatur nomen eius admirabilis, consiliarius, deus fortis, pater futuri seculi, princeps pacis. Hoc autem quod dicitur *Deus fortis, pater futuri seculi, princeps pacis*, convenit dumtaxat, sumendo ‚Deus‘ proprie, domino Jhesu Christo, aliter vero dicto Reparatori, licet sit verus homo peccator, parvulus enim erit qui ad litteram per potentiam Christi optinebit generale imperium mundi annis fere .10. Erit etiam fortis, princeps pacis millenarie. Erit et consiliarius evangelicus et deus adoptivus, sicut Mat. 7 [sic: Ex] dicit Dominus Moysi: *Ego constitui te dominum pbaronis et Aaron, frater tuus, erit propheta tuus*; et 22 eiusdem libri ait: *Dii non detrabes*, et in Psalmo: *Ego dixi, dii estis et filii Excelsi omnes*, et per eum aperientur omnia vincula Scripturarum Sacrarum 273 nuu C null

283 que aparran MV super aparitione (R apercione) | meravellosos MRV admirandorum 283-284 vestits MR induendorum V qui induendi 284 axí com se diu en MRV om | capítols MRV om 284-285 contrestaran MRV resistant 285 (mar) que MRV quoniam 286 nostre MRV om | Senyor R om | trametrà MRV mittet | nostre Senyor MRV Deus | per miracle MRV miraculose 287 meravellosos pobres MRV pauperrimos cordellatos (R cordelatos V cordeligatos) | menyspresats MRV abiectos 288 nostre MR om 289 capítol MRV om 289-290 testimoni M Spiritum meum RV om 290 abrigats MRV amicti | m ccc lx M 1260 291 mig MRV semis add Hii sunt due olive et duo candelabra (R add lucentia et) ante dominum terre stantes; et si quis eis voluerit nocere, ignis exiet de ore eorum et devorabit inimicos eorum; et si quis voluerit eos ledere, sic oportet eum occidi [Apoc XI, 4-5] | són qui MR om 291-292 que no MRV ne 293 que MRV om | les faran tornar MRV convertendi eas in | sanch RV add et percutere terram omni plaga | tota vegada que-s MRV quotienscumque | vullen MRV add (RV Et) numquam (M add enim) legi alicui puro homini tantam potestatem concessam ad flagellandum orbem 294 dos M om 296 romà

284 Apoc XI, 3-12 285 Cf. Apoc XIII, 1 i el text de la línia 260 289-290 Apoc XI, 3 290-291 Vegeu el text de les línies 258-259 i la corresponent anotació dins aquest aparat de fonts 291-293 Apoc XI, 6 299 Vegeu el text de la línia 280 i el de la 538

295 serà companyó seu, cardenal de la santa Romana Sglésia. Però lo primer serà pus iove, lo segon serà pus vell. Donchs, aquests dos pobres freres menors són spiritualment Helies e Enoch, no aquells qui seran tramesos a la fi del món contra lo derrer Antechrist, car d'aquests dos tro als altres dos haurà spay de mil anys. Aquests dos tot sols al drach
300 malvat, ço és Antechrist prop sdevenidor, exiran a carrera contrestant a ell poderosament e defençaran la Sglésia, axí lo cap com los membres, e faran que totes les nacions enganades tornaran [f. 66r] a Jhesu Christ axí per fe com per doctrina e sancta vida.

305 La onzena intenció és sobre algun greu cas qui s'esdeuendrà al damunt dit reperador pobrellet. Car engir del començament que ell serà posat en aquesta dignitat, ell confondrà los enemichs de Déu, heretges e amadors de diners e infels e après d'açò, levar- s'àn los seus contra ell e deu-se guardar que no sia pres per ells, per tal que no sia agreuiat. Mas Jhesu Christ proueirà a la sua Sglésia desconsolada, cor

R om | vicari M *praestit* verus | Jhesu MRV om 295 Però C. Per | serà M est RV om | pus iove MRV iunior (V add scilicet) papa MRV add scilicet Helyas, de quo superius (RV Christus) dictum est (R dicitur V dicit): Helyas quidem venturus (RV add est) et restituet omnia, Mt. decimo septimo, Helyas quidem mysticus et non ille Tesbytes, qui personaliter in fine seculi, tempore ultimi Antichristi, quoniam inter hunc Helyam et illum fluent mille anni solares | lo segon serà pus vell MRV om | pobres MRV pauperculi M add saccide (RV sacreste) cordellati et abiecti 297 menors R add cordelatos V cordelagati abiecti | spiritualment MRV mystice | Enoch MRV add quoniam secundus, antiquior cardinalis scilicet, replebitur Spiritu Sancto ut Enoc, ut gentibus decipiendis per draconem prestat sapientiam Christi et marinam bestiam in viribus Ihesu Christi impugnet. Signum autem horum duorum prophetarum accipite in adventu propinquo infidelium ab Oriente et in fuga Curie Romane ab hac peccatrice Avenione, qui duo eventus valde modicum distant 297-299 no aquells... mil anys MRV om 299 Aquests M add vero | tot MRV om 300 malvat M perfido | ço és esdevenidor MRV om | exiran a carrera MRV obviabunt 300-301 contrestant a ell poderosament MRV om 301 e MRV om | defençaran MR regent V regentes | la Sglésia MRV sponsam Christi | axí MRV in | com MRV et in 302 enganades MRV decepte | tornaran MRV veniant | Jhesu MRV om 303 axí per fe com per doctrina e santa vida MRV om

304 sobre MRV in | algun MRV quodam | cas R om | qui s'esdeuendrà M venturo R qui accidet V accidit 305 damunt dit MRV prefato | reperador M add Ecclesie | pobrellet M om RV pauperculo memorato 305-306 Car engir... dignitat MRV Quoniam circa (RV add principium) introductionis eius primordia (RV om) 306 enemichs M add suos, quonymo ipsius 307 heretges MRV add machometricos (R mammonistas V manifestos) mauros (V om) ac alios (R om) infideles in brachio Dei et virili pauco sensu | e amadors de diners MRV om | d'açò MRV add de beneficiis (V beneficio) lapidantes (RV add eundem) | levar s'àn MRV consurgunt in eum (R om) | los seus MV om 307-309 los seus... Christ R om 308-309 deu-se agreuiat MV timendum est ei ne temere capiatur ab eis et scismate inducto pestifero agravetur 309 Jhesu MV om | proueirà MRV providens | desconsolada MRV desolate | cor

trametrà dues grues d'aquelles que àn lo cap roig, e pendran-lo en virtut de Jhesu Christ, e delliurar-l'àn de la mà dels enemichs, car per ell pregarà la verge gloriosa lo seu Fill e axí ab gràcia e ab honor e ab prosperitat scaparà. Benuyrat serà qui en aquells dies no-s partirà de la obediència e de la fe del papa pobre per apostacia. Sobre tota stimació humanal, lo dit sant papa serà sforçat per la ajuda [f. 66v] de Déu, qui serà en ell e creixerà e farà segons totes les voluntats de Jhesu Christ. Aquest és Joanàs proffeta, qui del ventre de la balena serà tramès de prop e-l poble de Nínive, ensegat peccador, a preïcar pública penitència e a conuertir los coratges dels fills dels pares ab sant Johan Bapbista e aparellarà la carrera a nostre Senyor Jhesu Christ, qui de prop vendran a destrouir Antechrist esdeuenidor en breu.

La dotzena intenció és sobre la reperació dels barons ecclesiàstichs e del món per lo celestial reperador damunt dit, car aquest és Helies, qui segons la paraula de Jhesu Christ restituirà totes coses. Aquest

MRV *om* 310 trametrà MRV mittet M *add* remedium | pendran-lo MRV assument 311 virtut MRV viribus | Jhesu MRV *om* | Christ MRV *add* super pennas suas | delliurar-l'àn MRV eripient | car V cum 312 gloriosa RV *add* Maria | seu MRV *om* | ab M per V cum | gràcia MRV *add* Dei | honor M *add* magno 313 ab MRV *om* | prosperitat M prospere | scaparà MR evadet V evadent | Benuyrat MRV Felix | serà MRV *om* | partirà MV discedet R discurret 314 papa M *add* istius RV illius | per apostacia MR apostatice V apostatando | tota MRV omnem 315 humanal MRV humanam | lo dit sant papa MRV *om* | serà sforçat MRV roborabitur *add* siquidem | per la ajuda MRV auxilio 316 de Déu MRV Christi | qui serà MR existente (V existentis) 317 Jhesu MRV *om* | Christ MRV *add* qui (RV quia ipse) post Christum in secundo sensu est David ille futurus, de quo prophetat Ezechiel trigesimo quarto et Jeremias in vaticinio vigesimi capitis sui libri et ultra usque ad trigesimum capitulum | Joanàs MRV Jonas | balena MRV ceti 318 serà tramès MRV mittendus | de prop MRV in proximo *add* in signum et portentum | ensegat MRV scelerato 319 (fills) dels MRV ad 320 sant MRV *om* | e M qui | carrera MRV viam | nostre MR *om* 321 qui de... destrouir MRV in proximo etiam proventuro (RV venturo) ad perimendum (R pugnandum) | esdeuenidor en breu MV propinquum R proximum

322 reperació MRV *add* proxima | barons MRV virorum 323 reperador M pastorem | damunt dit MRV propinquum 324 segons MRV iuxta | Jhesu MRV

317 Ion III, 1-10 318-319 Cf. Mal IV, 6; Lc I, 17 320 Cf. Mt III, 3; Lc III, 4

319 ,dels (pares)': d'acord amb el text llatí del *Vade mecum...*(ad), sembla que cal llegir ,als' «convertir als pares els cors dels fills».

322 ,barons': d'acord amb el corresponent llatí ,virorum', la paraula no té el sentit català específic de «home respectable o d'alta posició» (DCVB), ans el genèric d',home'; però no m'atreviria a excloure que ací el traductor no jugués amb l'equívoc d'aplicar en especial als ,senyors' eclesiàstics el fet de la reforma.

- 325 deposarà tots los capellans simoníachs, que no li ministren, e liurarà al bras setglar aquells qui offenen natura per tal que sien sacrificats en foch perquè sia porgada natura. E finalment, aquest castigarà la supèrbia de clarícia e ncloir-l'à en sol, aquest restituirà la libertat antiga [f. 67r] de elegir los prelats e los seus bisbals, lops deuoradós
- 330 lunyarà del folch de la Sglésia. E posarà los sants barons sobre lo canalobre de la Sglésia e amagarà los indignes sots lo mug per sguart de carn e de sanch e renouellarà la justícia cayguda, trobarà covinent medecina contra tots peccats e plantarà altra vegada totes virtuts euangelicals en los hòmens cayguts e conformarà los bons hòmens en
- 335 lur sant propòsit, la virtut d'aquest tro a la fi del món. Aquest farà

om | Christ M *add* superius dictum 325 deposarà... ministrereri MRV expellent (RV expellet) corruptos sacerdotes luxuriosos et avaros Christus et hoc flagello ad litteram facto de funiculis et de pauperculis cordellatis (R *add* obiectis V *add* abiectis) de templo expellet pro certo ne ei ministrent in sacrificio et symoniacos omnes (RV *om*) deponet (RV expellet et deponet) de (RV a) ministerio ecclesiastico 326 per tal que MRV et 327 en foch V in Ysaac igne | perquè MRV et | natura M *add* adultera R *add* adulterium | e finalment (MR *om*) aquest castigarà V ad ultimum castigata 328 clarícia MRV cleri | e ncloir-l'à MRV concludet | sòl M carcere RV stercore 329 e los seus MRV sedibus 330 lunyarà MRV effugabit | del folch M *om* | de la Sglésia MRV *om* | E M vero | posarà MRV sistet 331 de la Sglésia MRV *om* | amagarà MRV abscondet | mug MRV modio | per sguart M vitium RV intuitu 332 e de sanch M *om* | renouellarà MR renovabit V renuntiabit | cayguda MRV collapsam | trobarà M optabit RV aptabit | covinent MRV congruam 333 tots peccats MRV universa facinora (RV scelera) | plantarà altra vegada MRV replantabit V reparabit *canc* | totes MRV universas 334 cayguts MRV collapsis | conformarà MRV confirmabit 335 lur MRV suo | sant M *om* | propòsit MmRV *add* librum (M filium) reparationis orbis arte Christi (V Antichristi) conficiet | d'aquest MRV cuius | tro MR usque | món MRV seculi *add* perdurabit 335-340 Aquest farà ... tro ara MRV Regem Francie, qui venit ad creationem suam (RV in principio sue creationis) vel cito post ad videndam evangelicam caritatem (V claritatem) eius, assumet contra morem Alamannice electionis ad imperium Romanum, cui Deus generaliter subiciet to-

323 Mt XVII, 11 329 Cf. Io X, 12 331 Cf. Mt V, 15 335-343 Vegeu en la

328 ,sòl': traducció estranya, quan en llatí tenim o bé ,stercore' o bé ,carcere'; se m'acut que essent aquest un dels passos en què alguns dels manuscrits són de lectura més difícil, potser també ho era el que serví de base per a la traducció i que el traductor hauria aventurat una versió aproximada.

329 ,e los': llegiu ,a les'.

334 ,conformarà': les còpies llatines tenen totes tres ,confirmabit' i, per tant, sembla que cal llegir ,confirmarà'.

335 ,la virtut d'aquest tro a la fi del món': tal com es troba el text, ,aquest' ha d'ésser o bé ,el sant propòsit' immediatament anterior, o el ,celestial reparador' de la línia 323, subjecte agent i protagonista de totes les proeses que són enumerades des d'aquella línia

emperador aquell rey de França, qui vindrà en lo començament quant ell serà papa, e açò serà contra la costuma de la elecció qui s' solie fer en Alamanya, al qual Déus sotsmetrà tot lo món. Lo qual emperador serà de tan gran santedat que negun emperador ni rey no li serà stat semblant del començament del món tro ara. Aquest emperador sobresant serà excusador de tots los manaments del dit papa reparator, ab-dós, axí lo papa com lo [f. 67v] emperador vesitaran personalment Grèssia e Àsia e destroyran tota discòrdia e delliuraran los grechs dels

tum orbem, occidentem, orientem, meridiem et septentrionem (RV om), qui tante sanctitatis existet, ut imperator aut rex similis ei in sanctitate non fuerit ab origine mundi preter Regem regum (et Dominum dominantium Ihesum Christum RV om). Hic imperator cognoscetur in hoc, quod (ob honorem sancte corone spinarum Christi R om) tenuet corona aurea coronari 340-341 sobre sant MRV sanctissimus 341 serà M add reparatoris previi sequax et | excusador MRV executor | del dit papa reparator M ipsius reparatoris predicti RV dicti reparatoris MRV add per illos enim duos totus orbis reparabitur et ab eis destruetur tota lex et tyrannica potentia Machometi 341-342 abdós M add vero 342 axí MRV tam | com MRV quam 343 e Àsia M om | destroyran

nota 12 de la introducció el text d'Eiximenis, el penúltim paràgraf del qual sembla inspirat en aquestes línies en allò que toca l'emperador i la seva col·laboració amb el bon papa 341 Cf. BONIFAT II VIII, *Unam Sanctam*: «Ille [gladius spiritualis] sacerdotis, is [gladius temporalis] manu regum et militum, sed ad nutum et patientiam sacerdotis [est exercendus]» (FRIEDBERG, *Corpus Iuris Canonici. II. Decretalium Collectiones*, Leipzig 1879, cols. 1245-1246 342 Ramon LLULL, *Tractatus de modo convertendi infideles* (RAMBAUD-BUHOT, «Beati Magistri Raimundi Lulli, *Opera latina* a magistris et professoribus edita Maioricensis Scholae Lullisticae», III, Ciutat de Mallorca 1954, 100), propugnava la presència del papa en la reconquesta de Terra Santa; en d'altres obres, però, no hi insistí

fins a la que ens ocupa. Però, si hom té en compte que, comparat amb el llatí, el text d'aquesta línia és incomplet, car l'original llatí entre 'proposit' i 'la virtut' porta la frase següent: 'librum reparationis orbis arte Christi conficiet', tindrem que el sentit real del conjunt és: 'escriurà per art de Crist el llibre de la reparació del món, la virtut del qual durarà fins a la fi del món'. Justament la frase llatina perduda en la traducció catalana obliga a preguntar-se si, en parlar d'aquest llibre, Joan de Rocatalhada recordava el *Llibre qui és contra Anticrist* de Ramon Llull (cf. ATCA, IX (1990), 7-182), que era precisament una obra destinada a la reparació del món abans de la vinguda de l'Anticrist; consta d'altra banda, que Rocatalhada coneixia i valorava Llull, tal com hom pot veure en les pàgines de Louis BOISSET, *Un témoignage sur Lulle en 1356*. Jean de Roquetaillade, dins *Raymond Lulle et le Pays d'Oc* (Cahiers de Fanjeaux, 22), Tolosa de Llenguadoc, Privat éditeur 1987, 70-74, que transcriuen el corresponent paràgraf del *Liber Ostensor*, acabat d'escriure el 1 de setembre del 1356; aquesta referència a Llull ja havia estat assenyalada per Jeanne BIGNAMI-ODIER, tant en els *Études...* com en el *Jean...* (vegeu els títols complets en la nota 5 de la introducció), p. 155 de tots dos llibres.

341 'excusador': segurament és error material del copista per 'executor'.

turchs e subiugarà a la fe los tartres e repararan los regnes d'Àsia. E
 345 aquest papa ordonarà que enpertotstemp, aytant com lo món durarà,
 los cardenals sien presos de la Sglésia grega. Aquest destruirà en Ità-
 lia la discòrdia dels güelfs e gebelins e molts altres béns que serien
 lonchs d'escriure. Aquest és qui destruirà los infels, qui hauran suaï-
 da Itàlia e Ongria e altres terres de christians e delliurarà lo poble
 350 christià de les mans de Maffumet. Aquest, après nou anys e nou mesos
 e entorn finirà la sua vida e l'emperador après deu anys e mig o entorn.
 E abdós resplandiran per miracles, emperò lo damunt dit papa posarà

tota discòrdia MRV scisma destruent 344 subiugarà MRV subiugabunt 344-345. E aquest MRV *om* 345 ordonarà MRV constituet | enpertotstemp MRV in perpetuum | durarà MR erit R *om* 346 los cardenals sien presos R cardinalis assumatur V cardinales assumunt | Sglésia V lingua | grega MRV *add* (Hic imperator RV *om*) ascendet in montem, qui in Asia appellatur Taurus ad Asiam rehabendam 346-347 Itàlia R Asia 347 discòrdia MRV scisma | gebelins MRV *add* et terras Ecclesie sic disponet ut propter eas (R per eas) Ecclesia in eternum non pugnet (V ut papa eos etiam in perpetuum non impugnet). Avaritiam vero et superbiam extirpabit a clero, hereses vero ad nihilabit (RV annullabit); et quia, sicut dixi, futurum est in brevi ut infideles Ytaliam et Ungariam et multas partes Alamannie (RV patrias christianas) destruant et invadant et christianitatem affligant mensibus ad litteram 42 347-348 e molts altres béns qui serien lonchs d'escriure MRV *om* 348 los infels MRV eos 348-349 qui hauran suaïda Itàlia e Ongria e altres terres de christians MRV *om* 350 Maffumet MRV *add* Sufficiat, causa brevitatis, quod (hec RV *om*) causa brevitatis dicta sunt de ipso | Aquest MRV *om* | nou M sex | e nou mesos MRV et semis | (anys) e M ante RV vel 351 e MRV aut | vida M *add* papa | entorn MR circa V citra 352 E MR *om* | resplandiran MRV coruscabunt | miracles MRV *add* magnis (V *om*) in morte | posarà MRV constituet 353 en Cicília MRV in regno Sicilie | ab MRV in | braç MRV *add*

343-344 Recordem l'obsessió de Llull per la reintegració dels grecs i per la conversió dels tàrtars, per exemple, en la seva *Petició de Ramon al Papa Celestí V per a la conversió dels infidels* (PERARNAU, «Arxiu de Textos Catalans Antics», I (1982), 35, lín. 35; 33, lín. 25; 36-38, lín.39-45) 349-350 Vegeu el text de la línia 217

347-348 ,suaïda': llegiu ,esvaïda'.

353-354 La comparació entre el text llatí i la traducció catalana permet de veure el salt doctrinal realitzat per aquesta; el text llatí, en efecte, ens diu que el papa reformador o reparador «constituet in regno Sicilie unum regem...», el qual reconqueriria Jerusalem; el titular del «regne de Sicília» és el corresponent rei Anjou, que alhora governa a Nàpols i a Provença i que posseeix el títol de rei de Jerusalem; saltar a «un rey en Cicília» és desposseir de la dita prerrogativa escatològica la dinastia dels Anjou i preveure aquell honor (almenys ho era vist amb ulls de l'autor i del traductor) per a la branca de la casa de Barcelona que des de les Vespres Sicilianes regnava a l'illa de Sicília amb el títol reial de Sicília, però després del tractat de Caltabellotta hagué de renunciar al dit títol i acceptar el de rei de Trinària. Per a la comprensió d'aquestes dues línies, el lector recordarà que després de la Pau de Caltabellotta (1302) Frederic III regnant a l'illa de Sicília renuncià al títol de rei de Sicília i s'hagué d'accontentar amb el de ,rei de Trinària'; per contra, la dinastia dels Anjou de Nàpols posseïa tant el títol reial de Sicília com el de Jerusalem, tí-

vn rey en Cicília, qui ab poderosa mà e ab braç conquerrà lo regne de Jherusalem. E après feta la conquesta, aquell rey jaquirà lo món e pendrà la vida e l'àbit dels frares [f. 68r] menors e en la sua fi resplandirà per miracles. Aquest jaquirà fill, qui serà rey de Lombardia e serà fill de la Sglésia e haurà quaix quinze anys quant morrà, per lo qual jamegarà la general Sglésia. 355

La tretzena intenció, sobre la tribulació dels religiosos posseïdós de les riqueses temporals. E és manifesta cosa que tots los religiosos richs, monges blanchs e negres, e los altres de qualque manera que sien, greument seran afflegits. Primerament per la pressura de les batalles e per los reparadors e per los pobles bestials, los quals axí matex despullaran los prínceps de la Sglésia de les coses temporals. Ena- 360

extento | conquerrà MRV acquiret 353-354 de Jherusalem MRV Jherosolimitanum 354 E après feta la conquesta MRV Post cuius acquisitionem | jaquirà MRV relinquet | món M regnum 355 pendrà MRV assumet | la vida M om | menors M add et vitam evangelice paupertatis prosequetur 355-356 e en la sua fi resplandirà per miracles R om | resplandirà MV rutilabit 356 miracles M add preclara nitens sanctitate V add et sanctitate preclara renitens | Aquest MRV om | jaquirà M relinquet RV derelinquet | fill M add vero 357 fill M add fidelis | e haurà quaix quinze anys quant morrà MRV qui (RV sed) quasi annorum quindecim (spatio regnans RV om) morietur | per MV de R unde

359 sobre MRV est (R om) in | religiosos V add Virorum MRV add et cunctarum professionum 359-360 posseïdós de les riqueses temporals MRV om 360 E és manifesta cosa MRV Ex predictis (M add enim) patet (V claret) | tots MRV cuncti 361 richs RV divites M possessionati add videlicet R add scilicet 361-362 e los altres... sien MRV add et grisei cartusienses, premonstratenses (M patermontrenses) et militares tam in corporibus (M corporalibus) quam in temporalibus 362-364 greument seran... coses temporals R om 362 per MV a 362-363 de les batalles MV bellorum 363 per MV a | reparadors MV raptoribus | e per M om | bestials MV brutalibus 363-364 axí matex MV etiam 364 despullaran MRV spoliabunt 364-365

362-364 Vegeu el text de les línies 225-250, corresponent a la setena intenció, en particular les 225-232 366 Vegeu el text de les línies 160-161 368-369 Vegeu el text de les línies 251-252, 430, 442-443 369 Cf. Apoc XIII, 1. Vegeu més avall el text de la línia 381 370 Cf. Mt XXIV, 7 370-372 Vegeu el text de les línies 163-169

tol que segons fonts dels mateixos Anjou, Arnau de Vilanova havia demanat, amb resultat negatiu, que els Anjou cedissin a Frederic de Trinàcria (cf. ATCA, VII-VIII (1988-1989), 281; XI (1992), 68-71). Sense possibilitat de resposta, la pregunta és si aquell salt textual fou resultat d'una badada o fou realitzat a plena consciència. Vegeu la nota complementària a la línia 444, que reforça la impressió que el canvi textual ha estat intencionat.

363 'reparadors': el text llatí té 'raptoribus' i, per tant, cal suposar que la paraula catalana és equivocació per 'raptors' o 'robadors'.

- 365 prés, car molts seran d'ells morts, ells seran morts e-ls monestirs d'aquells seran destruïts per Antechrist oriental e per los seus dexebles e per los obsegats juheus. Ítem, que en moltes partides seran aflegits per los tartres e per los serraïns e per los turchs. Ítem, per Antechrist occidental, lo qual apell Neró, bèstia [f. 68v] pujant de la
- 370 mar per lo seu falç profeta. Ítem, per fam horrible sdeuenidora, axí com damunt és dit. Ítem, per pestilències diuerses damunt posades en la sinquena intenció. Ítem, serà la setena rahó, car molts d'ells seran corregits ab sa veritat dels drets per lo reparador damunt excessos d'ells no-s poran corregir sinó per excesses d'aquestes set plagues.
- 375 Ítem, molts religiosos dels richs tornaran a no res e totes, no exceptarà neguna, greument seran aflegides e tornaran a lur stament, qui fo al començament.

La catorzena intenció és de la aflicció dels religiosos manejan en

Enaprés MRV secundo 365 car MRV *om* | seran... morts MRV *occidentur* | ells seran morts MRV *om* 366 d'aquells MRV *eorum* | e per MR *om* | los seus MR *eius* V *eis* 367 obsegats MRV *excecatis* | Ítem MRV *Tertio* | que MRV *om* | partides MRV *partibus* 367-368 seran aflegits M *invadentur* RV *om* | Ítem MRV *Quarto* 369 apell MV *voco* R *verto* (?) | Neró M *add* et | pujant MRV *ascendentem* 370 mar MRV *add* et | lo seu MRV *eius* | falç MRV *pseudo* | profeta MRV *add* qui *Apoc. xiii* bestia *bicornuta* (R *ibi cornuta*) *ascendens de terra vocatur* M *add* *graviter affligetur* | Ítem MRV *Quinto* | per MRV a | sdeuenidora MR *futura* V *om* 371 és dit M *memoravi* R *memoratur* *memoriam cancellat* *memoravi* | Ítem MRV *sexto* | diverses MRV *variis* | posades MV *memoratis* R *memoratur* 372 Ítem, serà la setena rahó MRV *septimo* | car MRV *om* | d'ells MRV *om* 373 drets MV *canonum* R *om* | damunt MRV *add* *expresso*, quoniam *eorum* 374 poran corregir MRV *corrigentur* | sinó per excesses M *om* | d'aquestes M per *huiusmodi* RV *ab hiis* 375 religiosos C *-li-int lin* M *regiones* R *religiosi* V *religiones* | no res V *om in spat vacuo septem litterarum* [= *nichilum*] 375-376 exceptarà MRV *excepta* 376 seran aflegides V *punientur et affligentur* 376-377 e tornaran... començament MmRV *om*

378 de MRV *in* | manejan MV *mendicantium* R *mendicorum* 378-379 en la

365 ,ells seran morts': aquesta repetició manca en les còpies llatines; deu ésser distracció del copista.

373 ,sa veritat dels drets': la lectura correcta ha d'ésser ,severitat dels drets'; cal, encara, tenir present que l'equivalència de ,drets' en les còpies llatines és ,*canonum*', i que, per tant, el significat és el de ,severitat de les lleis de l'Església'.— ,damunt excessos': manca la traducció de dues paraules de les còpies llatines: ,damunt [expressat, perquè els] excessos'.

375 ,totes': ací és sobreentès el subjecte ,les religions que posseeixen propietat'.

375-376 ,exceptarà': llegiu ,exceptada', d'acord amb el llatí ,*excepta*'.

378 ,manejan': tenint en compte el ,*mendicantium* / *mendicorum*' de les còpies llatines, no hi ha dubte que el significat de la paraula ací és ,mendicants'; aquest sentit és desconegut del DCVB ,manejar'. Em pregunto, en canvi, si ací no tenim una grafia equivalent o potser equivocada d'un original ,manijants manigants', de ,*menic mendicus*', ja

la creu destrucció d'ells. Car aquests seran percutits en totes aquelles maneres que ls religiosos richs damunt dits e assenyaladament seran donats a mort per lo Neró ja dit, per l'emperador e rey esdevenidor e lurs monestirs jauran a terra gitats e destroïts e esprovaran los dits religiosos mendicans, car lur han profitat los ornaments supèrfluus [f. 69r] en los altars, qui són per ells procurats de la sanch dels peccats e los trespasadors de la retgla del orde dels frares menors són rahó que totes les tribulacions damunt dites vinguen en lo món, axí com expressament Déu ho dix al benaventurat pare nostre sant Francesch,

creu M incredibili RV crudeli 379 aquests MR isti V om | seran percutits MRV concutientur | aquelles MRV om 380 que ls MRV quibus MR add percutientur | religiosos richs M ceteri RV et divites | damunt dits MRV in intentione decima tertia immediate premissa | assenyaladament MV signanter R singulariter 380-381 seran donats a mort M interficientur R percutientur V occiduntur 381 per lo Neró ja dit R om | e rey M Herrico RV heretico | esdevenidor RV futuro add breviter et a bestia ascendente de mari 382 a terra MRV om | gitats e MRV prostrata pariter (V totaliter) et | e esprovaran MRV et (M add tunc) probabunt 382-383 los dits religiosos MRV om 383 mendicans MRV mendici | car MV quantum R quam | ornaments supèrfluus M superfluus catinus R superflua cultura V superflua... caterva 384 en los altars MV in altari R cultui | qui són per ells procurats MRV om | e M add et de scientia que inflat ex toto gaudere et de caritate que edificat non curare, lapides mortuos erigere et veritatem doctrine in fabulas convertentes lapides vivos mortificare, comedere peccata populi et non ut expedit contemplationi insistere. Et dico et assero quod 384-385 e los... rahó que R om 385 trespasadors MV transgressores | de la retgla MV om | rahó MRV in causa 386 damunt dites MRV prefate | vinguen MRV infundantur 387 Déu MR Dominus V Deus | benaventurat pare nostre sant MRV beato

379-380 Vegeu el text de les línies 359-377; el tema recordat en aquestes dues línies és el de la tretzena intenció 381 Vegeu el text de la línia 369 385-386 Ja en la primera redacció de la *Philosophia catholica et divina* Arnau de Vilanova establia una vinculació entre el fet que la regla franciscana no fos complerta i l'actuació eficaç del misteri d'iniquitat (PERARNAU, «Arxiu de Textos Catalans Antics», X (1991), 98-100, lín. 623-

present dins la *Confessió de Barcelona* i l'*Alia informatio beguinorum* d'Arnau de Vilanova (BATLLORI, «Els Nostres Clàssics, 53-54», Barcelona 1947, 129, lín. 17; PERARNAU, Barcelona 1978, 25, lín. 32-33, respectivament). 'Menic / menigar' són al DCVB. Més avall, en les línies 382-383, la transcripció ja és l'actual: 'religiosos mendicans'.

379 ,creu': llegiu ,greu'.

383 ,car': potser l'exemplar copiat tenia ,can' ,quant' , d'acord amb el ,quantum' de les còpies llatines.

axí com se comte en la *Vida antiga* sua. Car Déu dix a sant Francesch que si·ls frares seus romanien en la observació de la sua retgla axí
 390 com hauia començat, la tribulació de prop esdeuenidora mostrada a sant Francesch no vendria. Per rahó d'açò ha aquesta intenció sant Francesch beneesch los frares en la mort, dix per sperit de profecia. E car la sdeuenidora temptació e tribulació se acosta, beneuirats seran qui perseverarà en les coses que començades han. Cor los altres qui no

388 axí com... Francesch MRV *om* 389 romanien MRV permanerent | sua MRV *om* 389-390 axí com MRV sicut 390 havia començat M ceperant RV inceperant V *add* ostensa beato Francisco | la tribulació M iste tribulationes R ista tribulatio V instans tribulatio | de prop sdeuenidora MRV *om* 390-391 mostrada a sant RV ostensa beato 391 Per rahó d'açò MRV ideo | ha MRV ad 392 beneesch MRV benedicens | mort MRV *add* sicut habetur decimo quarto (M in nono) capitulo *Vite sue* | sperit V *add* sanctum | profecia M *add* quo indubitanter pollebat, sic inquires 393 car MR quoniam V quando | sdeuenidora MRV futura | temptació M *om* | se acosta MRV appropinuat | beneuirats MRV felices | seran RV *om* 394 perseverarà MRV perseverabunt | coses MRV hiis | començades han MRV ceperunt 394-

643, en particular 641-643) 388 Josep Maria POU I MARTÍ, *Visionarios*, 303, transcriví el fragment llatí corresponent a aquestes línies i assenyala en nota les possibles fonts en el paràgraf que reproduïxo: «Véase *Legenda vetus*, ed. Sabatier, en *Opuscles de critique historique*, I, París 1903, pág. 87; *Legenda antiqua*, ed. Minochi, Florencia 1905, cap. 35, pág. 72; *Speculum perfectionis*, ed. Sabatier, París 1898, pág. 140; *Actus S. Francisci*, caps. 25, 65, París, 1902, págs. 87 y 190; *Chron. XXIV Gen.*, ed. cit., pág. 70; BART. DE PISA, *Conformitates*, en *Anal. Franc.*, t. IV, pág. 190; véase t. V, págs. 163, 249, 331, 431; *Miscellanea Franciscana*, t. VII, pág. 135; *Opusc. de crit. hist.*, I, pág. 386. CLARENO, *Expositio regulae*, ed. P. Oliger, pág. 44 sigs.» 392-394 «E car... començades han» és, segons POU I MARTÍ *Visionarios*, 303, nota 3, frase literal de la «*Legenda prima sancti Francisci*, por S. BUENAVENTURA, cap. XIV, núm. 5, Quaracchi 1898, pág. 153. Véase TOMÁS DE CELANO, *Legenda secunda*, ed. E. de Alençon, Roma 1906, cap. CXVI, pág. 286 sigs; ed. Quaracchi, 1927, pág. 221» 393 Cf. el text de les línies 108-129 (terça inten-

388 ,comte': llegiu ,conte conta', d'acord amb el llatí ,dicitur'.

389 ,si·ls': aquest condicional també es troba en la tradició de l'orde dominicà relatiu a sant Domènec de Guzmán, tal com hom pot veure en el *Sermo factus Barcinone in die sancti Dominici, die sabbati dominica VI post Trinitatem* de sant Vicent Ferrer (PERARNAU, «Arxiu de Textos Catalans Antics», IV (1985), 273, lín. 952-953 i 274-275, lín. 981-1011).

391 ,ha': llegiu ,a'.

394 ,perseverarà': llegiu ,perseveraran', d'acord amb la paraula de les còpies llatines: ,perseverabunt' i amb la mateixa paraula en la línia següent.

perseveraran, molta tribulació sofreran. Emperò seran alguns d'ells 395
delliurats per miracle, ço és aquells qui seran menys mal, qui s'es-
forcen e desigen prouar e tenir la retgla pura-[f. 69v]-ment. E los re-
ligiosos manichs en la fam sdeuenidora entre l'any de nostre Senyor
.m ccc lx. e lxx. fortment seran aflegits. E si Déus no hagués
prouehit al orde dels Frares Menors del damunt dit reparador, lo qual 400
reformatrà de tot en tot l'orde d'ells, romandrien desemparats, axí
com los altres religiosos mendicans. Mas per prechs de sant Francesch
e dels sants frares, après de la tribulació serà reparat l'orde e serà stès
per tot lo món e multiplicat axí com les steles del cel, que no poden 405
ésser nombrades. Mas aquesta multiplicació del orde dels frares me-
nors no serà en supèrbia d'àbits ne de edificis ne en auarícia ni en al-
tres laïments, qui vuy són en lo dit orde, mes serà en la manera del
viure de Jhesu Christ e dels apòstols e de sant Francesch e dels seus
companyons.

395 Cor los... sofreran MRV *om sed add* Quoniam propter peccatum transgressionis regu-
le permisit Deus scandalum impugnationis evangelice paupertatis oriri per predicatores
contra fratres minores, (quibus succurreret RV et minores succumbere) [RV *add* per fi-
guram (V fugam) Michaelis ab astucia fratrum predicatorum]. Et signanter (RV sicut) di-
xit Deus beato Francisco, sicut dicitur in libro *Duodecim sociorum eius*, que *Legenda vetus* dicitur,
quod fratres sui in futuro relinquerent observantiam regule, cum essent dati in lumen
totius orbis; quapropter vocaret Deus demones et laxaret eis potestatem ut immutarent cor
populi contra eos, donec fugarentur de medio populi ad deserta variis tribulationibus laniati
| Emperò MRV enim 395-396 seran... per miracle MRV liberabuntur miraculose
396 ço és aquells qui M *om* RV quidam ex eis et | seran MRV *om* | menys mal
MRV meliores et minus mali 396-397 s'esforcen MRV nituntur 397 provar e MRV
om | purament MRV ad purum 397-398 religiosos MRV *om* 398 sdeuenidora
MRV futura | nostre MRV *om* | Senyor R *om* 399 fortment MRV valde | si
MRV nisi 399-400 hagués provehit M disponeret R provideret V providisset 400
damunt dit MRV prefato 400-401 lo qual... d'ells M [ordinem] reformandum R qui
eundem ordinem reformabit penitus V qui eorum ordinem funditus reformabit 401 ro-
mandrien desemparats M remaneret desertus RV manerent (V remanerent) deserti 401-
402 axí com los altres religiosos MRV sicut (R *add* et) ceteri 402 mendicans MRV
om | sant MRV beati 403 serà reparat V *praeit* reformabitur aut | l'orde M *om* |
serà stès MRV dilatabitur 404 tot lo món MRV universum orbem | multiplicat
MRV *om* | que MRV *add* pre multitudine 405-406 aquesta multiplicació del orde
dels frares menors MRV *om* 406 serà MRV *om* | d'àbits V hominum | ne (de)
RV *add* et | ni MV et R (ceteri)que 406-407 en altres laïments, qui vuy són
MRV ceteris laxationibus hodiernis 407 en lo dit orde MRV *om* | serà MRV *om*
408 Jhesu MRV *om* 409 companyons MV sanctorumque R sociorumque

ció) i 359-377 (tretzena intenció) 400 Cf. el text de les línies 266-282 i 293-294
404 Cf. Gen XXXII, 17; Ex XXXII, 13

396 ,mal': llegiu 'mals', d'acord amb l'original llatí: ,meliores et minus mali'.
398 ,manichs': vegeu la nota complementària a la línia 378.

- 410 La quinzena intenció és en la persecució esdevenidora a diuerses
solempnes ciutats del món. Car, molt car frare, a mi indigne, tres ve-
gades en l'any [f. 70r] passat ha mostrat Déus que la vostra solempna
vila Orlenchs, la qual segons que hoig dir molt se confia en la forta-
lesa dels poders dels seus murs novells, serà percutida per auant. E
415 prech Déu molt poderós, que la dita vila no sia feta meniar de foch e
que no torn en calç. Açò matex entenats de les altres ciutats e viles
solempnes vehines vostres e per lo món moltes ciutats solempnes se-
ran greument aflegides e percutides, ço és en la tribulació prop
sdeuenidora. Primerament per orribles terres trèmols, car no-n són
420 stades semblants del començament del món ençà jamés passat; so-
lempne e manifest senyal d'açò qui és vist. Car en Alamanya, aquest
any passat, lo dia de sant Luch, axí ho ha comptat vn capellà digne

410 persecució R persecutione MV percussione | esdevenidora MRV futura 411
ciutats M *add* regnorum R verbiūm V'ordinum vel urbium | del MRV in | frare
MRV *add* Petre | indigne MRV *praeit* licet 412 en MRV infra | any V *om* M
Domini | passat MRV *praeit* immediate | ha mostrat MRV ostendit | Déus RV
Dominus R *add* Deus M *add* Ihesus Christus 413 Orlenchs M Aurelianensis R *om*
V Aureliati | segons que MRV ut | dir MRV *om* 414 dels poders dels seus murs
novells M clausure undique RV lapidum nove clause (V clausure) | serà percutida per
avant MRV in futurum concutietur 415 molt MRV *om* | poderós V omnipotentem
| que la dita vila MRV *om* | meniar MRV cibus 416 que no torn MRV ne (R *om*)
reducatur | calç MRV *add* timendum enim est quod quia exemplo Ninive non penituit,
prout domino terre scripsi, domino scilicet Alberto (RV abbati), (anno V *om*) preterito, et
pauperibus terre non satisfacit ut debuit, irascetur ei Deus et ostendet quod non est murus
lapideus qui ire sue resistat. Monasterium quidem vestrum fratrum minorum, quod tam
amenum est in villa antedicta, infra paucum tempus vobis relinquetur desertum. Cuius des-
ertitudinem mihi pluries Dominus revelavit, ut discant fratres humilibus consentire, con-
templationi vacare, otium et detractiones vitare et contra mandata canonica non murmura-
re, de scientia non gloriari. Et hec pro certo vobis evenient, tam ville quam monasterio, nisi
hii dignos fructus penitentie impendant, quod non facient, prout firmiter puto, de quo val-
de contristor. Et quod de villa vestra et conventu dictum est | matex R *om* MV idem
416-417 ciutats... vostres MRV vicinis (R *add* nostris V vestris) pluribus et vestre provin-
cie 417 vostres RV *add* et provincie nostre (V vestra) | per lo món M per ordi-
nem RV per orbem | moltes MRV plurime 418 aflegides MV opprimentur, R
comprimentur | e percutides MRV *om* | ço és MRV *om* 418-419 prop sdeuenidora
M proxima eventura RV propinqua 419 orribles M terribiles | trèmols MV *add*
futuros | car no-n MRV quales nunquam (RV non) 420 semblants MRV *om* |
ençà MRV *om* | jamés passat MRV *om sed add* qui erunt infra annum Domini millesim-
um tercentessimum sexagesimum (quartum RV *om*) et millesimum tercentessimum sexa-
gesimum quintum, quorum ymago precessit 421-422 aquest any passat MRV hoc anno
422 dia MRV festo | Luch M Lucie mRV Luce 422-423 axí ho... de fe MRV *om*

421-426 Vegeu el text de les línies 475-476 424 Vegeu el text de les línies acaba-

de fe, en vna solempna e imperial ciutat, qui s'apel·la Basilia, ha vengut terratrèmol, que null temps no fo hoït, car per deu hores durà la terratrèmol tant fort que de tot en tot la derrocà e à-y morts [f. 70v] 425
 habitants sens nombre. Enaprés, moltes solempnes ciutats periran de batalles e hauran entre si matexes o ab stranyes e açò més que més s'esdeuendrà en Itàlia e singularment Toscana serà malmenada més que hom no pot creure. E assenyadament la ciutat de Roma serà forment percutida en temps de Neró, emperador heretge damunt dit. Ítem, Florença fort s'aminuarà e açò per la veniança furiosa que Déu pendrà d'ella per lo peccat de carnalitat. Ítem, Perusa se des-

| vna MRV illa | solempna MRV famosa | e MRV om | imperial V om | qui s'apel·la Basilia M om R Basile V Basilea 423-424 ha vengut MV que concussa 424 que null temps no fo hoït MV inaudito R om | car RV quasi M ita quod | per M infra | hores R om 424-425 durà la terratrèmol tant fort que MRV om 425 de tot en tot la derrocà M maior pars MRV funditus corruit 425-426 e à-y morts habitants sens nombre MRV innumeris habitatoribus (M add eiusdem) interfectis add Quoniam erumpens miraculosus ignis de interioribus terre, per triduum, in typum infernalis ignis reduxit in calcem; obstructisque aque currentis per medium civitatis meatibus pondere murorum cadentium et eversorum, sequebatur aquarum tumor fere omnia submergens, que ab igne sunt relicta, sine cuius aque inundantia ille ignis infernalis quasi iterum Sodomam et Gomorram incinerans, non poterat extinguí. In quo terremotu septuaginta castra et ville undique destructa sunt et rupes firmissime in grandi valle creperunt, corruentibus ab eis partibus infinitis immense magnitudinis. Monasteriumque Grandis Vallis pro magna parte corruit, ubi sanctus Germanus iacet. Et quidam bone fidei sacerdos, qui hec omnia vidit, mihi narravit ista. Sed quia de prefatis terremotibus in pluribus libris meis alias plura disserui, sileamus de ipsis, donec, cum venerint, in cronicis scribantur 426 Enaprés M Quomodo RV Secundo 427 de batalles MRV per tribulationes (RV dissensiones) bellorum | e hauran MRV om | entre si matexes o ab stranyes MRV tam intestinorum (V intrinsecorum) quam extraneorum (R externorum) | açò MRV om | més que més MRV potissime 428 s'esdeuendrà MRV om | serà malmenada MRV terrenda est 428-429 més que hom no pot creure MRV supra quam credi potest (R posset) 429 e assenyadament M enim RV signanter | la ciutat de MRV om | Roma M Romana vallatio RV Roma 429-430 serà... percutida MRV concutietur 430 forment R valde 430-431 damunt dit M superius MRV memorati 431 Ítem MRV om | fort M om mRV valde | s'aminuarà M comminuetur RV minuetur 431-432 e açò... carnalitat M om mRV et eam expectat formidanda vindicta cultus libidinoso (RV libere) Veneris 432-433 Ítem, Perusa se destruirà de tot en tot M om

des d'esmentar 430 Vegeu el text de les línies 251-252; 369; 442-443 439 Vegeu

426-446 Tota aquesta secció dedicada a diverses ciutats o contrades d'Itàlia, semblaria inspirada en el *Vae mundo in centum annos* integrat per Arnau de Vilanova dins el seu *De mysterio cymbalorum Ecclesiae* (PERARNAU, «Arxiu de Textos Catalans Antics», VII-VIII (1988-1898), 102-103, línies 947-989).

426-427 ,periran de batalles': tenint en compte la deficiència significadora del sintagma i el text llatí, sembla que cal llegir ,periran [per dissensions] de batalles'.

427 ,e': potser caldria llegir ,que'.

430 ,forment': llegiu ,fortment/fortament'.

- trouirà de tot en tot. Ítem Cena e Pisa sentiran la ira de Déu. Ítem,
 Lucha vendrà a error de tenebres. Ítem, aranos, genovesos juran de les
 435 plagues dels seus vehins. Ítem, Bolunya, niu de philòsoffs, serà buy-
 dada de sos pols. Ítem, tota Lombardia de tot en tot serà destrouida.
 Ítem, la cruel senyoria de Milà cessarà. Ítem, Gènova, qui és porta de
 tribulació, sdeuendrà en greu tribulació e afflicció, segons que Déu
 m'à mostrat. Ítem, los turchs vendran [f. 71r] ab fusts e affollaran
 440 Venèsia e assaiar-li àn de dar meravelliosa batalla. Ítem, en la Marca
 Trauessina molt seran confusos per batalles. Ítem, Marcha Anconeta-

mRV Perusium devastabitur omnino 433 sentiran V om M add durissime R add plenene (?) Dei V add plenissimam | Déu mRV add et malleum verissime non evadent | Ítem MmRV om 434 vendrà MmRv incurret (V concurret) | a error de tenebras MV tenebram (m crebram) tremendi (Vm timescendi) horrois | Ítem M om RV et | aranos MRV Aretium m Oretium | genovesos MmRV om | juran MmRV non ridebit 435 seus MmRV om | Ítem M om RV sed V add Luche | philòsoffs R populorum V pudrum (?) 435-436 serà buydada de sos pols R a pullis evacuabitur MV apulia evacuabitur 436 Ítem MRV et | de tot en tot MV funditus R om | serà destrouida MRV conteretur 437 Ítem M om RV et | cruel M tyrannica R tyrannici V tyrannidis | senyoria M potestas RV om | cessarà M destruetur R deficient V deficiet | Ítem MRV et 437-438 qui és porta de tribulació MRV om 438 sdeuendrà en MRV incurret | greu MRV om | tribulació MRV hostium tribulationes | e afflicció MRV om | segons que MRV sicut 439 m'à mostrat MRV ostendit | MRV mihi M add indignissimo | Ítem M vero RV om | turchs R tercio M add cum barbaris V | vendran ab MRV om | fusts M furtim R linguis add futuris V lignis | affollaran MV pollutent 440 Venèsia R Noticias | e assaiar-li àn de dar meravelliosa batalla MRV et eidem non spernendum prelium intemptabunt | Ítem en la Marca M om R et marsiam V moreta (?) 441 Trauessina M Trivis V Teruisia | molt MV per plurimum R populorum | Ítem M vero RV om 442 e MRV cum | Espulè R Spoletano MRV add et patrimonio | seran presos MR rapiuntur V reperietur | per MRV tam a | senyor cruel MRV tyrannis | per MRV quam ab

el text de la línia 216 442-443 Vegeu el text de les línies 251-252, 360, 442-443

433 ,Cena': llegiu ,Sena Siena'.

434 ,error': tenint en compte el text de les còpies llatines ,tenebram tremendi horrois', sembla que cal llegir ,horror'.— ,aranos genovesos': creuria segur que aquestes dues paraules són resultat d'una mala lectura; primerament, aquest no és el lloc dels ,genovesos', car els són dedicades les línies 437-439; d'altra banda, el text de les còpies llatines presenta ,Aretium / Oretium— Arezzo'; en tercer lloc ,juran' és, en realitat ,riuran' precedit de negació; tindriem, doncs: ,aretins no s riuran'.

435-436 La frase dedicada a Bolonya sembla particularment inspirada en una de les del *Vae mundo in centum annos*: «Nidus etiam Aristotelis contabescens evacuabitur, quia pullorum garritus abominabilis obteget veritatem...» (PERARNAU, «Arxiu de Textos Catalans Antics», VII-VIII (1988-1989), 103, línies 906-907). D'altra banda, la relació amb el *Vae mundo in centum annos* resultaria confirmada pel fet que Joan de Rocathlada n'hauria escrit un comentari, tal com afirma Jeanne BIGNAMI-ODIER, *Jean de Roquetaillade (de Rupescissa). Théologien, Polemiste, Alchimiste*, dins *Histoire Littéraire de la France*, XLI. *Suite du Quatuorzième Siècle*, París, Imprimerie Nationale 1981, 134-141.

na e lo ducat d'Espulè seran presos per senyor cruel e per l'emperador heretge. Ítem, plàcia a Déu que no sien destròides les terres de la Sglésia. Ítem, tot lo regne de Cicília serà punit. Ítem, si Déu no muda la sentència, en l'any de .m ccc lx. vendrà una nouelletat vergonyosa sobre'l rey en la ciutat de Nàpols. Enaprés, lo món greument serà aflegit en lo temps de la predicació dels dos damunt dits proffetes vestits de sachs, cordellat menyspresats. Aquests seran hòmens de aspra vida, pus que no pot ésser cregut, e turmentaran los infels per diuerses plagues, axí que aquells qui habiten sobre la terra hauran gran goig de la lur mort. Les plagues dels dits dos proffetes, segons que-s diu en lo test, seran que tancaran lo cel, que no plogue, faran tornar les [f. 71v] aygües en sanch e exir-los ha foch de la bocha e

443 heretge MRV *add* futuro | Ítem MRV et | plàcia a Déu RV *vellent Deus MRV add* utinam | sien destròides MV *perimerentur R paterentur MRV add* supervenientibus infidelibus 443-444 les terres de la Sglésia MRV *Ecclesie MR add* patrie V *patrimonii* 444 Ítem MRV *om* | tot MRV *praeit* Campania cum | Ítem MRV et 445 la sentència V *om* | m ccc lx M 1364 | vendrà una nouelletat vergonyosa MRV *novitas tremenda inducetur (R indicetur)* 446 en MV *add* regali | Enaprés MRV *tertio* | món M *add* iste 447 de la predicació M *om* V *prophetationis* | damunt dits V *om* 448 sachs RV *sacristarum MRV add* mittendorum in brevi, qui suas predicationes ingerent contra imperatorem futurum predictum hereticum, quos dixi duos fratres minores | cordellat MR *cordellatos V cordeligatos* | menyspresats MRV *abictos MRV add* ad litteram iuxta Regulam repetiatos de saccis | aquests MV *praeit* quia *add* Cum enim facta fuerit per bestias ascensuras (RV *futuras*) de mari et de terra solemnpnis apostasia a fide circa (R *citra*) annum (Domini R *om*) millesimum tercentesium sexagesimum nonum et multo citius, quia annus Domini millesimus tercentesimus sexagesimus secundus non longe est a principio quo illi duo prefati prophete (RV *add* testes agni) affligent orbem infidelem omni plaga quacumque (V *quotienscumque*) voluerint 449 aspra MV *austeri* | pus que MV *supra* quam | e M tunc | turmentaran MV *affligent* 450 axí que MRV et (RV *om*) sicut MRV *add* Apoc., undecimo dicitur | aquells qui habiten sobre la terra MRV *inhabitantes terram M add* id est, amatores mundi 451 gran MRV *om* | plagues RV *add* autem | dels dits dos proffetes M *eorum* 451-452 segons que MRV *om* 452 (e)s diu MRV *exprimuntur* | seran M *om sed add* scilicet | que tancaran lo cel MRV *clausio celi* | que no plogue M *om* 452-453 faran tornar les aygues MRV *conversio aquarum (V aqne)* 453 exir-los ha M *emissio*

447 Cf. el text de les línies 283-303 (desena intenció) 450 Cf. Ps LXXIV, 4 452 Apoc XI, 6; cf. el text de les línies 291-293

444 ,tot lo regne de Cicília': per les raons esmentades en la nota complementària a la línia 353 i pel context immediat de la nostra (la ciutat de Nàpols a la línia 446) creuria que es refereix a allò que posteriorment se'n digué Regne de les Dues Sicílies, és a dir, Nàpols i Sicília conjuntament, territori cobert oficialment per la denominació de ,regnum / rex Siciliae' (Cf. ATCA, XI (1992), 68-71).

446 ,Enaprés' no té ací sentit de seqüència temporal, sinó només d'ordre en l'exposició, d'acord amb el llatí ,tertio' i amb l'anterior ,enaprés' de la línia 426.

448 ,cordellat': llegiu ,cordellats' (es tracta de dos, ja esmentats en les línies 283-303).

percutiran la terra de totes plagues aytantes vegades com se volran. E aquestes peraules pus prop dites se encloen tots linatges de turments.

La setzena intenció és en los remeys de tota tribulació sdeuenidora. Car lo salvador nostre Jhesu Christ dóna molts remeys en l'*Avangeli*. Lo primer és, del qual diu: «Veiats, no siats enganats e negú no us engan». E aquest remey ha hom per provisió dels perills damunt dits, car aquells qui seran bé informats en los dits perills, poderosament poran contrestar a les errors qui seran mostrades e ensenyades per los heretges e per los infels; e més que més per los forts, sabén lo temps e lo nombre dels anys. Car la tribulació de les errors de Neró e de Antechrist no duraran sinó tres anys e mig, e segueix-se que tantost se repararà la Sglésia éntegrament. Lo segon remey dóna ell mateix, Jhesu Christ, aquí mateix en l'*Avangeli*, dient axí: «Lavors, [f. 72r] qui són in Judà fugen als munts»; e per tal com damunt és dit

RV evomicio 454 percutiran MRV percussio | aytantes vegades com se volran M quacumque R quotienscumque V quandomcumque MRV vulerint 454-455 E aquestes paraules pus prop dites MRV quod 455 se encloen MRV includit | tots linatges MRV omne genus

456 en M de 456-457 sdeuenidora MRV instantis 457 Car M enim RV om | nostre RV om | Jhesu Christ MRV om | molts MRV plura | en l'*Avangeli* MR om MRV add Matthei xxiiij 458 és, del qual diu MRV remedium dat add dicens | no siats enganats M ne quis vos seducat V ne seducamini 459 ha hom M est R fit V om | per MV propter | provisió M om R provisionem V missionem 459-460 damunt dits MRV superius descripta (R descriptorum V predictorum) 460 car MR quoniam V quando | aquells qui seran bé informats MR preinformati V primi informati | en los dits perills MV de (V in) erroribus (V add virilibus) hiis 460-461 poderosament MV viriliter (R melius) 461 poran contrestar MRV resistent 461 a les errors M om 461-462 qui seran... infels e MRV om 462 e més que més MRV maxime | per los forts MRV om. | sabén MV cum scient R consciunt 463 nombre MRV certas quotas | anys M add infra quos dicti errores pullulabunt | Car M om R et pro V et quod | de les errors M om R erroris V errorum | e M om 464 duraran MRV durabit | sinó MV add dumtaxat per R tantum per | e mig MRV et semis | e RV add quod | segueix-se MRV consequenter 464-465 tantost MRV om 465 se repararà MRV est reparanda | éntegrament V integraliter M intégralius R om 465-466 ell mateix MR ibidem V ibi Deus 466 Jhesu Christ, aquí mateix en l'*Avangeli* MRV om | dient V om | axí MRV om | Lavors M om RV tunc 467 munts MRV add Confirmatur autem hoc remedium per illud Ezechielis septimo capitulo, ubi dicitur: «Salvabuntur qui fugient ex eis et erunt quasi columbe convallium, unusquis-

458 Mt XXIV, 4 464 Cf. Dan XII, 11-12. Vegeu el text de les línies 258, 290-291 466 Mt XXIV, 16 468 Vegeu el text de les línies 164-165 473 Cf. el text

454-455 ,E aquestes': llegiu ,en aquestes'.

462 ,per los forts': aquests són subjecte gramatical de ,poran contrestar' de la línia anterior i, doncs, cal llegir ,los forts'.

467 Judà: llegiu ,Judea'.

que la tribulació durarà cinc anys, del any .m ccc lx. tro al .lxv., ja és cert, dada certa, que per aytants anys, ço és per cinc anys, sia prouisió feyta en les cauernes dels munts e la dita prouisió sia feyta de faues e de legums e de mill e de carn salada e de fruyta seca. Emperò benuyrat serà qui farà aquesta prouisió per deu anys, ço és tro en l'any de .m ccc lxx., e açò per tal que segurament passàs totes les tribulacions. Lo terç remey és pensat en los senyals terribles, dels quals Jhesu Christ diu aquí matex, ço és, terratrèmols, los quals són stats aquests anys en Alamanya. Car en Spanya, en lo regne de Portogal, és perida gran partida de la ciutat de Lisbona e-l palau del rey e de la sglésia catedral e aquí és morta molt gran partida del poble e molt gran partida de la ciutat de Ciúflia, qui és en lo regne de Castella. Ítem, en

que ex eis tepidus in iniquitate sua» | per tal com M ut RV quia 468 que M om R pro V quod | cinc MRV *praeit* per | anys MR *add* scilicet MRV *add* ab | any V *add* Domini | tro MRV usque 469 cert, dada certa MRV *ars certa data* | per aytants MRV *ad totidem* | anys M *add* pro premissis tribulationibus | ço és per cinc anys MRV *om* 469-470 sia prouisió feyta MRV *est* (M *add* *satis*) *provisio facienda* 470 en les cauernes dels munts M *om* | e la dita prouisió fia feyta MRV *om* 471 e (de mill) MRV *om* | mill MV *milio* R *milii* | carn salada *carnibus salsis* | fruyta MRV *fructibus* | seca M *om* *siccis* | Emperò MRV *autem* 471-472 *benuyrat* MRV *beatus* 472 qui M *add* *sic* RV *add* *eam* | farà M *facit* R *faciet* V *faceret* | aquesta prouisió MRV *om* | per deu anys, ço és M *om* mRV *ad decem annos, scilicet* | en RV *ad* | l'any MV *add* Domini 473 açò per tal que MRV *ut sic* | segurament MR *tute* V *tutate* (?) | passàs M *possit* *pertransire* RV *transirent* 474 és M *om* | pensat MRV *considerare* | en MRV *om* | terribles MRV *om* 474-475 dels quals Jhesu Christ diu aquí matex MRV *que Christus ibi* (RV *ibidem*) *dicit* (RV *dat*) 475 ço és MR *scilicet* V *om* MRV *add* *terribiles* | los quals M *quorum aliqui* | són stats MV *fuerunt* R *sunt* 475 aquests anys MRV *hoc anno* 476 Alamanya MRV *add* (V *add* *in*) *Burgundia* | Car R *et* MV *om* | en MR *om* | en lo regne de Portogal R *prout in regno Portugalie* V *quoniam in Yspania parua* (R *prout*), *in regno Portugallie* | és perida MV *periiit* 477 gran partida MRV *maxima pars* | del rey MRV *regale* | de MRV *om* 478 e M *om* R *add* *corrueret* | aquí M *add* *etiam* V *om* | és morta M *om* RV *interiiit* | molt gran partida MRV *maxima multitudo* (R *pars*) | del poble V *om* | e MV *et* R *ac* | molt gran MRV *maxima* 479 qui és MRV *om* | Ítem MRV *et* | en V *om* 480 Gascunya MRV *Vasconia* | percutida la ciutat de Bayona M *de novo ac yspisoris interiiit* m *concuissa est* *sagena* R *congressa est* *Baiona* V

de les línies 108-129 (terça intenció) i 359-377 (tretzena intenció) 475 Mt XXIV, 7 475-476 Vegeu el text de les línies 421-426 481 Cf. Mt XXIV, 7-8 i 32-33 490

469 ,cert, dada certa': el llatí diu ,ars certa data'; potser el sentit és que ja ha estat posat a l'abast de tothom el mecanisme que permet de saber allò que succeirà durant els anys 1360-1365. No cal dir que el mecanisme és el que en aquestes pàgines propugna Joan de Rocatalhada.

474 ,pensat': llegiu ,pensar/considerare'.

- 480 Gascunya, percutida la ciutat de Bayona. Aquestes persecucions [f. 72v] demostra Jhesu Christ que les guarden, ço és dels regnes damunt dits, e lo cas del nostre rey e les tribulacions de les ciutats, les quals coses vehem totes, car vehem percodits los regnes, ço és d'Escòssia, de França, d'Espanya e de Nàpols e de Lombardia e de tota Itàlia, e quaix a penes hou hom sinó sanch. Lo quart remey és que en lo temps de la preïcació e de la error e de la aparició dels fals senyals negun no vulla veure ni hoyr los dexebles d'Antechrist ni les obres falces d'ells ne lurs preïcacions. Aquest remey ensenya Jhesu Christ en lo dissetè capítol de sant Luch, en lo seu *Euangeli*, qui diu:
- 490 «Quant diran a vosaltres: ,Veus que açí ho allí és Christ', no ho vullats creure», car sobre tota stimació humanals, los dimonis hauran poder que enganen lo món ab falses peraules e «miracles e senyals, en tant que, si fer-se pot», axí u diu Jhesu Christ en l'*Auangeli*, «los elets sien mesos en error», per què molt segur serà fugint. Lo sinquè

concuſsa est in Bayona | persecucions MRV concuſsiones 481 demoſtra MRV docet | Jhesu MRV om | que les guarden, ço és M om R ac inſpicere V ut inſpiceret 481-482 damunt dits MRV om 482 cas M honus RV casus | nostre MRV om | rey MRV regum | ciutats M add plurium RV plurimarum 483 totes M add in presenti | vehem M inſpicimus R videmus V conſpicimus | percodits MRV conſtrita add enim | ço és MRV om 484 d'Escòſſia, de França RV Francorum, Scotorum 484-485 tota MRV omnium 485 Itàlia MRV Italicorum add et ſic de aliis | sanch MRV add cum bellis et preſſuris terrarum et deiectionibus regum | és R om | que MRV ut 486 de la preïcació e de la error MRV predicacionis errorum | e de la aparició M ubi patebunt tempora RV operationis (R operationem) 487 negun no vulla MRV nullus velit | veure ni M om | Antechrist M add videre aut 488 obres MRV om | falces d'ells ne MRV fraudulentas eorum oppiniones (RV operationes) | Jhesu MRV om 489 lo dissetè capítol de sant Luch MRV Luce decimo ſeptimo M add capitulo | qui diu MRV dicens 490 Quant M ſi RV om | diran R om | ho (allí) MRV ecce 491 creure MRV exire neque ſectemini (R ſecretari V ſequimini) | car MRV quoniam | tota MRV omnem | humanals MR om V humanam 492 poder MRV poteſtatem | que enganen MRV ut ſeducant | miracles e senyals MRV mendacibus (RV mendosis) ſignis 492-493 en tant que MRV ita ut (R om ut) 493 axí MRV ſicut | u diu M docet R dicitur V ait | Jhesu MR om V Dominus Jhesus M add Christus | en l'*Avangeli* MRV Matthei xxiiij 494 per què M om RV et ideo | molt segur serà fugint MRV tutiſſimum (R ratiſſimum) remedium est fuga

Mt XXIV, 23; cf. Lc XVII, 21-23 492-493 Mt XXIV, 24 494 Cf. Mt XXIV, 16-

480 ,persecucions': el llatí ,concuſsiones' equival a ,falconades', ,estremiments', ,sotragueigs', ,sotragades', ,topades'.

481 ,guarden': llegiu 'guardem'.

486 ,temps de la preïcació e de la error e de la aparició ' ; d'acord amb el text llatí, la traducció catalana hauria d'ésser: «temps de la preïcació de les errors e [temps] de l'operació

[f. 73r] remey és que entretant aprena hom diligentment ensercar 495
 scriptures dels profetes, qui fan menció de totes les coses dessus dites,
 car molt gran sforç donen a la ànima christiana en la fe cathòlica e
 per elles fermament és contrestat ha error, la tració dels falços profe-
 tes n'és fort combatuda. Lo sisè remey és oració fervent e fer dignes 500
 fruyts de penitència e lezar vida maluada e donar almoynes e enten-
 dre en obres de pietat, axí com Jhesu Christ ho diu: «Vellats en
 aquell temps e obrats-lo». Lo setè remey és desijar feruentment e de-
 manar a Déu la reperació del món caygut, squivament de vicis e
 plantament de virtuts e conversió de tot lo poble infel e tornar los 505
 clergues peccadors a la manera de viure ab Jhesu Christ e dels apòs-
 tols. Emperò sia notat que tots los incorregibles e endureïts en los
 crims mortals, qui menyspresaran de tornar a ignorància, periran en
 aquesta tribulació, per bé que sien posats en lochs segurs, car, [f.
 73v] si no moren per coltell de ferro, no escaparan de pestilències e

495 que MRV *om* | entretant MRV *interim* | aprena MRV *addiscere* | hom
 MRV *om* | ensercar MRV *add* et cum intellectu scrutari 496 dels prophetes MR
 propheticas V prophetales | fan menció MRV *sunt* | les coses MRV *om* 497 car
 MRV *quoniam* | gran sforç donen RV *multum* roborant M *multum* roborabunt 497-
 498 e per elles fermament és contrestat ha error M *om* RV et viriliter erroribus resistunt
 498 tració MRV *predicationem* 499 n'és fort combatuda M *impugnabunt* (RV *im-*
pugnans) | oració fervent MRV *ferventer* (V *frequenter*) orare 500 lezar MRV *relin-*
quere | malvada MRV *pravam* | donar MRV *erogandis* 500-501 entendre MRV
vacare 501 obres MR *add* aliis | pietat R *add* et misericordie | axí com MRV *si-*
cut | Jhesu MRV *om* | ho diu MRV *manifeste* docet | vellats M *add* *inquit* |
 en M pro 502 aquell R *ipso* | obrats-lo MRV *orate* | ferventment V et frequen-
 ter 502-503 e demanar MRV *postulare* 503 món caygut MRV *orbis* *collapsi* |
 squivament MRV *extirpationem* 504 tot MRV *universi* | tornar MRV *reductio-*
nem 505 clergues R *populorum clericorum* | peccadors MR *collapsorum* V *lapsor-*
um | ab (Jhesu MRV *om*) Christ MRV *Christi* 505-506 apòstols MRV *add* et
 aliorum sanctorum. Tales enim evadent, sicut habetur expresse Ege. 9, ubi dicit Dominus
 viro signatori: «Signa thau super frontes virorum gementium ac dolentium super cunctis
 abominationibus que fiunt in medio eorum», et sequitur: «Omnem, super quem videris
 signum thau, non occidatis». Et ecce quod Deus precipit interfectoribus ne tangant signatos
 memoratos 506 Emperò sia notat que MRV est autem advertendum 507 menyspresara
 de tornar MRV *redire* contempnunt | ignorància MRV *innocentiam* *add* quam do-
 cet nos (R *add* *Christus* et) lex Christi 508 per bé que sien posats en lochs segurs MRV
 quantumcumque fuerint (MR *add* *muniti*) in locis tutissimis 509 no escaparan MRV
 morientur V *add* tamen | pestilències MRV *variis* *cladibus* (V *add* *vel* *aquis*), pestilen-

20 495 Cf. Io V, 39 449 Mt III, 8 501-502 Mc XIV, 38; Mt XXVI, 41 510-

498 ,ha': llegiu ,a'.- ,tració': no se m'acut cap hipòtesi per a explicar el pas del llatí ,predicationem' a la paraula que ens ocupa.

502 ,obrats-lo': llegiu ,orats-lo', d'acord amb el llatí ,orate'.

507 ,ignorància': d'acord amb el llatí, llegiu ,innocència'.

- 510 de perdicions, de terratrèmols e de fam. E açò és proffetat per *Jeremies* en lo quinzè capítol del seu libre. Ítem, per *Ezechieel* en lo catorzè capítol, qui diu: «Si seran deuant mi aquests tres barons, Noè, Daniel, Job, ells delliuraran les lurs ànimes, mas no delliuraran lurs fills ni lurs filles».
- 515 La dissetena intenció és haver enteniment de la matèria amagada, per la qual Antechrist absegarà a los seus seguidors, que fermament que creguen que ell és Messies ver, promès en la Lig e en los Profetes

tiis (V pestilentiarum) 510 E açò MRV sicut | és proffetat MRV habetur *add* manifeste 510-511 per *Jeremies* en lo quinzè capítol del seu libre MRV *Jeremie* decimo quinto *add* Ait enim sic (V Et dixit dominus ad me): «Si steterint Moyses et Aaron (RV Samuel) coram me, non est anima mea ad populum istum, eice illos a facie mea et egrediantur. Quod si dixerint ad te: «Quo egrediemur? (R egredivi (!))», dices ad eos: «Hec dicit Dominus: qui ad mortem ad mortem, et qui ad gladium ad gladium, et qui ad famem ad famem, et qui ad captivitatem ad captivitatem». (Et visitabo super eos quatuor species, dicit Dominus: «Gladium ad occidendum, canes ad latrandum, volatilia celi et bestias terre», etc. RV *om*) 511 Ítem MRV Et hoc idem (R *om*) | per MRV *om* | en lo MRV *om* | catorzè R xxiiij V xiiij 512 capítol MRV *om* M *add* manifeste habetur | qui diu MRV ubi dicitur | aquests MRV isti (V ibi) 513 Job M *add* etc, usque ibi | ells delliuraran les lurs ànimes M *om* | (no) delliuraran MRV liberabunt 513-514 lurs fills ni lurs filles M *om* 514 filles M *add* videte et notate bene

515 haver MRV in | matèria amagada MV occulti modi R *om* MR *add* et (RV *add* in) eius revelatione 516 Antechrist MRV *add* proximus | absegarà MRV mentaliter execabit | seguidors V sceleratores | que MRV ut 517 que MRV *om* | creguen 2MRV *add* sine omni hesitatione | és MRV fore | Profetes MRV *add* Quoniam (RV *add* sicut) sancta Hildegardis (R Sacregeralo), prophetissa Alamannica contemporanea (R contem porunea) beati (V sancti) Bernardi (V *add* Clarevallensis) et eius amica, in suis libris scripsit (verba dicta R *om*) ex ore Dei, cuius libros canonicavit Eugenius papa in concistorio (RV consilio) Treverensi (R Tiruerensi), sic (RV *om*): «Lucifer habet in mente sua recondita (R recordata) quedam verba ab initio sui (V *om*) casus, que nulli unquam hominum revelavit, et ipsa aperiet Antichristo (R Antichristus), qui (RV et) scribet ea (V *om*) in (R *om*) cartula et imponet (V ponet) in frontibus (RV fronte) adherentium sibi aut (R *add* in) manu (R ut) et quicumque (RV *add* illa verba) super se portaverit (R portavit V habuerit), de Antichristo et eius lege minime dubitabit, sed (RV et) ipsum

511 Ier XV, 1-3, text copiat sencer en l'original llatí amb algunes variants en relació al de la Vulgata, tal com hom pot veure en la nota corresponent a aquestes línies dins l'aparat crític 512-514 Ez XIV, 14

515 ,matèria': llegiu ,manera' d'acord amb la paraula ,modi' de les còpies llatines.

516 ,absegarà': llegiu ,abcegarà'.

e no duptaran aquests aytals de preÿcar, dient que Jhesu Christ fou gran enganador e diran que l'Esriptura sua, ço és l'*Avangeli*, serà stada nigromància. Per què, sobiranament, tot fel se deu guardar que no reba ni lija l'Esriptura, qui serà mostrada d'Antechrist per Lucifer. Car si algú, per pahor que no muyra per Antechrist, [f. 74r] rebrà aquella scriptura, per bé que no u tenga en son cor, aquest aytal serà enganat de tot en tot e serà dampnat eternalment. Car per la virtut d'aquella scriptura que haurà rebuda, seguirà en ell ensegament e

credet (V credit) firmiter esse (RV om) messiam verum 518-520 E no duptaran... nigromància RV et Ihesum Christum non dubitabit seductorem fuisse et illa (V ita) scriptura nigromantica *Apocalypsis* (R add capitulo) xij et xiiij (R om) et xx, character bestie appellatur 520-521 Per què... per Lucifer M Igitur, cave a receptione illius Luciferiane scripture RV Et (per prophetam R propter hoc) dicitur in prephatis capitulis omnino debere cavere a receptione illius luciferiane scripture 522-526 Car si... porà contrastar MRV Quoniam si quis (R om) pusillus timore mortis illam scripturam recipiat cogitans apud se evadere et in corde non credere Antichristo (R Antichristus), decipietur omnino, quoniam virtute illius scripture iusto Dei (V Deo R om) iudicio (V om) permittente ruet (V micitur) mentaliter in (V add errorem et in) cecitatem erroris (V errorum) et damnabitur in eternum MRV add sicut *Apocalypsis* decimo quarto (V add dicitur), Tertius angelus (R angelo) clamat, dicens: «Si quis adoraverit bestiam aut (RV et) ymaginem eius (RV om sed add et acceperit) carracterem eius (R om V aut) in fronte, scilicet (R sua V om) aut etiam (RV om) in manu sua, hic bibet de vino ire Dei, quod (V et) mixtum est mero in (V et) calice ire ipsius, et cruciabitur igne et sulphure in conspectu angelorum sanctorum (R suorum) et in (V ante) conspectu (V conspectum) agni et fumus tormentorum eorum in se-

518-520 Aquestes acusacions de l'Anticrist són ja reportades per Arnau de Vilanova en la *Philosophia catholica et divina* (PERARNAU, «Arxiu de Textos Catalans Antics», X (1991), 107, lín. 768, i 108-109, lín. 796-800) 525 Un text contemporani de procedència jueva permet de copsar l'atribució de força sobrehumana al nom de Déu; es troba en el procés a càrrec de Janto Almuli, Jamila i Jucef de Quatorze (PERARNAU, «Revista Catalana de Teologia», IV (1979), 347: «...nomen Semhammeforas, quod est nomen Dei, et est tante virtutis... Et ex tunc virtute istius nominis faciebat mirabilia et miracu-

519-520 ,l'Esriptura sua, ço és l'*Avangeli*': la identitat entre ,Scriptura sua' i ,Evangelii' és exclusiva de la traducció catalana i no ha estat afortunada, tal com hom pot veure per tot el context, per exemple, pel manament de no rebre-la ni llegir-la, atès el seu origen diabòlic, línies 520-521; per això, transcriuré sencer, sense les ruptures pròpies de l'aparat crític, el fragment llatí paral·lel: «Lucifer habet in mente sua recondita quedam verba ab initio sui casus, que nulli unquam hominum revelavit, et ipsa aperiet Antichristo, qui scribet ea in cartula, et imponet in frontibus adherentium sibi aut in manu. Et quicumque illa verba super se portaverit, de Antichristo et eius lege minime dubitabit, sed ipsum credet firmiter esse messiam verum, et Ihesum Christum non dubitabit seductorem fuisse. Et ista scriptura nigromantica, *Apocalypsis* xij et xiiij et xx, character bestie appellatur. Et per prophetam dicitur in prefatis capitulis omnino debere cavere a receptione illius luciferiane scripture...»; ací no hi ha altra escriptura que la lluciferiana; l'*Evangelii* no hi entra per a res.

521 ,d'Antechrist': llegiu ,a Antechrist'.

error, que no y porà contrastar, car en aquella scriptura serà vn nom, qui-s coué tan solament a Déu, lo qual Antechrist donarà a si mateix a menyspreu de Déu. E totes aquestes coses açí prop damunt dites són prouades en diuersos capítols del *Apolcalipsi*.

- 530 La divuitena intenció és en ésser ha hom revelar lo molt gran guardó que hauran tots aquells qui-s lexaran auciure per Jhesu Christ, ans que no reben la damunt dita scriptura d'Antechrist. Car tots aquells qui per Jhesu Christ se staran de rebre la dita scriptura e per açò se lexaran morir, seran vers màrtirs e tots seran resuscitats en lo
- 535 dia en què morran les dues bísties, dels quals és feta menció en l'*Apo-*

cula seculorum ascendet» RV *add* nec (V non) habebunt requiem die ac nocte qui adorauerunt (V adorant) bestiam et ymaginem eius; et si quis non acceperit (V receperit) caracterem nominis eius, (hec sanctorum est patientia V *om*), qui custodierit (V custodivit) mandata Dei et fidem Jhesu 526 aquella MV illa R ipsa 526-527 serà un nom, qui-s cové tan solament MRV continebitur nomen meum (RV unum) competens (RV *add* Deo) soli 527 donarà a si mateix MRV sibi (V si) appropriabit *add* fallaciter 528 a menyspreu MRV in blasphemiam *add* sicut ad (R in) honorem Dei Aaron nomen Dei tethragrammaton sculptum (R scriptum) in lamina sacre venerationis portabat in fronte. In cuius (RV quo) nomine puto contineri (R *add* numeri dierum lxvij) illud (RV *om*) *Apolcalypsis* decimo tertio, ubi dicitur quod non (RV *om*) in intellectu illarum rerum erat (R erit) sapientia magna et non est homo in mundo qui sciat aut sciverit illud nomen preter Christum, nec Deus revelavit illud prophetisse predictae ibi (RV *om*), quia primo (R principio) omnium illud per Luciferum revelabitur Antichristo. Cognoscere (RV cognoscetur *add* autem) illud (V istud) nomen per computationem numeri litterarum (R ad litteram). Cavere, igitur (V autem), ab illo nomine (R *add* nam), sicut ibidem dicitur, (R *add* hic) est sapientia (V *add* satis) magna. Et (V *om*) hoc scire est (RV sunt) scire (R *om*) de majoribus huius mundi secretis 528-529 E totes... del *Apolcalipsi* MRV *om*

530 ésser ha hom MRV *om* | revelar MV in revelatione R revelationes 530-531 lo molt gran guardó MRV premii maximi 531 lexaran auciure MRV citius occidentur (RV morientur) | Jhesu MRV *om* 532-537 ans que no... falç proffeta seu MRV patienter (RV *om*) suscipiunt (RV patientur) martyrium nolendo adorare bestiam et (R nec) eius ymaginem nec accipere (R a corpore) caracterem memorate (R *om* V memoratum) scripture (V *om*), omnes resurgent (in die interfectionis R interfectione) duarum bestiarum (V *add* Apoc. xx) et ligationis draconis ad mille annos (V *add* capitulo xx^o), *Apoc.*, decimo nono et vigesimo. Et per Christum (R ipsum) in corpore et anima in celum transferentur nunquam amplius morituri. Ita erit (RV dicitur) clare ad litteram, (sicut habetur RV *om*) *Apoc.* vigesimo: «Et vidi sedes et sederunt super eas (R illas) et datum est (V *om*) eis (R illis V illi) iudicium et vidi (RV *om*) animas decollatorum propter testimonium Jhesu

la multa [*Jhesus*], ita quod equitabat super radium solis») 528-529 Apoc XIII, XIV, XX, explícitament indicats en el text llatí, que hom pot veure en l'aparat crític relatiu a aquestes línies; Apoc XIV, 9-11, és transcrit en el text llatí corresponent a la línia 526

532 La ,scriptura de l'Antichrist' és objecte d'àmplia exposició dins la intenció dissetena, en particular en les línies 519-528; cal, però, completar el text català amb els fragments de l'original llatí oferts tant en l'aparat crític com en les notes complementàries a les mateixes línies

530 ,ha': llegiu ,a' - ,revelar': llegiu ,revelar'.

calipsi. [f. 74v] Aquestes dues bísties, la una serà Antechrist e l'altra serà un falç proffeta seu.

La dinovena intenció és en ésser revelat lo mil·lenari de pau, qui serà après de les dites tribulacions. Car tot lo món tribulat vendrà en

Christi (RV *om*) et propter verbum Dei. (Et qui V Eo quod) non adoraverunt bestiam nec (R et) ymaginem eius, nec acceperunt eius caracterem in frontibus aut (RV *add in*) manibus (RV *add et steterunt* (V *add firmi super pedes*) suis (RV suos) et vixerunt et regnauerunt cum Christo mille annis. (RV *add Ceteri mortuorum* (V mortem) non vixerunt (V evadent) donec consumentur mille anni. Hec est resurrectio prima; beatus et sanctus (V *add est*) qui habet partem in resurrectione secunda, prima in hac secunda (V prima, in hiis sera) mors non habebit potestatem, sed erunt sacerdotes (V *add Dei*) et Christi et regnabunt cum Christo mille annis.» Hec ibi V illi). Ista igitur (V Dicitur ista) resurrectio est futura in proximo (RV *add in*) die mortis Antichristi propinqui (R *om*) et tota littera de corporali resurrectione martyrum (R *add Jhesu Christi*) sub Antichristo propinquo (RV *om*) litteraliter accipienda est, quia (V quantum) ad (R *om*) litteram per mille annos ad minus resurgent (RV *add et*) in corpore et (V *add in*) anima et (RV *om*) in celum ascendent et cum Christo regnabunt antequam ceteri mortuorum in generali resurrectione resurgant. Nec (V non) ex hac littera potest sciri (V scire) certitudinaliter annus et dies finis mundi et iudicii generalis, quia littera non dicit quod sint ab una resurrectione (RV *om*) ad alteram mille anni rotundi, sed (V sicut) dicit (R dicitur) «ceteri mortuorum non vixerunt», scilicet in resurrectione prima (RV generali), donec consumentur mille anni, quos oportet currere per (RV ad) litteram; (R *add et*) post (V per) quos (R ipsos) annos (RV *om*), (V *add in*) anno et die Deo notis (V noto), veniet iudicium generale. (R *add Et*) Solum, igitur (R istud), privilegium illud (R *om*) debet movere omnes (R omnino) fideles ad (R ut) suscipiendum ferventer (R *om*) martyrium pro Christo sub Antichristo proximo prelibato (R reprobato V reprobato)

538-546 La dinovena... damunt dits MRV Intentio decima nona est in revelatione millenarie pacis propinque et (V *om*) pacificatione orbis (V orbisque) tam tribulati (RV tribulandi). Firmiter teneatis et nullatenus dubitetis (RV *add karissime frater Petre*) ordinem (RV *ad littere*) sacri textus *Apocalypsis* non mentiri, qui capitulo decimo nono, ponit duas proximas bestias in stagno ignis puniri. Et continuando ponit immediate puniri draconem qui (V quo) seducet prefas bestias; et (RV *om*) in vigesimo capitulo, non in stagno ignis, sed in puteo abyssi et claudi usque (RV *om*) ad mille annos, post (V postquam) quos exhibit ut educat (V adducat) Gog et Magog (RV non) de (V in) Montibus Caspiis, sed secundum textum (R litteras) de quatuor angulis terre ad conterendum (R convertendum) orbem. Ex quo ordine littere clare potestis perpendere quod due bestie (RV *add adhuc* non (V nondum) sunt) per experientiam in stagno ignis clause (nondum finem habent RV *om*). Igitur, nec draco, qui (RV *add eas* seducet) nondum punitus est nec (RV *om*) clausus (in puteo R *om*) ad mille annos ne amplius seducat gentes donec consumentur mille anni a sua clausione, sed claudetur quia seducet bestias in die mortis earum (RV duarum bestiarum) in puteum, ne illis (V in istis) mille annis immediate futuris post mortem (RV *ad duarum*) bestiarum et suam ligationem, seducat (RV *add amplius*) gentes donec mille anni decurrant (R consumentur V pertranseant). Quibus visis, videtur (V videtur) clare in die mortis Antichristi propinqui (RV *om*) ista fieri per ordinem contexta (R *om* V cum textu):

Primo, Christum interfectorem duarum bestiarum, *Apoc.* decimo nono, super equum album (R *add tam exercitu orbis* V cum exercitibus celi) advenire de celis;

536 Apoc XIII, 1 i 11

538 Cf. Apoc XX, 2 i 3. Vegeu el text de les línies 280 i 299 540 Vegeu el text de

- 540 gran pau e en gran concòrdia, car tot lo món tindrà vna fe, axí com és
damunt dit, e serà gran santedat de vida en tots los fells, segons los
diversos staments en què seran. Emperò quant lo món comptarà
aprés de la Incarnació dos mília anys, dels quals ja hauem .m ccc lvi.,
545 santedat començarà disminuir e tornaran los vicis e los peccats, ja da-
munt dits.

Secundo, interfici (V interficit) bestias supradictas (V predictas) et vivas in stagnum infernale (V ignis infernalis) concludi;

Tertio, apparere angelum fortem de celo (V celis) cum magna cathena in manu (V add sua);

Quarto, Sathanam (V Sathan) incarcerari ad mille annos dumtaxat;

Quinto, in mille annis consequenter futuris pacificari (V pacificare) orbem, quoniam adhuc (V ad hoc) claudetur Sathanas in puteum ne seducat amplius gentes donec compleantur (RV consummentur) prefati (R om) mille anni;

Sexto, resurgent (V resurgere) eadem die martyres qui sub Antichristo morientur (V moriuntur proximo R add pro Christo);

Septimo, incipiet (V add in R add eadem die) conversio excecatis populi Judeorum et orbis et conversio omnium (RV cunctorum) infidelium et illuminatio mundi;

Octavo, prefata dies erit (V est) clavis (V clavis) ut possint scire (V scribi) fideles (V infideles) omnes (RV annum) adventum (RV adventus) Gog (et Magog R om) vel prope, quia cum consummati (R consumpta V om) fuerint .19. (RV mille) anni a (R om) prefata die, soluere (V solvetur) Sathanas de carcere suo ut (R et) seducat (V seducet) gentes que sunt super (R in) quatuor angulos terre, (R add cum) Gog et (V om usque ad finem paragraphi) Magog, (R om usque ad finem paragraphi) et congregabunt eos in prelium, quorum numerus est sicut arena maris et ascenderunt super altitudinem terre et circuierunt castra sanctorum et civitatem directam et descendit ignis de celo a Deo et devorabit eos, et dyabolus, qui seducebat eos, missus est in stagnum ignis et sulphuris, ubi et bestia et pseudo propheta excruciantur die ac nocte in secula seculorum.

Isti (R iste V et iste) enim sunt infallibiles eventus (RV claves) temporum futurorum usque ad finem orbis etiam (R vel V seu) prope. Propter quod (V hoc) scitote quod prefatus imperator (V reparator) ad orbis pacificationem constituet noviter (RV nova) decreta contra omnia vitia non modicum severa a (RV ac) suo tempore; secundum Hildegardem ad fovendum pacem millenariam ordinabit (R statuet V om) ut quicumque arma bellica fabricare presumpserit, cum eisdem (R eis) occidatur (V occidetur) sine dispensatione quacumque. In illa enim (RV om) die verificabuntur scripture Ysaie et Michee dicentium (R dicens): «Conflabunt (R qui flabunt) gladios suos in vomeres et lanceas suas (V eorum) in falces (V add etc.), (RV om usque ad finem paragraphi) non levabit gens contra gentem gladium nec exercebuntur ultra ad prelium», hec Ysayas. «Concident gladios suos in vomeres et hastas in ligones, nec sumet gens contra gentem gladium nec discent ultra belligerare», hec Micheas.

Spiritus Sanctus, ut (R om V sicut) in Apostolis, solempniter (V om) effundetur et reserabunt (RV add reserabuntur) archana scripturarum et dabuntur (RV dabitur) spiritus prophetie et ecclesia (R om) Romana (V sancta) inenarrabili (R indiscibili V indissolubilibis) sanctitate fulgebit, vitia evanescent in populo et notabilis (R amabilis) honestas lucebit (RV vigebit). Tunc (RV nunc) superbia (RV sub (V super) proxima) orbis convertetur (RV conversione) in cordibus (R de sitibus V defectibus) subditorum (RV seductorum)

La vintena intenció és en hauer prouasió dels térmens dels anys damunt tatxats e ha ver enteniment, a nós coué saber de Jhesu Christ en lo vint-i-quatrè capítol del *Auangelí de sant Matheu*, volent sobre la

induratum, que (R qui V quando modo) fugabitur (V fugabuntur) ad orbis latera mansura (V mansuri) in quatuor mundi lateribus predictos (RV per dictos) mille annos pacis prenominate (RV prenotate). Gog et Magog conflagrantur pro certo (et tunc V erunt) tandem (RV tamen) aliquando (R aliunde) bella (et R add per que leta V add per que loca) famas (RV add et clades) erunt (RV om), sed subito cessabunt (R evanescent). Cum autem a (R de) prefato die mortis (RV add proximi) Antichristi septingenti (R vii) transierint anni, quod erit quando (V quod) mundus computabit (V add a Christo) 2065 (RV duo milia annorum) vel citra (R circa), incipiet sanctitas (R declarare) declinare et hodiernae laxationes (V lanitiones) concrescent tam in populis (V populo) quam in clero et (RV quam) religiosus et, peccatis concrescentibus, fiet adhuc (RV om) iterum (V iterato) notabilis apostasia (terrarum et RV om) ecclesiarum (RV add a Romana Ecclesia), donec Gog (et Magog V om) veniant a prefata die mortis Antichristi (RV add proximi V add in) mille annis completis, quod non multum (R om) distabit a tempore in (R a) quo (a Christo R anno) computabuntur (V computabitur) (R add anni) (in mundo R om V mundus) 2365 (V add anni), vel cito (R circa V citra) post (V add hoc), venient (R om V veniet) Gog et (R quoque V seu) Magog et (R om) sub (R seu) eis (R ab ea V eo R add veniet) ultimus Antichristus et de paradiso (V add terrestri) contra eum (V quem) occurrent Enoch et Helyas. Et (R add tunc) signa finis (R om V in fine) seculi apparebunt (quando volet (V venit) Deus (V dominus) rector orbis R om)

547 intenció R add et finis est intellectus | haver MRV om | prouasió V reprobatione add intellectus | térmens MR add et 548 damunt MRV superius | tatxats MRV add (iuxta quod competit RV quantum competit V compeierit) brevitati presenti extractio (V om) anni Domini .1365., circa (R citra vel circa) quem annum (V ante) et post (V add et) tot (R multa) stupenda evenient, sicut (R om V ut) accipitur a *Daniele* (V de libro Danielis), capitulo decimo (V xij), ubi angelus (sic ait RV dicit): «A tempore, a (V om) quo (R cum) ablatum (V add est) fuerit iuge sacrificium et posita fuerit (V fuit) abominatio in (R om) desolatione (RV add dies) .1290.» | ha ver C haver | enteniment MRV add cuius numeri | nos M vos | cové MR oportet V debetis | Jhesu MRV om | Christ MRV add loquens 549 en lo *Matheu* MRV xxiiiij Matthei

548 ,ha ver': tot i que la còpia única presenta la grafia ,haver', la destrio en atenció al text de les còpies llatines ,ad verum intellectum'; ,ha', doncs, ha d'ésser llegit ,a'.

549 ,sobre' és grafia equivocada de ,solre / soldre', traducció del verb present en les còpies llatines: ,solvere'.

550 qüestió dels seus dexebles, qui demanaven dient a ell: «Digues-[f. 75r]-nos quant seran aquestes coses e quin senyal serà del teu adueniment e de la fi del món», ramet-los a *Daniel*, dient a ells: «Com vòltres veurets les abominacions de la desconsolació dita per Daniel profeta, estan en loch sant, qui ho lig, entén-ho». E aquí se pot en-

add de adventu Antichristi † sobre MRV solvere 550 dexebles MRV *add* in principio capituli | qui demanaven MRV *om* | dient MRV dicentium | a ell MRV *om* 551 coses MRV *om* 552 e de la fi del món RV *om* | fi M consummationis | món MRV *add* revelando tempus quesitum de apparitione pseudo-prophetarum, de quibus ibi loquitur | -los MRV *om* | dient R *om* | a ells MRV *om* 552-554 Com... entén-ho MRV «Cum videritis abominationem», etc., «tunc qui in Judea sunt (R *add* fugient ad montes)», etc., «ve autem», etc., «et nisi breviati fuerint dies illi», etc. RV *om*). Quod (R quid V qui) autem in foro veritatis (V veritas) vellent (R velint V vellet) dicere verba illa Danielis: «(RV *add* a tempore) Cum ablatum fuerit (iuge sacrificium et posita fuerit abominatio in desolationem) R *om*), (etc., «dies 1290» RV *om*), (RV Quoniam ille) est (V *om*) terminus a quo ille (R *om*) numerus (R *add* illa) debet (R *om*) computari (V computatur), expresse docetur in eodem libro (R *add* Daniel), capitulo nono, ubi sic (R *om*) dicitur: «Occidetur Christus (V *om*) et non est (V erit) eius populus, qui eum negaturus est»; clarum est quod hoc fuit, completo (R completum) trigesimo tertio (R quarto) anno etatis Christi vel circa per Judeos. Et (RV *om*) sequitur in *Daniele*: «Et sanctuarium et civitatem dissipabit populus cum duce venturo, et finis eius vastitas»; clarum est quod (R *add* hic) populus (ille et dux R *om*) fuerunt Romani et Titus, qui quadragesimo (R *add* secundo) anno a passione (V *add* et morte) Christi et septuagesimo quinto (V *om* RV *add* anno) ab eius nativitate, civitatem Iherusalem Christo non credentem (R incredulam V incrudellem) destruxerunt et iudaicum populum vastaverunt et sanctuarium Domini emollierunt (RV funditus enverserunt V destruxerunt). Et sequitur in *Daniele*: «Confirmabit autem» scilicet Titus («pactum multis») (V *add* modis) edomas (V ebdomada) una, scilicet (V *om*) annorum (V *add* eis pactum), templum non destructum, scilicet (V *om*) relinquendo, scilicet (V usque) ad septem annos R et populus romanus multis iudeis per actum ebdomada una annorum eis templum non destructum relinquendo usque ad septem annos, donec senatus romanus diffinisset quid fieret de templo, licet essent muri civitatis destructi. (R *add* Explicit liber magistri Johannis Rupescissa, ordinis fratrum minorum, avinione carcere mancipatus, etc.) Sequitur (in *Daniele* V *om*): «In dimidio (V medio) edomadis (V ebdomadaram) deficiet hostia et sacrificium», Veteris scilicet (V *om*) Testamenti (V *add* et erit abominatio desolationis in templo), sic enim (V *om*) ad litteram fuit quod (V quia *add* Iudei) contra predictum pactum factum ad septem annos inceperunt rebelliare (*sic*) (V rade-llare) Romani (V Romanis), quare post tres annos et dimidium, qui sunt (V *om*) dimidia ebdomada (V *add* hoc est septem annorum, Romani exercitum inferunt et funditus templum destruxerunt et sic in medio ebdomadis), defecit hostia et sacrificium Veteris Testamenti, et sic iustificatum (V verificatum) est quod subditur (V subdit) (in *Daniele* V *om*): «Et (in templo V *om*) erit abominatio desolationis (V *add* in templo) (et usque ad consummationem et finem perseverabit desolatio» V *om*). Quare (V *add* et in hoc sacro inte-

550-552 Mt XXIV, 3 552-554 Mt XXIV, 15; cf. Dan IX, 27; XI, 31; XII, 11. La incidència del text de Mt en els de Dan i en particular en el de Dan XII, 11, per a la previsió del temps de l'Anticrist, és afirmació repetida per Arnau de Vilanova tant en el *De tempore adventus Antichristi* com en el *De mysterio cymbalorum Ecclesiae*, tal com hom pot veure en la meua edició de les dites obres feta en aquestes pàgines, VII-VIII (1988-1989), 147, línies 552-560, i 155, línies 925-931 per al primer tractat; i 84-85, línies

554 ,estan': llegiu ,estant'.

tendr-e veure clarament que engir del any de nostre Senyor .m ccc 555 lxx., en lo qual temps seran les tribulacions damunt dites, lo món començarà a ésser reparat.

Aquestes coses per ço les he scrites, que tot hom sàpia que yo no

llectu concordant omnes sacri doctores), infallibili demonstratione concluditur quod verba capituli illius (V om) duodecimi, ubi dicitur «de (V a) tempore, quo (V cum) ablatum fuerit iuge sacrificium et posita fuerit abhominatio in desolationem, (dies, etc.» V om), expresse sonat (V sonat) destructionem sive tempus V om) destructionis Iherusalem et templi, prout supra (V om) dictum est, a quo tempore necesse est (V add ibi) subiectum numerum computari, quo (V add autem) anno a Christi incarnatione numerus ille .1290. finiat. Si enim 75 (V lxxx) annos (V om), (qui videlicet V om) a Christi ortu usque ad annos (V annum) destructionis Iherusalem fluxerunt, ponamus (V ponantur) ad (V super) illum numerum .1290. (V add vel quando), surgunt anni .1365. (V add lect dub) punctatim tamen simul faciunt .lxxv. .m. ccc. xc., etc.). Et ita (V sic) habemus (V habes) annum de christianitatis (V antichristiane) tribulatione extractum de ipso sacro textu, ad quem Christus mittit (V remittit) discipulos (V om) ad sciendum tempora Antichristi propinqui; sed templum post destructionem (V desolationem) civitatis duravit (V durat) per tres annos et semis (V add debent addi super predictum annum .m. ccc. lxxv. et surgunt anni Christi m ccc lxxvij et semis) 554 aquí MV sic 554-555 se pot entendre MV om 555 veure MV vides | engir MV circa | de nostre MV om | Senyor V om 556 seran les tribulacions damunt dites M om mV tribulatio incipiet evacuari (m vacuari) | lo món MV et orbis 557 reparat MV add Anno igitur (V autem) Domini (V om) .1360. inchoantur ad quinque annos eventus terribiles (V om), orribiles, sicut (V om) extrahitur (ab oraculo V om) mihi per precedentem revelationem transmissio (V transmissio), quod (V millesimus) incipit: «Connectatur (V Cum vocatur) flos ursi», super quo edidi quartum tractatum primi libri *Ostensoris* (V add quod adesse festinant tempora), ad quem in hoc loco (V libro) vos (V om) remitto. Anno enim (V om) Domini .1362., circa (V citra add cuius) .15. (V .xvj.) diem (V die) mensis iulii, fugiet curia Romana ab (V de) hac peccatrice Avenione, ut (V om) extrahitur a venerabilibus prophetiis Neapolitanis et Beneventanis (V Neapolitana et Beneventana), ubi Dominus (V Deus) docet (V dat) .8. annos computare ab igne Turris pape accenso (V incenso) in Capite anni (V add Christi) .1357. (V m. ccc. lxxij.) Decima quinta die mensis iulii, quia (V qui) octavus annus (V anni) non complebuntur (V complebitur) donec de Avinione (V fugiet) fugiant cardinales (V Romana curia)

558 Aquestes coses MV praeit et (M om) hoc | per ço MV ideo M add domine

575-581, 85, línies 590-595 i 85-86, línies 605-611 i 620-626 per al segon 555-557 També la previsió d'anys s'acosta, si no coincideix o almenys es basa, en la d'Arnau de Vilanova, el qual, en els dos textos acabats d'esmentar preveia l'actuació pública de l'Anticrist per al 1376-1378, 149, línies 674-675, del *De tempore adventus Antichristi*; i 92, línia 727 del *De mysterio cymbalorum Ecclesiae*; en la nota corresponent a la línia acabada de referir, jo mateix feia l'observació que un recompte d'anys conduïa al 1368-1369; ens acostaríem, doncs, de forma més que notable, als 1370 indicats ací per Joan de Rocatalhada.

dich les coses sdeuenidores axí com ha profeta, mas axí com a entenedor per lum de Jhesu Christ de la virtut de les *Scriptures*.

560 Rebets, donchs, a glòria de Jhesu Christ aquest libret, per tal que vage ab vós ab les tribulacions sdeuenidores, a obrir los vlls de la pensa per tal que us pusquau guardar de tants e de tan grans mals de prop sdeuenidors. Lo qual libret, axí com tots los altres que yo he fets, sotsmet a la correcció de la santa [f. 75v] Romana Sglésia. A
565 glòria de Jhesu Christ e de la sua mare, gloriosa verge Maria, e de tots los sants, e assenyaladament del baró angelical mossèn sant Francesch, pare nostre, e a consolació dels elets, simples e humils. Amén.

Ffeneix lo libre qui és appel.lat *Ve ab mi en tribulació*.

mi | tot hom MV omnes | yo MV om 559 dich MV loquor | coses sdeuenidores MV futura | axí com ha MV ut 559-560 entenedor MV intellector 560 Jhesu MV om | de la virtut de les *Scriptures* MV veritatis spiritu (V spiritum) prophetarium Scripturarum

561 Rebets MV Suscipite | donchs M igitur V ergo | a glòria M miles V add domini nostri | Jhesu M om 562 ab MV in | sdeuenidores MV instantibus 562-563 de la pensa MV mentis 563 us V om | guardar MV precavere | de tants e de tan grans MV tantis ac talibus 563-564 de prop sdeuenidors MV tam proximis V add que fient 564 Lo qual M quem V om | libret MV om | altres M add libros meos 564-565 que yo he fets MV per me editos M add et V add modo) edendos 565 santa MV sacrosancte | Sglésia BO Iglesia 566 de V add domini nostri | Jhesu M om | sua BO sue gloriosa verge V om 567 assenyaladament MV signanter | baró M om | angelical MV seraphici | mossèn MV om 568 dels elets V om | e humils VM om

569 V om | libre M tractatus | qui és appel.lat MR om | *Ve ab mi en tribulació* R om M add editus a fratre Johanne de Rupesissa Amen m add ordinis fratrum minorum

559 Vegeu el text de la línia 23 559-560 Vegeu el text de les línies 559-560. Hi ha una vinculació directa entre aquesta auto-proclamació «d'entenedor per lum de Jhesu Christ de la virtut de les *Scriptures*» i la doctrina d'Arnau de Vilanova sobre la possibilitat de copsar en la Bíblia continguts doctrinals abans no vistos, exposada en el seu *De mysterio cymbalorum Ecclesiae* (PERARNAU, «Arxiu de Textos Catalans Antics», VII-VIII (1988-1989), 96, línies 826-840; cf. també, 70, línies 279-287); vaig intentar de sintetitzar la seva doctrina sobre aquest punt en les pàgines 45-46 del mateix estudi; també, des d'un altre baix, en la introducció a la *Informatio christini de hiis que conveniunt homini secundum propriam dignitatem creature rationalis*, dins «Arxiu de Textos Catalans Antics», XI (1992), 64.

559 ,ha': llegiu ,a'.

TAULA DE MOTS DEL VADEMECUM

L'objectiu d'aquesta Taula és el d'oferir la llista alfabètica de les formes que es troben en el text acabat de publicar, sense distingir-les per llur significació; i així en «el / la /lo» i casos derivats no és establerta separació entre les formes que són article i les que són pronom.

Són presents en aquesta Taula només les formes del text, no les que es troben en els aparats, sobretot en el de notes complementàries, on són suggerides formes segurament més acceptables que algunes de les presents en la còpia manuscrita.

Les formes pertanyents a la declinació o a la conjugació d'una única paraula són agrupades sota la que en els diccionaris acostuma encapçalat les respectives entrades. Si aquesta forma cap d'entrada no figura en el text ací editat, és col·locada dins parèntesis i escrita d'acord amb la grafia normalitzada de l'actual diccionari normatiu.

Quan una forma és repetida en la mateixa línia, la dita repetició no és assenyalada en la present taula.

No cal dir que en una taula com la present es poden multiplicar els perills d'error, sempre amants a esmunyir-se en qualsevol treball humà.

- a 5, 6, 10, 17, 18, 19, 21, 22, 26, 27, 31, 33, 36, 42, 49, 70, 73, 88, 91, 94, 98, 99, 101, 115, 116, 121, 122, 136, 141, 143, 144, 162, 172, 179, 190, 191, 205, 208, 232, 235, 239, 243, 246, 247, 249, 253, 261, 265, 267, 275, 275, 286, 287, 289, 290, 298, 300, 301, 302, 309, 318, 319, 320, 321, 335, 344, 375, 376, 381, 382, 388, 390, 410, 411, 425, 434, 443, 461, 490, 497, 503, 505, 507, 516, 527, 528, 548, 550, 552, 557, 559, 561, 652, 565, 568
- ab 34, 35, 52, 61, 76, 79, 93, 94, 95, 96, 119, 126, 144, 161, 227, 233, 235, 237, 312, 313, 319, 353, 373, 427, 439, 492, 505, 562, 569
- abans 107, 195, 196, 208
- (abcegar) abcegar 91; absegarà 516
- abbós 341-342, 352
- (abominable) abominables 240
- (abominació) abominacions 553
- (abrigar) abrigar 273; abrigats 290
- absolre 104
- (abundar) abundarà 173; abundaran 164; abundant 135
- (acabar) acabat 83; acabada 89
- ací 18, 262, 490, 528
- açò 3, 22, 28, 105, 145, 152, 177, 197, 234, 250, 307, 337, 391, 416, 421, 427, 431, 473, 510, 534
- (acordar) acorda 119
- (acostar) acosta 393
- (adomar) *adomará 220
- adonchs 144
- (adversari) aduersaris 204
- adveniment 551-552
- aflicció 270, 438; aflicció 158, 245, 378
- (afligir) aflegits 362; aflegit 447; aflegits 368, 399; aflegides 376, 418
- (afollar) affollaran 439
- Àfrica 214; Àfricha 77
- (agreujar) agreuiat 309
- aiuda 315
- ajustar 67-68; aiust 76; ajustats 263
- *a màs 194
- al 14, 117, 124, 176, 299, 305, 326, 338, 377, 387, 400, 468, 544; als 29, 36, 120, 230, 264, 270, 299, 469
- Alamanya 218, 338, 421, 476
- alegrar 137
- algú 522; algun 304; alguna 2, 217; alguns 94, 240, 395; algunes 17, 276
- (almoina) almoynes 500
- (alosa) *aloes 150
- (altar) altars 178, 384
- altre 28, 294; altra 90, 333, 537; altres 9, 36, 54, 59, 75, 88, 152, 169, 172, 184, 276, 299, 347, 349, 361, 394, 402, 406-407, 416, 564
- allí 490
- (amador) amadors 307
- (amagar) amagarà 331; amagada 515
- (amar) amat 14
- Amén 62, 568
- amich 10
- (aminvar) aminvarà 431; aminvada 201
- amistança 20
- anar 19; van 94, 237; anauen 95; ve[s] 34, 154, 569; vage 562; anant 159
- (anconetà) anconetana 441-442
- àngel 273
- angelical 567
- ànima 497; ànimes 513
- ans 53, 82, 105, 106, 131, 159, 188, 226, 257, 285, 532
- Antechrist 160, 196, 199, 251, 298, 300, 321, 366, 368-369, 464, 487, 516, 521, 522, 527, 532, 536
- (antic) antiga 328-329, 388
- antigament 102
- anuig 185
- any 52, 83, 105, 128, 130, 133, 134, 147, 159, 163, 188, 194, 226, 255, 257, 264, 265, 286, 398, 412, 422, 445, 468, 472, 555; anys 82, 128, 163, 173, 177, 187, 188, 189, 192, 218, 258, 265, 279, 280, 291, 299, 350, 351, 357, 463, 464, 468, 469, 472, 476, 543, 544, 547

- aparellament 190
 aparellar 246; aparellarà 320; aparellaran 141
 aparició 486
 (aparer) aparrà 160, 254; aparran 283
 (apel·lar) apell 369, appel·lar 569
 apenes 485
 Apocalipsi 260, 274, 284, 289, 529, 536
 apostasia 179; apostacia 314
 (apòstol) apòstols 79, 89, 99, 103, 247, 408, 505-506
 (aprendre) aprena 495
 après 139, 143, 163, 232, 243, 268 307, 350, 351, 354, 403, 539, 543
 aquell 34, 58, 183, 214, 259, 273, 336, 354, 502; aquella 71, 523, 525, 526; aquells 48, 117, 125, 142, 174, 288, 297, 313, 326, 366, 396, 450, 460, 531, 533; -quells 6; aquelles 76, 310, 379
 aquest 9, 40, 58, 61, 75, 83, 118, 121, 194, 252, 253, 259, 260, 264, 274, 275, 317, 323, 324, 327, 328, 335, 340, 345, 346, 348, 350, 356, 421, 459, 488, 516, 523; -quest 276; aquesta 33, 66, 102, 111, 113, 131, 135, 190, 201, 203, 306, 391, 405, 472, 508; aquests 56, 188, 238, 241, 291, 286, 294, 298, 299, 379, 448, 475, 512, 518; aquestes 39, 53, 76, 128, 183, 249, 268, 374, 455, 480, 528, 536, 551, 558
 aquí 33, 466, 475, 478, 554
 ara 33, 51, 83, 124, 263, 340
 *aranos 434
 (arquebisbe) arcabisbes 87
 así 145, 185
 Àsia 77, 343, 344
 (aspres) aspra 449
 assaiar 440
 assenyaladament 380, 429, 567
 (atorgar) atorgar 213
 (aucell) aucells 150, 151, 152
 auçiere 531; auçidors 120
 (autoritat) auctoritats 8
 Avangeli 466, 493, 519, 549; Avengeli 457-458
 avant 33, 414
 avarícia 406
 aveniment 196; aueniment 251
 Avinyó 131, 136, 191, 269; Auinyó 196
 axí 23, 42, 58, 59, 71, 94, 98, 100, 105, 107, 115, 129, 150, 173, 179, 205, 208, 216, 229, 235, 273, 284, 301, 303, 312, 342, 363, 370, 386, 388, 389, 401, 404, 422, 450, 466, 493, 501, 540, 559, 564
 (aigua) aygües 166, 292-293, 453
 aymàs 194
 aytal 11, 123, 523; 102, 518 aytant 29, 345; aytants 46, 469; aytantes 454

Babrista 320
 balena 317
 baró 219, 567; barons 92, 106, 201-202, 322, 330, 512
 Basília 423,
 batalla 440; batalles 52, 204, 207, 210, 362-363, 427, 441
 Bayona 480
 bé 234, 460, 508, 523
 benaventurat 387
 (bencir) beneesch 392
 benuyrat 174, 313, 471-472; beneuirats 393
 (bé) béns 347
 bèstia 369; bístia 260, 285; bísties 535, 536
 (bestial) bestials 363
 (bisbal) bisbals 329
 bisbe 69, 272; bisbes 88, 141
 (blanc) blanchs 361
 blastomador 42
 boca 156; bocha 453
 Bolunya 435
 (bovor) bouors 113
 (bo) bons 334
 (bord) borts 52, 55
 braç 353; bras 326
 brach 43
 breu 321
 (buidar) buydada 435-436

 (caça) cassa 151
 cadira 271
 calç 416.
 (calcigar) calsigaran 217
 camí 19
 canalobre 330-331
 cap 301, 310
 capella 422; capellans 325
 capítol 100-101, 118, 120, 121, 124, 153, 181, 259, 274, 277, 289, 489, 511, 512, 549; capítols 64, 284, 529
 car 1, 32, 34, 73, 76, 89, 91, 105, 111, 123, 139, 148, 152, 155, 180, 188, 192, 197, 210, 221, 226, 236, 245, 258, 262, 268, 277, 298, 305, 311, 323, 365, 372, 379, 383, 388, 393, 411, 419, 424, 457, 460, 463, 476, 483, 491, 497, 508, 522, 524, 526, 532, 539, 540
 càrrec 43
 cardenal 295; cardenals 87, 135, 140-141, 346
 caritat 14
 carn 332, 471
 carnalitat 432
 càrrech 110
 carrera 300, 320
 cas 56, 58, 194, 304, 482; cars 50, 192
 casal 16, 121
 castedat 96
 Castella 51, 479.
 (castell) castells 231
 (castigar) castigarà 327; castigats 203
 catedral 478

- (catòlic) cathòlica 68, 173, 497
 catorzè 511; catorzena 378
 (caure) caygut 503; cayguda 332; cayguts 334
 (cavalleria) cavalleries 94
 (cavaller) cavallers 95
 (caverna) cavernes 470
 cel 73, 165, 219, 273, 291, 404, 452
 celestial 19, 323
 Cena 433
 (cent) cents 93, 94, 544
 cert 112, 123, 130, 469; certa 29, 138, 469;
 certes 129
 (cessar) cessarà 249, 437; cessades 82
 Christ 15, 18, 26, 44, 61-62, 74, 78, 92, 93, 95,
 96, 103, 112, 117, 142, 144, 181, 219, 274,
 254, 267, 271, 279, 288, 294, 303, 309, 311,
 317, 321, 324, 408, 457, 466, 475, 481, 489,
 490, 493, 501, 505, 518, 532, 533, 548, 560,
 561, 566
 christià 32, 124, 176, 212, 216, 350; christiana
 497; christians 349; chrestians 72
 cinc 163, 173, 177, 189, 192, 468, 469
 (cinquè) sinquè 494; cinquena 223; sinquena
 372
 (citar) sitar 109
 ciutat 41, 131, 135, 191, 269, 423, 429, 446,
 477, 479, 480; ciutats 231, 411, 416, 417,
 426, 482
 clamor 38
 clarament 114, 555
 clerecia 124; clarecia 125, 239; claricia 86,
 328; clericia 110
 (clergue) clergues 6-7, 88 125, 126, 228-229,
 230, 233, 240, 505
 ço 5, 45, 50, 55, 64, 85, 87, 98, 121, 140, 163,
 187, 209, 252, 290, 300, 396, 418, 469, 472,
 475, 481, 483, 519, 558
 coltell 156, 509
 coll 169
 com 5, 23, 29, 42, 46, 58, 94, 102, 107, 123,
 129, 150, 174, 205, 235, 271, 274, 284, 301,
 303, 342, 345, 371, 386, 388, 390, 402, 404,
 454, 467, 501, 540, 550, 552, 564
 (combatiment) combatiments 47
 (combatre) combatuda 499
 començament 32, 263, 305, 336, 340, 377, 420
 (començar) comença 116; començarà 545, 556-
 557; comens 115, 188; començat 390; començada 81; començats 264; comensats 120;
 començades 67, 394
 companyó 175, 295; companyons 270, 409
 (complir) complirà 180; complida 152
 (comptar) comptarà 542; comtarà 147; comptat
 422
 comte 388
 comú 155
 concòrdia 540
 (comtat) condats 231
 (conèixer) conegats 273; coneguda 242
 (confiar) confia 413
 (confondre) confondrà 306; confusos 441
 (conformar) conformarà 334
 (conquerir) conquerirà 353
 conquesta 354
 consegüent 184
 consell 234
 conseller 280
 (conservar) conservats 127
 consolació 568
 consoliari 280
 (contenir) contén 123; contengudes 277
 continuament 80
 contra 211, 216, 227, 239, 267, 298, 308, 333,
 337
 contrestar 461, 526; contrestaran 284-285; con-
 trestant 300; contrestat 498
 conuertir 69; convertir 143, 275, 319; conver-
 tesca 107; convertit 91
 conversió 504
 cor 219, 309, 394, 523
 (coratge) coratges 55, 236, 238, 319
 cordellat 448
 corral 75, 76
 correcció 565
 corregir 374; corregits 373
 cort 20, 131, 269
 cosa 2, 58, 85, 89, 105, 107, 138, 152, 179,
 203, 360; coses 6, 8, 17, 28, 39, 49, 53, 54,
 59, 128, 183, 186, 191, 226, 249, 262, 324,
 364, 394, 483, 496, 528, 551, 558, 559
 costuma 337
 (coure) couré 101
 (convenir) cové 6, 527, 548; covén 75; covinent
 332; covinents 143
 covinentment 248
 crebant 41
 crescut 194
 creu 379
 creure 39, 429, 491; creguen 517; cregut 132,
 159, 449
 créxer 67; crexerà 213, 316; crexeran 132
 (cridar) cridant 153
 (crim) crims 507
 crit 38
 cruel 42, 437, 442; cruels 156, 202, 229, 239
 cruelment 149
 (culpa) culpes 246
 (cuitar) cuytats 19
 dada 469; dades 247
 (damnar) dampnat 524
 damunt 84, 90, 92, 119, 129, 139, 141, 183,
 189, 191, 218, 305, 323, 352, 371, 373, 380,
 386, 400, 430, 447, 459, 467, 481-482, 528,
 532, 541, 545-546, 548, 556
 Daniel 512-513, 552, 553
 dar 440; daré 289; darà 245; daran 176; do
 222

- dauall 220; davall 130
 de 2, 4, 8, 11, 16, 18, 19, 22, 27, 31, 39, 40, 41, 50, 51, 52, 55, 56, 57, 61, 66, 67, 68, 69, 70, 72, 74, 78, 83, 87, 89, 92, 93, 95, 96, 99, 103, 105, 108, 109, 113, 115, 117, 118, 119, 121, 122, 127, 128, 131, 133, 134, 136, 139, 140, 142, 143, 147, 148, 151, 153, 156, 157, 158, 160, 162, 163, 169, 170, 172, 179, 181, 185, 186, 187, 189, 190, 193, 195, 196, 197, 198, 201, 205, 206, 214, 215, 219, 225, 227, 228, 236, 237, 241, 244, 246, 248, 251, 253, 254, 255, 256, 257, 260, 261, 269, 270, 272, 273, 275, 276, 277, 278, 280, 281, 284, 285, 286, 290, 291, 292, 294, 295, 299, 306, 307, 311, 314, 316, 317, 318, 321, 324, 328, 329, 330, 331, 332, 336, 337, 339, 341, 346, 349, 350, 353, 356, 357, 360, 361, 362, 364, 369, 378, 384, 385, 389, 390, 392, 398, 401, 402, 403, 406, 408, 415, 416, 422, 423, 425, 427, 429, 430, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 440, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 451, 453, 454, 455, 456, 463, 464, 470, 471, 472, 476, 477, 479, 480, 482, 484, 486, 489, 496, 500, 501, 503, 504, 505, 507, 509, 510, 515, 518, 524, 528, 533, 538, 539, 541, 543, 548, 549, 552, 553, 555, 560, 561, 562, 563, 565, 566; da 99; d' 6, 17, 28, 33, 69, 71, 75, 83, 94, 113, 117, 131, 134, 135, 163, 166, 190, 196, 212, 215, 218, 249, 252, 269, 275, 294, 298, 307, 310, 335, 344, 348, 365, 366, 372, 374, 379, 391, 395, 401, 406, 421, 432, 442, 484, 487, 488, 521, 525, 532; del 11, 15, 27, 31, 32, 33, 38, 44, 50, 51, 84, 97, 105, 116, 122, 128, 134, 135, 142, 155, 161, 165, 167, 172, 177, 192, 193, 196, 204, 206, 219, 226, 246, 255, 256, 259, 262, 263, 273, 279, 284, 289, 298, 305, 314, 317, 323, 330, 335, 340, 341, 385, 400, 404, 405, 407, 411, 420, 458, 468, 477, 478, 482, 503, 511, 529, 549, 551, 552, 555, 567; dels 2, 4, 9, 27, 29, 35, 38, 81, 89, 92, 99, 103, 106, 108, 110, 135, 157, 189, 202, 204, 211, 212, 228, 238, 239, 240, 247, 288, 311, 319, 322, 343, 347, 355, 359, 373, 375, 378, 384, 385, 400, 403, 405, 408, 414, 435, 447, 451, 459, 463, 470, 474, 481, 486, 496, 498, 505, 535, 543, 547, 550, 568
 (debatre) debatuts 125
 (defallir) defallís 73
 (defensar) defençar 202; defençaran 301
 (delir) delesca 213; delits 171, 242
 (delliurar) 311; delliurà 349; delliuraran 343, 513; delliurat 35; delliurats 396
 demanar 502-503; demanaven 550; demanat 1; demanaven 550
 (demostrar) demostra 481; demostrà 205
 denant 512
 (denunciar) denunciu 21; denunciant 41; denunciants 239; denunciat 58
 (departir) departit 63; departits 71
 (deposar) deposarà 325
 derrer 4, 298
 (derrocar) derrocà 425
 (desconfir) desconfites 211
 desconsolació 553
 (desconsolar) desconsolada 309
 desè 274; desena 283
 (desemparar) desemparats 401
 *desijar 502; desigen 397
 desobre 292
 despullar 225; despullaran 364
 desreigar 261
 dessús 496
 destruir 321; destruirà 346, 348; destruirà 432-433; destruiran 151, 343;
 detruiraran 217; detruïts 366, 382; detruïts 242; detruïda 436; detruïdes 178, 443
 destrucció 379
 Déu 66, 99, 115, 218, 275, 306, 316, 387, 388, 415, 432, 433, 438, 443, 444, 503, 527, 528; Déus 25, 338, 399, 412
 (devallar) devallat 273
 (deure) 67, 179, 195, 253, 279, 308, 351, 424, 472, 520, 528; deuen 7, 67, 145
 (devorar) devorà 156; devoraran 149
 deuor 16
 (devorador) devoradós 329
 (deixeble) dexebles 161, 366-367, 487, 550
 dia 130, 134, 206, 422, 535; dies 56, 175, 215, 220, 290, 292, 313
 dibilitat 193
 (dico) dicít 24
 digne 35, 422; dignes 499
 dignitat 306; dignitats 158
 diligència 144
 diligentment 495
 diluvi 167; dilubis 166
 dimoni 45; dimonis 491
 (diner) diners 307
 (dinovè) dinovena 538
 dir 413; dich 5, 39, 85, 259, 262, 559; diu 97, 115, 120, 145, 209, 210, 260, 274, 284, 452, 458, 475, 489, 493, 501, 512; dieu 209; deien 45; diguí 53; dix 387, 388, 392; digueren 24, 57; diran 490, 519; digues 550; dirien 97; dient 100, 466, 518, 550, 552; dir 10, 58, 90, 120, 124, 129, 139, 259, 288, 305, 315, 323, 341, 352, 371, 381, 400, 407, 431, 467, 541; dita 74, 84, 139, 141, 181, 415, 470, 532, 533, 544, 553; dits 29, 56, 92, 104, 175, 177, 190, 192, 218, 230, 380, 382, 447, 451, 460, 482, 546; dites 49, 54, 119, 125, 183, 191, 386, 455, 496, 528, 539, 556
 discòrdia 343, 347
 disminuir 545
 disset 489; dissetena 515
 (divers) diversos 529, 542; diverses 164, 371, 410, 450

- (divuitè) divuitena 530
 doctrina 91, 303
 (dolent) dolens 195
 (dolorós) doloroses 211
 Dominus 24
 donar 234, 500; dóna 39, 457, 465; donen 29, 190, 497; donarà 527; donat 270; donats 243, 381; donada 26, 48
 donchs 61, 154, 210, 296, 561
 dos 93, 104, 283, 287, 289, 294, 296, 298, 299, 447, 451, 453; dues 53, 156, 310, 535, 536
 dotze 24
 (dotzè) dotzena 322
 drach 299
 dret 19 (dret) drets 373
 ducat 442; ducats 231
 (duptar) dupاران 518
 (dur) durà 424
 (durador) duradora 280
 (durar) duraua 197; durarà 258, 345, 468; duraran 464
- e 3, 5, 7, 9, 10, 11, 16, 18, 23, 28, 36, 38, 40, 41, 42, 43, 45, 46, 47, 49, 52, 53, 54, 56, 57, 58, 61, 63, 67, 69, 70, 71, 73, 75, 76, 77, 79, 80, 82, 84, 86, 87, 88, 89, 91, 95, 96, 98, 101, 102, 103, 104, 108, 109, 116, 117, 121, 124, 125, 126, 130, 132, 134, 135, 136, 137, 140, 141, 142, 143, 150, 151, 153, 154, 155, 157, 158, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 168, 169, 171, 172, 175, 176, 178, 183, 187, 191, 192, 193, 196, 197, 203, 204, 205, 208, 209, 210, 211, 214, 215, 216, 217, 226, 228, 229, 230, 231, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 245, 246, 247, 248, 253, 254, 255, 258, 265, 272, 276, 280, 281, 290, 291, 292, 294, 297, 301, 302, 303, 307, 308, 310, 311, 312, 314, 316, 318, 319, 320, 323, 325, 327, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 337, 343, 344, 347, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 357, 360, 361, 363, 365, 366, 367, 368, 375, 376, 380, 381, 382, 392, 393, 397, 398, 399, 403, 404, 408, 414, 415, 416, 417, 418, 421, 423, 425, 427, 428, 429, 431, 433, 438, 439, 440, 442, 449, 453, 454, 458, 459, 461, 462, 463, 464, 467, 470, 471, 473, 477, 478, 482, 483, 484, 485, 486, 492, 497, 499, 500, 502, 503, 504, 505, 506, 509, 510, 517, 518, 519, 524, 525, 528, 533, 534, 536, 540, 541, 545, 548, 551, 552, 554, 555, 563, 566, 567, 568
- (eclesiàstic) ecclesiàstichs 106, 202, 249, 322
 edat 52
 edificació 9
 (edifici) edificis 406
 (equal) eguals 174, 264
 el 199; la 8, 11, 12, 19, 20, 31, 33, 34, 41, 43, 57, 63, 66, 68, 70, 72, 73, 74, 77, 78, 79, 84, 86, 87, 88, 91, 93, 94, 96, 97, 99, 101, 103, 106, 107, 108, 111, 114, 115, 121, 122, 125, 130, 131, 136, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 146, 149, 152, 155, 158, 170, 172, 178, 179, 180, 186, 190, 193, 195, 197, 198, 200, 206, 213, 215, 221, 223, 225, 228, 241, 244, 245, 246, 249, 251, 253, 254, 257, 260, 266, 267, 269, 270, 271, 275, 278, 283, 285, 287, 290, 293, 295, 298, 301, 304, 309, 311, 312, 314, 315, 317, 320, 322, 324, 327, 328, 330, 331, 332, 335, 337, 344, 346, 347, 351, 354, 355, 357, 358, 359, 362, 364, 369, 372, 378, 379, 384, 385, 388, 389, 390, 392, 393, 397, 398, 403, 407, 410, 412, 413, 415, 418, 424, 425, 429, 431, 433, 437, 440, 443, 445, 446, 447, 450, 451, 453, 454, 456, 463, 465, 468, 470, 477, 479, 480, 486, 497, 498, 503, 505, 515, 516, 517, 524, 530, 532, 533, 536, 538, 543, 544, 547, 549, 552, 553, 560, 562, 565, 566; lo 3, 10, 22, 26, 32, 38, 41, 56, 63, 67, 73, 74, 83, 87, 90, 92, 100, 109, 115, 118, 120, 123, 133, 134, 139, 140, 144, 153, 167, 171, 181, 188, 189, 192, 193, 194, 197, 198, 204, 205, 211, 213, 214, 216, 220, 221, 226, 227, 236, 258, 259, 261, 266, 272, 274, 275, 277, 278, 285, 288, 291, 295, 296, 298, 301, 310, 312, 315, 323, 330, 331, 336, 338, 342, 345, 349, 352, 353, 354, 357, 369, 370, 373, 381, 386, 400, 404, 407, 417, 422, 432, 442, 444, 446, 447, 452, 457, 458, 459, 462, 463, 465, 474, 476, 479, 482, 485, 486, 489, 492, 494, 499, 502, 504, 511, 527, 530, 534, 538, 539, 540, 542, 556, 564, 569; l' 41, 133, 147, 159, 160, 163, 188, 218, 251, 255, 261, 265, 274, 286, 294, 351, 355, 381, 398, 401, 403, 412, 442, 445, 457, 466, 472, 493, 519, 521, 536, 537; l 9, 106, 124, 219, 446; -m 23; els 171; los 21, 24, 45, 55, 70, 71, 72, 79, 86, 87, 88, 97, 102, 104, 126, 134, 139, 141, 144, 150, 151, 156, 158, 161, 171, 172, 173, 175, 182, 187, 188, 192, 201, 204, 218, 220, 223, 233, 236, 238, 240, 243, 244, 248, 262, 276, 281, 292, 301, 306, 307, 319, 325, 329, 330, 331, 334, 341, 343, 344, 346, 348, 360, 363, 364, 366, 367, 368, 382, 383, 384, 385, 392, 394, 397, 402, 439, 449, 456, 460, 462, 474, 475, 483, 487, 491, 493, 504, 506, 516, 517, 541, 545, 562, 564, 567; les 5, 6, 7, 17, 27, 36, 48, 49, 59, 66, 75, 76, 80, 81, 103, 118, 119, 125, 132, 162, 169, 178, 183, 184, 186, 191, 212, 226, 227, 230, 231, 232, 235, 268, 276, 281, 292, 293, 302, 316, 350, 360, 362, 364, 386, 394, 404, 416, 434, 443, 451, 453, 461, 463, 470, 473, 481, 482, 487, 495, 496, 513, 535, 539, 553, 556, 558, 559, 560, 562; ls 98, 222, 229, 247, 380
- elecció 337
 elegir 271, 329; elets 182, 494, 568
 ell 273, 278, 281, 301, 306, 308, 312, 316, 337, 465, 517, 525, 550; lo 310, 502; l 87, 150, 318, 477; ella 112, 432; l' 311, 328; li

- 11, 213, 325, 339; ells 94, 234, 239, 242, 249, 308, 365, 372, 374, 379, 384, 395, 401, 488, 513, 552; los 231, 552; elles 498; ls 140, 151, 163, 174, 177, 178, 210, 229, 230, 231, 272, 365, 389; se 7, 55, 57, 67, 106, 107, 123, 128, 138, 180, 227, 229, 249, 260, 274, 284, 308, 388, 393, 413, 432, 454, 455, 464, 465, 493, 520, 533, 534, 554; s' 36, 59, 69, 98, 119, 122, 137, 141, 155, 184, 199, 208, 220, 246, 247, 261, 304, 307, 396, 423, 428, 431; s 6, 105, 130, 138, 145, 146, 159, 182, 187, 220, 221, 293, 313, 337, 374, 452, 527, 531; li 440; los 435, 552
- Emfre 218 (cf. emfre)
- emperador 252, 336, 338, 339, 340, 342, 351, 381, 430, 442
- emperí 279 (cf. imperi)
- emperò 22, 33, 48, 55, 63, 212, 243, 278, 352, 395, 471, 506, 542
- (empobrir) empobrits 245
- en 3, 4, 7, 8, 14, 15, 20, 22, 34, 36, 39, 42, 43, 53, 54, 66, 67, 68, 72, 74, 77, 90, 100, 110, 113, 114, 119, 123, 127, 130, 133, 153, 155, 158, 162, 163, 167, 173, 174, 177, 180, 181, 182, 186, 192, 198, 207, 210, 212, 214, 218, 221, 223, 234, 237, 241, 244, 251, 254, 259, 261, 264, 274, 277, 279, 284, 288, 292, 306, 310, 313, 316, 321, 327, 328, 334, 336, 338, 346, 353, 355, 367, 372, 379, 384, 386, 388, 389, 392, 394, 398, 401, 406, 407, 410, 412, 413, 416, 418, 421, 423, 425, 428, 430, 433, 436, 438, 440, 445, 446, 447, 452, 453, 456, 457, 460, 466, 470, 472, 474, 476, 479, 486, 489, 492, 493, 494, 497, 501, 506, 507, 508, 511, 517, 523, 524, 525, 526, 529, 530, 534, 535, 538, 539, 540, 541, 542, 547, 549, 554, 556, 569; n 211
- enaprés 159, 173, 175, 177, 178, 364-365, 426, 446
- enbarch 39
- enbergement 222
- ençà 420
- encara 182, 232
- (encarcerar) encarcerat 16, 59
- (encegar) ensegat 318; encegats 175-176
- *enclóir 328; enclóen 455
- endemonià 42
- enderrochament 41
- endreçar 36
- (endureir) endureïts 72, 171, 506
- (enemic) enemichs 202, 306, 311
- enfantàstich 38-39
- enfre 133, 163, 174, 177, 265 (cf. emfre)
- engan 162, 459
- (enganar) enganen 492; enganat 524; enganats 236, 458; enganades 302
- enganador 519
- engir 305, 555
- Enoch 297
- enpertotstemps 345
- ensegament 525
- ensemps 263, 488
- (ensenyar) ensenyades 461
- ensercar 495
- éntegrament 465
- entendre 6, 7, 27, 118, 186, 225, 500-501; entendr- 554-555; entén 122, 183, 554; entenats 138, 416
- entenedor 559-560
- enteniment 126, 245, 270, 515, 548
- entorn 265, 351
- entre 139, 204, 219, 255, 398, 427
- entretant 495
- entrò 147, 256, 263, 265
- enuig cf. anuig
- Epístola 114
- (errar) errans 241
- error 182, 434, 486, 494, 498, 526; arror 163; errors 461, 463
- (escapar) scapar 136; scaparà 313; escaparan 509
- (escarnir) scarnits 233
- (escorça) scorça 101
- Escòssia 484
- Esclatada 519, 521; scriptura 8, 523, 525, 526, 532, 533; scriptures 27, 281-282, 496, 560
- escriure 348; scriua 12; scrit 53, 220; scrites 9, 18, 28, 558
- (escuder) escuders 95
- esdeuenir 22; esdevenir 17-18; sdeuenir 191; sdevenir 184; esdeuendrà 304; sdeuendrà 438; esdeuenga 208; esdeuenguen 59-60; sdeuenguessen 54; sdeuengut 59; esdeuengudes 50; sdeuengudes 55
- esdeuenidor 321; esdeuenidor 381; sdeuenidor 219, 300; esdeuenidora 390; sdeuenidora 370, 419; sdeuenidora 393, 398, 456-457; esdeuenidora 31, 410; sdeuenidors 108; esdeuenidores 49; sdeuenidors 223, 264, 564; sdeuenidores 186, 268, 559, 562
- (esdeveniment) sdeueniments 21-22; sdeueniments 146
- (esforç) sforç 497
- (esforçar) esforcen 396-397; esforçarà 261; sforçat 315
- Església 140, 261, 382; Sglésia 79, 87, 99, 111, 121, 190, 196, 198, 225-226, 241, 244, 253, 254, 267, 295, 301, 309, 330, 331, 346, 357, 358, 364, 444, 465, 477, 565; sglésies 178
- (esguard) sguart 331
- (espai) spay 299
- Espanya 53, 212, 484; Spanya 211, 476
- (esperit) sperit 27, 392
- (espiritual) spiritual 93; spirituals 92-93
- (espiritualment) spiritualment 297
- (esprovar) esprovaran 382
- Espulè 442

- esquenència 169
 (esquinçar) esquinçaran 151
 (esquivament) squivament 503
 (esquivar) squivar 185; squivats 72
 ésser 35, 48, 159, 195, 222, 263-264, 405, 449, 530, 538, 557; és 3, 5, 10, 32, 46, 50, 51, 63, 64, 66, 86, 87, 98, 100, 105, 107, 108, 115, 120, 121, 123, 129, 130, 138, 140, 146, 152, 163, 178, 186, 187, 189, 194, 202, 210, 225, 251, 252, 259, 260, 266, 283, 290, 300, 304, 317, 322, 323, 348, 360, 371, 378, 396, 410, 418, 421, 437, 456, 458, 467, 468, 469, 472, 474, 475, 476, 478, 479, 481, 483, 485, 490, 495, 498, 499, 502, 510, 515, 517, 519, 530, 535, 538, 540, 547, 569; són 3, 6, 8, 17, 22, 28, 36, 46, 49, 55, 75, 77, 82, 166, 191, 223, 241, 262, 264, 288, 291, 297, 384, 385, 407, 418, 467, 475, 523, 529; era 45, 57; eren 263; fou 518; fo 42, 43, 377, 444; seràs 154, 155; serà 33, 35, 38, 76, 84, 85, 113, 116, 158, 174, 179, 201, 209, 314, 220, 257, 259, 273, 278, 280, 294, 295, 296, 306, 313, 315, 316, 318, 337, 339, 341, 356, 357, 372, 403, 406, 407, 414, 428, 429, 435, 436, 444, 447, 472, 494, 519, 521, 523, 524, 526, 536, 537, 539, 541, 551; seran 72, 88, 104, 127, 148, 165, 167-168, 178, 182, 203, 207, 208, 210, 233, 242, 242-243, 281, 297, 362, 365, 366, 367, 372-373, 376, 379, 380, 393, 395, 396, 399, 417-418, 441, 442, 448, 452, 460, 461, 512, 534, 542, 551, 556; sia 34, 132, 152, 171, 180, 213, 278, 308, 327, 415, 469, 470, 506; siats 458; sien 80, 82, 143, 171, 172, 203, 223, 245, 247, 326, 346, 362, 443, 494, 508; seria 90; serien 347; fos 90, 91; foren 23, 24, 55, 102;
- est 115
 (establiment) stabliment 222
 (estament) stament 31, 376; staments 542
 (estar) star 138; estan 554; staran 533; stat 399; stada 32, 198, 510-520; estats 46; stats 167, 262, 475; stades 82, 166, 420
 estela 218; sreles 404
 (estendre) stès 403
 (estimació) stamació 109, 165, 315, 491
 (estrany) stranyes 427
 (esvair) svaïda 348
 etc. 115
 eternalment 524.
 euangeli 74, 117; evangeli 97, 489
 euangelical 14; evangelical 281; euangelicals 334; evangelicals 232
 (exceptar) exceptarà 375-376; exceptat 167
 (excés) excesses 374; excessos 373
 (excomunicació) escunicacions 234-235
 excusador 341
 exir 453; exirà 215; exiran 300
 experiència 235; speriència 29
 expressament 386-387
- Ezachiel 119; Ezechiel 23, 209, 511
- falç 176, 238, 252, 370, 537
 falcons 151
 fals 486; falces 488; falses 492; falços 161, 498
 fam 370, 398, 510; fams 168
 faréstech 199
 (fariseu) phariseus 45
 fas 136
 fasti 227
 (fava) faves 470
 fe 29, 48, 68, 70, 78, 91, 172, 179, 180, 241, 314, 344, 393, 432, 497, 540
 feel 175; fel 520; fels 144, 541
 feeltar 241
 (filosof) filosoffs 435
 (fingir) fent 238
 (finir) feneix 63; ffeneix 569
 fer 37, 91, 98, 182, 235, 337, 493, 499; fa 11, 12; fan 240, 496; farà 105, 139, 221, 266, 271, 316, 335, 472; faran 128, 293, 302, 452; faria 52; fasse 106; feta 158, 354, 415, 535; feyta 179, 470; fets 535; feyts 143
 ferm 180
 fermament 132, 200, 498, 516
 ferro 509
 fervent 499
 ferventment 502
 feytament 272
 fi 33, 116, 184, 298, 335, 355, 552
 Fill 51, 312, 356, 357; fills 319, 513
 (filla) filles 514
 finalment 43, 242, 327
 (finar) finarà 351
 flagell 258; flagells 108, 110
 flor 186
 Florença 431
 foch 327, 415, 453
 folch 330
 foll 38
 força 149, 197, 200
 forment 430
 fort 148, 425, 431, 499; forts 229, 462
 fortalesa 413-414
 fortment 80, 399
 França 51, 193, 197, 201, 205, 336, 484
 Francesch 11, 387, 388, 391, 392, 402, 408, 567-568
 (francès) francesos 204
 frare 1, 2, 10, 15, 16, 411; frares 15, 52, 287, 297, 355, 385, 389, 392, 400, 403, 405
 (fruit) fruyts 500
 fruyta 471
 fugir 244; fugen 467;
 fugiran 134; fusca 131; fugint 494
 (furiós) furiosa 431
 (fust) fusts 439

- fuyta 138, 139, 190, 195, 269
- Gascunya** 480,
generació 170
general 68, 70, 140, 167, 190, 267, 279, 294,
358
- Gènova** 437
(genovès) genovesos 434
(gibel·lí) gebelins 347
(gitar) giten 234; gitaré 101; gitarà 157; gitats
382
glòria 18, 61, 158, 228, 561, 566
(gloriós) gloriosa 79-80, 312, 566
goig 31, 451
gràcia 312
gran 10, 11, 81, 176, 215, 227, 339, 451, 477,
478, 497, 519, 530, 540, 541; grans 108,
113, 563
grau 67
grechs 70, 343, 346
Grèssia 343
greu 304, 438; greus 208
greument 112, 362, 376, 418, 446
(grua) grues 310
guardar 308, 520, 563; guarden 481
guardó 531
(guarir) guareix 98
(güelf) güelfs 347
(guerra) guerres 52, 207, 212, 235
guisa 244
- (hàbit) àbit** 237, 355, 406
(habitador) habitadors 426
(habitar) habiten 450
- haver** 515, 547, 548; he 3, 31, 558, 564; ha 3,
9, 26, 48, 85, 137, 164, 236, 288, 391, 412,
422, 423, 453, 459, 498, 530, 559; à 155,
247, 439; hauem 83, 543; hauets 195; han
47, 383, 394; àn 36, 69, 137, 184, 232, 246,
307, 310, 311, 440; hauia 45; havia 43, 390;
haurà 270, 299, 357, 525; aurà 35; hauran
149, 237, 291, 292, 348, 427, 450, 491, 531;
aja 271; haiats 40; age 98; hagen 99; hagués
51, 399
- Hec** 24
Helies 297, 323
heretge 46, 252-253, 430, 443; heretges 71,
307, 462
hic 12
ho 4, 30, 198, 222, 235, 256, 387, 422, 490,
501, 554
hoc 182, 232
hom 21, 147, 278, 429, 459, 485, 495, 530,
558; hòmens 29, 334, 448
honor 312
(honrar) honrada 248
(hora) hores 424
humanal 109, 165, 315; humanals 491
(humil) humils 568
- humilitat 95, 237
humilment 246
- ignorància** 507
imperí 255
imperial 423
in 467
Incarnació 543
incorregibles 506
indigne 205, 411; indigna 26; indignes 331
indignació 227
(indignar) indignaran 238
(induir) induïts 104
infant 278
infel 144, 504; infels 92, 97, 211, 215, 307,
348, 449, 462
(informar) informats 460
impossible 90
intel·ligència 27
intenció 66, 86, 108, 130, 146, 186, 223-224,
225, 251, 266, 283, 304, 322, 359, 372, 378,
391, 410, 456, 515, 530, 538, 547; intencions
64
ira 433
Itàlia 211, 217, 346-347, 349, 428, 485
ítem 51, 367, 368, 370, 371, 372, 375, 431,
432, 433, 434, 435, 436, 437, 439, 440, 441,
443, 444, 479, 511
- ja** 49, 58, 66, 177, 191, 192, 198, 236, 381,
468, 543, 545
jadits 163
(jamegar) jamegarà 358
jamès 420
(jaquir) jaquesch 185; jaquirà 354; jaquirà 356
jatsia 20, 277-278
(jaure) jauran 382
Jeremies 511; Geremies 23, 40
Jherusalem 41, 162, 354
Jhesu 14, 18, 26, 44, 61, 74, 78, 92, 93, 95, 96,
103, 112, 117, 142, 144, 181, 219, 247, 254,
267, 271, 279, 288, 294, 302, 309, 311, 317,
320, 324, 408, 457, 466, 474, 481, 488, 493,
501, 505, 518, 531, 533, 548, 560, 561, 566
Jhesuchrist 250
(jo) me 75; mi 4, 10, 26, 34, 49, 54, 205, 411,
512, 569; m' 1, 439
Joanàs 317
Job 513
Johan 2, 10, 16, 74, 207, 320
joliol 134
jove 296
Juda 467
(jueu) jueus 69, 175, 367, 434
justícia 155, 322
(jutge) jutges 102
juy 115
- *layments 407

- laor 18, 61
 latí 3, 4
 lauors 180; lavors 271, 466
 lavar 155
 legir 185; legits 118; lija 521
 (legum) legums 471
 letra 1, 11, 63, 287, 290
 levar 307; levarà 227; leuaran 230
 lexar 231, 500; lexaran 531, 534
 libertat 328
 libre 4, 9, 63, 40, 511, 569; libres 2, 54, 561, 564
 libret 63
 Lig 93, 517, 554
 Lisbona 477
 (llec) lechs 228; leg[u]es 5
 (lleó) leons 150
 (lleopard) leoparts 150
 (lligam) ligams 281
 (llinatge) linatges 455
 (lliurar) liurarà 325
 (llong) lonchs 348
 (llop) lops 150, 329
 (llunyar) lunyarà 330
 loch 100, 127, 554; lochs 508
 Lombardia 356, 436, 484
 Lucifer 521
 Luch 79, 422, 489
 Lucha 434
 lum 560
 lur 108, 109, 176, 242, 245, 292, 335, 376, 383, 451; lurs 157, 158, 202, 245, 248, 382, 488, 513; llurs 514
 (luxuriós) luxuriosos 97

 mà 101, 311, 353; mans 350
 Maffumet 214, 350
 maior 77, 170, 213; maiors 140, 174
 maiorment 124-125
 mal 396
 (malaltia) malalties 165
 (maleir) maleïts 233
 (malmenar) malmenada 428
 mals 215, 223, 262, 264, 563
 malvat 300; malvada 170; maluada 500; mal-uats 71
 (manament) manaments 341
 (manejar) manejanys 378
 manera 7, 89, 90, 102, 168, 200, 225, 246, 361, 407, 505; maneres 380
 (manic) manichs 398
 (manifestar) manifest 421; manifesta 85, 360
 mar 260, 285, 370
 Marca 440; Marcha 441
 mare 241, 267, 566
 Maria 80, 566
 (màrtir) màrtirs 534
 mas 26, 79, 112, 138, 309, 402, 405, 513, 559
 mateix 134, 527; matex 17, 36, 44, 71, 98, 363-364, 416, 465-466, 466, 475; matexes 427
 matèria 515
 Matheu 181, 549
 medicina 15, 333
 (membre) membres 301-302; membre 44
 (menar) menant 96
 menció 496, 535
 (mendicar) mendicans 383, 402
 (menjar) meniar 415
 (menor) menors 15-16, 207, 287, 297, 355, 385, 400, 405-406
 menys 207, 256, 396
 (menysprear) menyspreses 154; menyspresaran 507; menyspresat 155; menyspresats 287, 448
 menyspreu 528
 (meravellar) merauellaren 57
 (meravellós) meravellosa 440; merauellosos 287; meravellosos 283
 (merla) merles 151
 mes 134; mesos 182, 350, 494
 més 42, 43, 208, 214, 407, 427, 428, 462
 mesquí 58; mesquins 208-209
 messies 176, 517
 mester 12
 mestre 15
 metge 10, 98
 meu 1, 14, 28, 29, 205, 289; mia 101, 121; mies 48
 mig 258, 291, 351, 464
 mil 280, 299; mília 543
 mil-lenari 538, 544
 Milà 437
 mill 471
 millor 3, 5
 (ministrar) ministren 325
 Miquel 206
 miracle 286, 396; miracles 161, 352; miracles 356, 492
 missatge 175
 molt 1, 11, 14, 26, 42, 57, 79, 89, 93, 135, 149, 192, 194, 199, 205, 411, 413, 415, 441, 478, 494, 497, 530; molta 48, 95; molts 55, 157, 236, 347, 365, 372, 375, 457; moltes 54, 167, 204, 233, 367, 417, 426
 món 22, 31, 32, 33, 38, 67, 84, 133, 142, 167, 171, 172, 178, 188, 226, 261, 263, 272, 275, 279, 285, 298, 323, 335, 338, 340, 345, 354, 386, 404, 411, 417, 429, 446, 492, 503, 539, 540, 542, 552, 556
 (monestir) monestirs 365, 382
 (monjo) monges 361
 morir 534; moren 509; morrà 170, 357; morran 535
 mort 243, 381, 392, 451; morta 478; morts 365, 425
 (mortal) mortals 72, 507
 mortaldats 169

- mossèn 567
 (mostrar) mostrarà 30, 236; mostraran 146;
 mostrat 412, 439; mostrada 390, 521; mos-
 trades 461
 (mudar) muda 444-445
 mug 331
 multiplicació 405
 (multiplicar) multiplicat 404
 mundanal 228
 (munt) munts 470, 467
 (mur) murs 414
 (morir) muyra 522

 n' 499; -n 419
 (nació) nacions 302
 Nàpols 446, 484
 natura 326, 327
 ne 28, 35, 138, 180, 184, 208, 406, 488
 (necessari) necessària 105-106, 152, 203
 (necessitat) necessitats 248
 negligència 81
 (negre) negres 361
 negú 458; negun 339, 487; neguna 221, 244,
 376
 nequícia 242
 Neró 252, 369, 381, 430, 463
 ni 33, 175, 199, 207, 220, 235, 339, 406, 487,
 514, 521
 nigromància 520
 Nínive 318
 niu 435
 no 6, 11, 23, 28, 32, 73, 75, 78, 91, 104, 111,
 117, 154, 159, 166, 199, 201, 207, 209, 210,
 221, 222, 223, 234, 244, 256, 258, 263, 271,
 292, 297, 308, 313, 325, 339, 374, 375, 394,
 399, 404, 406, 415, 416, 419, 424, 429, 443,
 444, 449, 452, 458, 464, 487, 490, 491, 509,
 513, 518, 520, 522, 523, 526, 532, 558
 noble 192; nobles 156-157, 157, 158-159
 (nodrir) nodrex 218
 Noè 512
 nom 526
 (nombrar) nombrades 405
 nombre 426, 463
 (nomenar) nomena 130; nomenada 34
 nos 548, 551
 nosaltres 116
 nostre 18, 46, 50, 56, 83, 105, 112, 117, 121,
 122, 127, 128, 133, 147, 160, 163, 189, 206,
 226, 250, 255, 256, 257, 266-267, 286, 288,
 320, 387, 398, 457, 482, 555, 568; nostra
 267
 notablement 84
 notar 145; notat 506; notats 223
 nou 350
 novè 118, 277; novena 266
 novelletat 445; novelletats 148
 novells 414
 null 166, 198, 424

 nuu 273; nuus 232

 o 38, 93, 104, 109, 210, 256, 351, 427
 obediència 68, 314
 (obeir) obeexen 117
 obra 33, 107, 109
 (obrar) obrats 502
 (obra) obres 36, 488, 501, 562
 (obcegar) obsegats 367
 (obrir) vberts 281
 observació 389
 (obtenir) obtendrà 279
 occidental 251-252, 369
 (ofendre) offenen 326
 (oir) hoyr 487; hoig 413; hou 485; hoen 48;
 hoit 424; hoits 167
 (on) hon 260
 Ongria 217, 349
 onzè 288; onzena 304
 oració 499
 orde 11, 15, 17, 109, 385, 400, 401, 403, 405,
 407
 ordonar 247; ordonarà 345
 Orient 162, 215
 oriental 160-161; 366
 Orlenchs 413
 (ornament) ornaments 383
 orrible 179, 370; orribles 146, 148, 419
 (ós) orssos 150
 ost 57, 215
 (ovella) ouelles 75

 (pagar) pagats 249
 pahor 522
 palau 477
 Palònia 217
 papa 87, 140 271, 294, 314, 315, 337, 341,
 342, 345, 352
 paraula 97, 122, 324 (cf. peraula)
 pare 14, 20, 28, 387, 568; pares 319
 part 213
 partida 12, 170, 215, 217, 477, 478, 478-479;
 partides 162, 167, 177, 367
 (partir) partirà 313
 (part) parts 156
 (passar) passàs 473; passat 206, 412, 420, 422;
 passada 257; passats 82
 passatge 221
 pastor 76
 patriarques 87
 pau 209, 210, 222, 247, 280, 538, 540
 peccador 318; peccadora 131, 191, 269; pecca-
 dors 210, 505
 peccat 432; peccats 72, 240, 333, 384, 545
 (prendre) pendrà 355, 432; pendran 310
 (pena) penes 179-180
 penitència 319; 500
 pensa 563
 pensar 184; pensat 474

- per<ò> 295
 per 1, 4, 5, 10, 14, 17, 19, 22, 23, 44, 46, 49, 54, 55, 58, 63, 74, 78, 81, 92, 100, 112, 123, 125, 127, 136, 142, 169, 170, 181, 182, 183, 185, 197, 199, 201, 206, 213, 221, 234, 243, 249, 268, 272, 278, 280, 281, 286, 303, 308, 312, 314, 315, 323, 326, 331, 352, 356, 357, 362, 363, 366, 367, 368, 370, 371, 373, 374, 381, 384, 391, 392, 393, 396, 402, 404, 414, 417, 419, 424, 431, 432, 441, 442, 449, 459, 462, 467, 469, 472, 473, 494, 498, 508, 509, 510, 511, 516, 520, 522, 523, 524, 531, 533, 553, 558, 560, 561, 563
 peraula 74, 122, 181, 275; perauls 49, 118, 119, 455, 492
 (percutir) percutiran 454; percodits 483; percutida 414, 430, 480; percutides 418; percutids 379
 (perdició) perdicions 510
 (perdre) perdut 91
 Pere 15, 78, 119, 141
 (peresós) peresosos 82
 (perfet) perfeta 89
 perir 111; perirà 73; periran 426, 507; perís 79; perira 111; perida 476; perides 77
 (perill) perills 35, 113, 459, 460
 Perot 15
 perquè 327
 persecució 257, 410; persecucions 480
 perseguidor 254
 (perseverar) perseverarà 394; perseveraran 395
 (persona) persones 5
 personalment 342
 (pertanyer) pertanyens 276
 Perusa 432
 pes 109
 pestilències 168, 371, 509
 pestilent 253
 pietat 501
 Pisa 433
 (plaura) plàcia 443
 plaga 176; plagues 169-170, 374, 435, 450, 451, 454
 plantament 504
 (plantar) plantarà 333
 (ploure) plogue 292, 452
 poble 24, 32, 92, 124, 155, 176, 204, 211, 213, 214, 216, 318, 349, 478, 504; pobles 229, 239, 243, 363
 pobre 16, 314; pobres 287, 296
 pobrellet 305
 poch 61, 256; pochos 150
 (poder) poden 137, 404; porà 35, 36, 184, 222, 526; poran 234, 244, 374, 461; puscha 201; pusquau 563; pusquen 136; poria 199; porie 91; porien 263
 poder 197, 198, 291, 292, 492; poders 414
 poderós 415; poderosa 353; poderosos 152, 157
 poderosament 301, 460-461
 pols 436
 pompa 96
 (poc) poques 262
 (porgar) porgada 327
 porta 437
 Portugal 476
 posar 185; posí 53; posarà 188, 330, 352; posat 306; posada 113; posats 508; posades 8, 54, 371
 (posseïdor) posseïdós 360
 (postema) postemes 169
 pot 48, 111, 159, 182, 429, 449, 493, 554
 potència 193, 278
 prech 415; prechs 402
 predicació 78, 447; predicacions 77
 (pregar) preguen 80; pregà 78, 112; pregarà 312; pregador 16-17
 preïcació 486
 preïcar 318, 94, 96; preïcar 518; preïcaran 161; preïcant 40, 93
 preïcacions 80-81, 488
 (predicador) preïcadors 274-275
 (prelat) prelats 81-82, 86, 99, 104, 126, 140, 329
 (prendre) prenets 17;
 pres 308; presos 346, 442
 present 34, 61, 170; presents 187
 presó 42, 206
 pressura 362
 primer 100, 189, 295-296, 458; primera 66, 114
 primerament 50, 116, 120, 148, 362, 419
 príncep 193, 200; prínceps 156, 157, 238, 244, 364
 (procurar) procurats 384
 profecia 153, 392
 profeta 23, 370, 554, 559; proffeta 40, 100, 114, 209, 277, 317, 537; profetes 27, 283, 496, 498-499, 517; proffetes 24, 276, 447-448, 451
 (profetar) profeteran 290; profetat 100; proffetat 510
 (profitar) profitat 383
 (prometre) promès 517
 prop 22, 36, 123, 196, 206, 220, 253, 300, 318, 321, 390, 418, 455, 528, 564
 propheta 292
 (proprietat) propietats 277
 propòsit 335
 prosperitat 313
 provar 397; provades 529
 prouasió 547
 (proveir) prouehit 400; prouerà 309
 prouisió 469, 470, 472; provisió 266, 459
 (públic) pública 319; públics 240
 públicament 160, 161-162, 254
 (pujar) pujarà 260; pujant 369; puïant 285
 (punir) punit 444
 (pur) pura 79

- purament 397
 purgació 141
 pus 73, 147, 159, 196, 208, 296, 449, 455
- quaix** 149, 216, 232, 256, 279, 357, 485
 qual 11, 38, 43, 44, 78, 83, 120, 123, 161, 194, 220, 221, 259, 262, 266, 278, 338, 358, 369, 400, 413, 458, 516, 527, 556, 564; quals 6, 81, 169, 184, 188, 202, 223, 288, 363, 474, 475, 483, 535, 543
 qualque 361; qualsque 8
 quant 51, 56, 270, 336, 357, 490, 542, 551
 quaranta 544
 quart 485; quarta 130
 quatre 544, 549
 que 1, 4, 5, 9, 12, 20, 28, 34, 39, 45, 52, 53, 57, 58, 59, 66, 73, 75, 78, 80, 82, 85, 86, 90, 91, 98, 106, 107, 110, 111, 112, 115, 130, 131, 132, 133, 136, 138, 142, 145, 145, 147, 148, 149, 152, 159, 163, 165, 171, 172, 173, 174, 177, 179, 188, 194, 195, 200, 201, 203, 207, 208, 209, 213, 214, 215, 216, 220, 222, 229, 233, 234, 240, 243, 244, 247, 259, 272, 278, 283, 285, 291, 293, 302, 305, 308, 310, 325, 326, 339, 345, 347, 360, 361, 367, 380, 385, 389, 394, 404, 412, 413, 415, 416, 424, 425, 427, 429, 431, 438, 443, 449, 450, 452, 462, 464, 468, 469, 473, 481, 485, 490, 492, 493, 494, 495, 506, 508, 516, 517, 518, 519, 520, 522, 523, 525, 526, 531, 532, 535, 542, 555, 558, 561, 563, 564
 qüestió 550
 qui 3, 6, 8, 10, 17, 21, 22, 24, 28, 34, 35, 36, 40, 48, 49, 51, 75, 97, 99, 110, 114, 117, 119, 125, 130, 143, 153, 154, 166, 174, 180, 183, 184, 187, 189, 191, 212, 222, 237, 253, 257, 260, 262, 264, 284, 287, 291, 297, 304, 313, 316, 317, 321, 324, 326, 336, 337, 348, 356, 376, 384, 394, 396, 407, 421, 423, 437, 450, 460, 461, 467, 472, 479, 489, 496, 507, 512, 521, 527, 531, 533, 535, 538, 550, 554, 569; quin 551; quina 7, 116
 (quint) quinta 146
 quinze 357
 quinzè 511; quinzena 410
- rahó 206, 372, 385, 391
 (remetre) ramet 552
 rebre 533; rebets 61, 561; reben 532; rebra 522; rebran 126; reba 521; rebuda 525
 reduïment 142
 (reduir) reduïts 88, 172
 (reformar) reformarà 401
 (regla) regles 232
 regne 194, 204, 353, 444, 476, 479; regnes 230, 344, 481, 483
 (regonèixer) regonexeran 245
 (religiós) religiosos 359, 360, 375, 378, 380, 382-383, 397-398, 402
- remenbrança 40
 remey 459, 465, 474, 485, 488, 495, 499, 502; remeys 456, 457
 (renda) rendes 231
 (renovellar) renouellarà 332; renovellat 171
 reparació 84; reperació 31, 106, 322, 503
 reparador 219, 272, 373, 400; reperador 305, 323, 341; reparadors 363
 (reparar) repararà 465; repararan 344; reparat 90, 403, 557; reperades 80
 repòs 135, 137
 (reprovar) reprovats 171
 res 73, 375
 (resplendir) resplandirà 355-356; resplandiran 352
 (restar) resten 544
 (restituir) restituiré 101-102; restituirà 324, 328
 (ressuscitar) resuscitats 534
 retgla 385, 389, 397; retgles 103
 (revessegar) reuessegats 178
 revelar 530; revelat 538
 rey 50, 51, 56, 193, 192, 207, 336, 339, 353, 354, 356, 381, 446, 477, 482; reys 212
 (ribalt) ribalts 97
 (ric) rics 361, 375, 380
 (riquesa) riqueses 158, 227-228, 360
 (robar) robar 154
 (roba) robes 153
 Rocha 2, 16
 roig 310
 romà 252, 255, 294; romana 68, 131, 20, 267, 269, 295, 565
 Roma 69, 429
 (romandre) romandrà 180; romandran 143, 172; romandrien 401; romania 198; romanien 389
 romans 5
- saber 266, 548; saben 7; saberen 56; sàpia 20, 558; sapiats 558, 203; sabén 462
 (sacrificar) sacrificats 326
 (sac) sachs 284; 290, 448
 (salar) salada 471
 salvador 457
 samarità 45
 sanch 293, 332, 384, 453, 485
 sant 11, 74, 78, 114, 119, 181, 206, 315, 320, 335, 341, 387, 391, 402, 408, 422, 489, 549, 554, 567; santa 8, 80, 221, 295, 565; sancta 303; sants 79, 89, 126, 330, 403, 567; santes 281
 santedar 237, 339, 541, 545
 santuari 122
 Sathan 236
 saviesa 222
 (savi) savis 38
 scapar 136; scaparà 313
 scorça 101

- sech 98; seca 471
 secret 118
 (segell) sagells 104
 segon 296, 465, 544; segona 86
 segons 103, 194-195, 316, 324, 413, 438, 451, 541
 (seguir) segueix 63, 464; seguexen 187; seguirà 525; seguiran 176
 (seguidor) seguidors 516
 segur 137, 494; segurs 508
 segurament 473
 semblança 237
 semblant 32, 340; semblants 420
 sement 127
 sens 184, 426
 sentència 445
 (sentir) sentiran 433
 senyal 421, 551; senyals 161, 474, 486-487, 492
 Senyor 18, 26, 44, 46, 105, 112, 116, 117, 121, 122-123, 127, 128, 133, 147, 160, 164, 189, 205, 206, 210, 226-227, 250, 255, 256, 257-258, 266, 286, 288, 320, 398, 442, 555; senyors 229, 239, 248, 270
 senyoria 197, 200, 437; senyories 230
 (serra) serraïns 69, 216, 368
 servir 232
 set 19, 183, 374
 setè 502; setena 225, 372
 setglar 326; setglars 239, 243
 setgle 90, 107, 144
 (setze) setzena 456
 seu 10, 74, 193, 258, 295, 312, 370, 489, 511, 537; seus 4, 307, 329, 366, 389, 408, 414, 435, 516, 550
 (Sevilla) Ciúfria 479
 si 35, 36, 38, 96, 116, 118, 137, 182, 197, 235, 262, 389, 399, 427, 444, 493, 509, 512, 522, 527
 (Sicília) Cíclia 353, 444
 (simoníac) simoníachs 325
 (simple) simples 568
 singularment 428
 sinó 6, 12, 29, 77, 92, 111, 258, 374, 464, 485
 sis 544
 sisè 499; sisena 179; sizena 186
 sitar 109
 sitja 43
 sobiran 69, 272; sobirana 144, 271; sobirans 86, 140
 sobiranament 520
 sobre 109, 110, 124, 124, 125, 168, 200, 304, 314, 322, 330, 340, 359, 446, 450, 491, 549
 sobrechristià 192-193
 sobrefort 137
 sobregreus 168
 (sobrevénir) sobrevendran 110
 (sofrir/soferre) soferran 395; sofferres 47
 sol 328
 solament 527
 solempne 420-421; solempna 412, 423; solempnes 411, 417, 426
 (soler) solie 337
 sols 299
 son 523; sa 373; sua 57, 107, 193, 198, 257, 309, 351, 355, 388, 389, 519, 566; sos 52, 436
 soptosament 132, 229
 sots 68, 331
 (sotmetre) sotsmet 565; sotsmetrà 338
 (súbdit) súbdits 88
 (subjugar) subiugarà 344
 supèrbia 228, 328, 406
 (superflu) supèrfluus 383
 tal 136, 142, 170, 201, 272, 308, 326, 467, 473, 561, 563
 (tallar) tallant 156; tayllada 2-3, 16
 tan 132, 339, 527, 563
 tancar 291; tancaran 452; tancar 42-43
 tant 110, 138, 213, 425, 493; tanta 149, 173; tants 563
 tantost 464-465
 (tardar) tardarà 257
 (tartre) tartres 216, 344, 368
 (tatxar) tatxats 548
 (temedor) temedora 57
 tempestat 113; tempestats 165
 temporal 228; temporals 226, 230, 360, 364
 temps 115, 166, 198, 214, 252, 424, 430, 447, 463, 486, 502, 556
 temptació 393
 tempus 115
 (tenebra) tenebres 434
 tenir 19, 99, 397; tench 23; tenen 100; tindrà 540; tingats 200; tenga 523; tenent 248; tengut 132
 terç 474; terça 108
 terme 139; tèrmens 547
 terra 19, 73, 149, 221, 382, 424, 425, 450, 454, 475, 510; terres 349, 419, 443
 terrible 50, 56; terribles 21, 164, 474
 rest 452
 testimoni 289-290; testimonis 289
 reu 551; tua 101; teus 10
 (tolre) tolrán 230
 tornar 246, 293, 453, 504, 507; torn 416; tornaran 70, 302, 375, 376, 545; tornaria 73; tornades 80
 Toscana 428
 tost 73
 tot 16, 21, 22, 31., 44, 58, 67, 121, 133, 261, 272, 299, 338, 401, 404, 425, 433, 436, 444, 504, 520, 524, 539, 540, 558; tota 77, 86, 107, 109, 110, 165, 168, 200, 217, 225, 293, 314, 343, 436, 456, 484-485, 491; tots 3, 46, 70, 71, 72, 76, 86, 88, 149, 232, 262, 281, 325, 333, 341, 360, 455, 506, 531, 532, 534,

- 541, 564, 567; totes 6, 59, 127, 226, 267-268, 302, 316, 324, 333, 375, 379, 386, 454, 473, 483, 496, 528
- tració 498; traïció 173
- tractat 275-276
- (traïdor) traïdors 157
- (trametre) tramet 4, 10; trametrà 274, 286, 310; trameta 1-2; tramès 318; tramesos 46, 298
- (transladar) transladat 4; transledat 9
- (traspassador) trespassadors 385
- Trauessina 441
- (treballar) treballar 3
- trèmol 424, 425; trèmols 419, 475, 510
- tres 94, 218, 258, 291, 411, 464, 512
- tretze 82
- (tretzè) tretzena 359
- (treure) treyta 2
- tribulació 34, 113-114, 122, 123, 136, 143, 250, 359, 390, 393, 395, 403, 418, 438, 456, 463, 468, 508, 569; tribulacions 47, 66, 126, 132-133, 233, 268, 386, 473, 482, 539, 556, 562
- (tribular) tribulat 539
- (trigar) trich 138; trigaran 220
- tro 33, 164, 164, 299, 335, 340, 468, 472, 544
- trobar 137; trobarà 175, 332; trobat 35
- tu 98, 101, 154, 155
- rurbació 136-137
- (turc) turchs 69, 216, 344, 368, 439
- turmentar 253; turmentaran 449
- turments 455
- u 493, 523
- ultra 165
- ul 185; hull 49, 235; vlls 562
- un 52, 69, 180, 251, 252, 422, 526, 537; vn 10, 76, 212, 219, 221, 272, 283, 353; una 260, 536; vna 12, 43, 68, 423, 540
- (unitat) vnitat 70, 172
- (universal) vniversal 111
- vos 19; us 1, 4, 458, 563
- vegada 111, 201, 203, 293, 333; vegades 411-412, 454
- (veure) vehem 483; veheren 56
- (vef) vehins 435
- (veïna) vehines 417
- vel 153
- vell 296
- (vèncer) vencerà 212,
- venir 21, 199, 253; vendrà 124, 434, 445, 539; vindrà 336; vendran 166, 215-216, 321, 439; venga 285; vinga 159; vinguen 386
- vendria 391; vengut 423-424
- Venèsia 440
- (venjança) veniança 431
- ventre 317
- ver 85, 517; vera 70; vers 534
- verge 79, 312, 566
- (vergonyós) vergonyosa 445-446
- veritat 373
- (vèrmen) vèrmens 148
- (vesitar) vesitaran 342
- (vestit) vestits 283-284, 448
- (vetllar) vellats 501
- veure 21, 487, 555; veus 490; veurets 553; veuran 243; veïats 458; vist 421; vistes 166
- vicari 294
- (vici) vicis 135, 503, 545
- vida 99, 103, 142, 248, 303, 351, 355, 388, 499, 500, 541
- vila 413, 415; viles 416
- vint 52, 64, 459
- vintè 134; vintena 547
- virtut 198, 311, 335, 524, 560; virtuts 333, 504
- viure 89, 103, 246, 408, 505
- (voler) vull 28, 34; volets 118; volen 235; volien 96; volran 454; vulla 21, 487; vullats 490-491; vullen 104, 293; volent 250, 549
- (voluntat) voluntats 316
- vós 14, 28, 39, 44, 562
- vosaltres 195, 208, 490, 552-553
- (vostre) vostra 1, 20, 412; vostres 417
- vuitena 251
- vuy 94, 407
- y 11, 271, 425, 526
- yo 3, 21, 22, 28, 31, 39, 53, 101, 184, 258, 289, 558, 564
- ypòcrits 236, 241
- Ysaïes 23, 100, 153, 276, 277
- zel 237

TAULA DE CITACIONS BÍBLIQUES

Les referències a llibres de la Bíblia són les que consten en l'aparat de fonts. Les xifres que segueixen el signe d'igualtat (=) remetent a les línies del nostre text. Els llibres bíblics són ordenats d'acord amb la seqüència que tenen en les edicions de la Vulgata i citats de la forma que és normal en les dites edicions. Recordem que la numeració dels Salms és també la de la Vulgata.

<i>Gen</i>		<i>Dan</i>	
	VII, 17-24 = 167		IX, 27 = 552-554
	XXII, 17 = 404		XI, 31 = 552-554
<i>Ex</i>			XII, 11 = 258, 552-554
	VII, 1 = 280-281		11-12 = 464
	XXII, 18 = 280-281	<i>Ion</i>	
	XXXII, 13 = 404		III, 1-10 = 317
<i>Ps</i>		<i>Mal</i>	
	LXXIV, 4 = 450		IV, 6 = 318-319
	LXXXI, 6 = 280-281	<i>Mt</i>	
<i>Eccli</i>			III, 3 = 320
	XXVIII, 22 = 155-156		8 = 499
<i>Ls</i>			V, 15 = 331
	I, 25-26 = 100		5-23 = 232
	IX, 6-7 = 277		X, 16-26 = 46-47
	XXVIII, 19 = 245; 270		XVII, 11 = 323
	XXXIII, 1 = 153-155		XXIV, 3 = 550-552
<i>Ier</i>			4 = 458
	VI, 14 = 209-210		7 = 168-169; 370; 475
	VIII, 11 = 209-210		7-8 = 481
	XV, 1-3 = 510-511		15 = 552-554
	XIX, 1-15 = 40-42		16 = 466
	XX, 1-3 = 42		16-20 = 494
	XXI, 4 = 24-25		23 = 490
	XXV, 15 = 24-25		24 = 181-182; 492-493
	27 = 24-25		32-33 = 481
	XXXVII, 12-15 = 43		XXVI, 41 = 501-502
<i>Ez</i>		<i>Mc</i>	
	IX, 5-6 = 120-121		XIV, 38 = 501-502
	XIII, 10 = 209-210	<i>Lc</i>	
	16 = 209-210		I, 17 = 318-319
	XIV, 14 = 512-514		III, 4 = 320
	XXII, 28 = 24-25		IV, 23 = 98
			VI, 39 = 98
			XVII, 21-23 = 490
			31-32 = 112
			XXII, 32 = 78-79

Io

V, 39 = 495
 VIII, 48 = 45
 X, 12 = 329
 X, 16 = 75-76

1 Petr

IV, 17 = 115

Apoc

II, 12 = 155-156
 X, 1-11 = 274
 XI, 3 = 258; 289-290
 3-12 = 284
 6 = 291-293; 452
 XIII = 528-529
 XIII, 1 = 260; 285; 369; 536
 XIII, 11 = 536
 XIV, 9-11 = 528-529
 XIV, 9-11 = [526
 XX = 528-529
 XX, 2 = 538
 2-7 = 280
 3 = 538; 545